



**EDUCATIEVE BACHELOR SECUNDAIR ONDERWIJS**

# Bachelorproef

---

## Leerling van de werkplek

Het traject werkplekleren binnen de educatieve bachelor secundair onderwijs aan Hogeschool PXL.

PROMOTOR

ANNEMIE SKOPINSKI

STAGECOÖRDINATOR

JOLIEN HULSMANS

ECONOMIE - NEDERLANDS

ACADEMIEJAAR 2020-2021



## Voorwoord

Het was voor mij een grote stap om na vijf jaar mijn lerarenopleiding terug op te nemen. Toen ik de kans kreeg om mijn diploma te behalen binnen het traject werkplekleren ontstond er al snel een gezonde nieuwsgierigheid naar dit traject. Zonder al te veel te weten over het traject, heb ik toch snel de toegeving gedaan. Doorslaggevend in dit nieuwe avontuur was voor mij dat ik aan den lijve kon ondervinden of het leraarschap iets voor mij zou zijn. Dat het een intensief programma zou zijn, nam ik er wel bij.

Hoewel het in het begin als een sprong in het diepe aanvoelde, werd ik warm onthaald in mijn stageschool en kreeg ik al snel het gevoel dat ik één van het team was. Hiervoor ben ik het hele team van VMS Zonhoven erg dankbaar.

Ondertussen zat ik middenin het traject werkplekleren, ik had mezelf een ticket gekocht op de eerste rij, maar toch waren er nog zoveel vragen waarop ik een antwoord wou krijgen. Die weetgierigheid naar het traject werkplekleren zorgde er dan ook voor dat ik dit als onderwerp koos voor mijn bachelorproef.

Een half schooljaar later en ik ben mijn laatste woorden al aan het typen, ter afronding van mijn bachelorproef. Hiervan wil ik dan ook gebruik maken om een aantal woorden van dank te uiten.

Annemie Skopinski, als coördinator van het traject werkplekleren was je één van de eerste gezichten die ik terug zag na een lange pauze. Met uw motivatie heeft u me weten te overtuigen om mee in het traject werkplekleren te springen en nam u uw rol als begeleider hoog in het vaandel. Als mijn promotor heeft u me als geen ander doorheen de bachelorproef weten te loodsen. Annemie, een welgemeende dank hiervoor.

Iemand die er mede voor gezorgd heeft dat ik mijn stage binnen het traject werkplekleren mocht doorlopen, is Corry Hermans, opleidingshoofd van de Educatieve bacheloropleiding aan Hogeschool PXL. Bedankt voor de kansen, de medewerking en het vertrouwen in dit onderzoek.

Dankzij mijn promotor, Annemie Skopinski, werd ik in contact gebracht met Evelyne Sannen, die onderzoek doet binnen het project 'Proeftuinen voor werkstudenten in Hogeschool PXL'. Evelyne Sannen, ik wil u graag bedanken voor het uitwisselen van ideeën en het werpen van een kritische blik op mijn onderzoek. Hierbij wil ik ook graag Eline Valkeneers bedanken voor het nalezen van mijn bachelorproef en het aanbrengen van verbeteringen.

Dit onderzoek zou niet tot stand zijn gekomen zonder de mensen die hebben bijgedragen aan de onderzoeksresultaten. Hierbij een grote dank u aan alle studenten, oud-studenten en lectoren die de tijd hebben genomen om informatie uit te wisselen.

Daarnaast wil ik de mensen die het dichtst bij mij staan, mijn vrienden en familie, ook graag bedanken voor de steun en de occasionele afleidingen die zorgden voor ontspanning.

Tot slot wil ik ook u, de lezer, bedanken voor de interesse in mijn bachelorproef en ik hoop u dan ook te kunnen overtuigen van de meerwaarde van het traject werkplekleren.

# Inhoudsopgave

Voorwoord.....	3
Inhoudsopgave .....	4
Inleiding.....	6
1    Verkennend onderzoek .....	7
1.1    Oriënteren .....	7
1.1.1    Aanleiding voor het onderzoek .....	7
1.1.2    Beschrijving van het praktijkprobleem .....	7
1.2    Richten .....	9
1.2.1    Het onderzoeksdoel.....	9
1.2.2    Onderzoeksvraag met deelvragen .....	9
1.3    Plannen .....	10
1.4    Verzamelen en analyseren .....	11
1.4.1    Methodologie .....	11
1.4.2    Schematisch overzicht.....	12
2    Theoretisch kader .....	14
2.1    Problematiek .....	14
2.1.1    Breed spectrum aan competenties.....	14
2.1.2    Over de kloof .....	15
2.1.3    Vinger wijzen naar elkaar .....	16
2.2    Werkplekieren .....	17
2.2.1    Drijfveer achter het begrip .....	17
2.2.2    ‘Werk’-‘plek’-‘leren’ .....	17
2.2.3    Zoveel meer dan praktijkervaring .....	18
2.2.4    De betrokkenen .....	20
2.2.5    Het oogmerk van het traject werkplekieren .....	22
2.2.6    Voorwaarden voor werkplekieren .....	23
2.3    Samen opleiden .....	24
2.3.1    Het concept .....	24
2.3.2    Meerwaarde van samen opleiden .....	25
2.3.3    De belanghebbenden .....	26
3    Praktijkonderzoek .....	27

3.1	Werkpleklers aan de educatieve bacheloropleiding secundair onderwijs aan Hogeschool PXL.....	27
3.1.1	Het pilootproject.....	27
3.1.2	Werkpleklers full .....	28
3.1.3	Werkpleklers Light.....	30
3.2	Plichten binnen het partnerschap.....	30
3.2.1	Plichten van de student .....	31
3.2.2	Plichten van de stageschool.....	33
3.2.3	Plichten van de lerarenopleiding .....	34
3.3	Begeleiding en opvolging .....	34
3.4	De reikwijdte van het traject werkpleklers.....	35
3.5	Profiel voor ogen .....	39
3.6	Voordelen van het traject werkpleklers .....	41
3.7	Belemmeringen voor studenten werkpleklers .....	46
3.8	De ingewisselde leerinhouden .....	48
	Conclusie .....	52
	Lijst met figuren.....	58
	Lijst met tabellen .....	58
	Literatuurlijst.....	59
	Bijlagen .....	62

## Inleiding

Het traject werkplekleren is binnen de educatieve bachelor secundair onderwijs een relatief nieuw begrip en er is binnen deze opleiding tot nu toe weinig onderzoek naar gedaan. Aangezien ik het afgelopen half jaar zelf aan den lijve heb ondervonden wat het traject werkplekleren juist inhoudt, was dit voor mij een uitgelezen kans om simultaan dit traject wat dieper te gaan bekijken.

Uit een grondige voorstudie blijkt dat er toch heel wat beschreven staat over dit onderwerp, zo komt duidelijk naar voren dat dit helemaal geen nieuw gegeven is en dat het een onderwerp is dat toch heel wat mensen bezighoudt. Uit deze bron aan informatie is er eerst en vooral een duidelijke schets van het praktijkprobleem gehaald en heeft dit het mogelijk gemaakt om een afgebakende onderzoeksvraag te formuleren.

### **OP WELKE WIJZE KAN HET CONCEPT SAMEN OPLEIDEN MET ALS INSTRUMENT HET TRAJECT WERKPLEKLEREN BIJDRAGEN AAN EEN MEER KWALITATIEVE LERARENOPLEIDING SECUNDAIR ONDERWIJS?**

Vooraleer er praktijkonderzoek gedaan kan worden, moet er een duidelijk afgebakend, theoretisch kader geschetst worden. Om te begrijpen uit welke nood het traject werkplekleren ontstaan is, wordt er eerst een grondige probleemanalyse op het werkveld uitgevoerd en beschreven. Daaruit wordt de term werkplekleren geïntroduceerd met een duidelijke begripsomschrijving en worden er verschillende kenmerken van het traject aangehaald om zo te komen tot het concept samen opleiden. Hierin wordt beschreven dat het traject werkplekleren een instrument is om samen opleiden te bevorderen en wordt er dieper ingegaan op de meerwaarde van dit concept.

Het praktijkonderzoek richt zich enkel op de educatieve bachelor secundair onderwijs aan Hogeschool PXL. Het doel hiervan is in kaart brengen hoe het traject werkplekleren op dit moment ingericht wordt en voornamelijk vanuit het oogpunt van studenten en oud-studenten worden bevindingen geïntroduceerd. Het verzamelen van informatie is hoofdzakelijk gebeurd aan de hand van online bevestigingen. Hierbij is de beperkte tijd in verhouding tot het aantal respondenten doorslaggevend aan de keuze van informatieverzameling. Verder werden ook interviews gehanteerd om de resultaten van de bevestigingen te kunnen staven of te voorzien van een kritische blik.

In de conclusie is een antwoord geformuleerd op de onderzoeksvraag. De resultaten uit het praktijkonderzoek zijn afgetoetst aan de theorieën uit de literatuurstudie. Tot slot zullen er enkele suggesties geformuleerd worden voor het werkveld en voor vervolgonderzoek. De focus van dit onderzoek ligt in de eerste plaats bij de educatieve bacheloropleiding secundair onderwijs aan Hogeschool PXL. Wel hebben zowel studenten als samenwerkingsscholen ook voldoende baat bij dit onderzoek.

# 1 Verkennend onderzoek

## 1.1 Oriënteren

### 1.1.1 Aanleiding voor het onderzoek

Voor het behalen van mijn diploma educatieve bachelor secundair onderwijs kreeg ik de keuze om mijn stage binnen het reguliere traject af te leggen of te kiezen voor het traject werkplekleren. Al snel maakte ik de keuze voor werkplekleren. Voor mij een heel nieuw begrip, maar eigenlijk is het al helemaal geen innovatieve gedachte meer.

In een snel veranderende maatschappij waarbinnen het leren steeds wordt heruitgevonden is het niet meer dan normaal dat het onderwijs mee op de kar springt. De nood aan leren door te doen, leren op de werkvloer is er al van oudsher. Een stage biedt leerlingen of studenten de mogelijkheid om de theorie om te zetten in de praktijk. Op deze praktijkervaring wordt nog een stapje verder ingegaan en zo ontstaat het duaal leren. In zekere zin te onderscheiden omdat niet enkel de theorie wordt toegepast in de praktijk, maar ook worden er competenties ontwikkeld op de werkvloer zelf (Onderwijs Vlaanderen, z.j.). Deze wisselwerking is ook terug te vinden binnen het werkplekleren voor graduaatsopleidingen alsook de trajecten werkplekleren binnen de bacheloropleidingen.

Het toereiken van de kans om in te stappen in dit traject, heb ik niet onbenut gelaten. Zonder al te veel nadenken, was de beslissing gemaakt. Het bleef dan ook niet lang uit vooraleer de eerste vragen door mijn hoofd spookten. 'Waarom kiezen studenten voor werkplekleren of waarom niet?', 'Waarom heb ik überhaupt gekozen voor dit traject?', 'Kan ik meer voordelen halen uit deze stage werkplekleren met betrekking tot werkgelegenheid?', ... Laat dit mijn interesse in het werkplekleren alleen maar versterkt hebben.

Naast deze vragen was het voornamelijk de zelfstandigheid waar het traject om vraagt en de vereiste maturiteit die mij erg aanspraken. Dé reden voor werkplekleren blijft toch echter het willen weten wat het leraarschap volledig omvat en nagaan of het daadwerkelijk iets voor mij is. Verder zijn er nog redenen waarom werkplekleren ingericht is binnen het hoger onderwijs, m.n. de lerarenopleiding secundair onderwijs. Enerzijds om de kloof tussen de theorie en de praktijk te dichten, anderzijds de toenemende aandacht voor de professionele ontwikkeling en misschien nog de belangrijkste, het wegwerken van de zogenaamde praktijkschok.

Niet enkel mijn intrinsieke motivatie, maar ook de belangstelling vanuit de lerarenopleiding secundair onderwijs van Hogeschool PXL, maakten dat ik verder onderzoek wil doen naar het werkplekleren an sich.

### 1.1.2 Beschrijving van het praktijkprobleem

De laatste jaren is er heel wat te doen rond de zogenaamde praktijkschok<sup>1</sup>, de kloof tussen theorie en praktijk, tussen de opleiding en het werkveld. Volgens de laatste cijfers zou de uitval van jonge leerkrachten binnen het secundair onderwijs nog één op vijf zijn (Belga, 14 procent jonge leerkrachten verlaat onderwijs binnen de vijf jaar, 2020). Tegenover 2018 is dit al een kleine verbetering, toen stopte bijna de helft van de leerkrachten binnen de vijf jaar ermee (Vancaeneghem, 2019). Hoewel er een verbetering in de cijfers is, mag het probleem niet

---

<sup>1</sup> De praktijkschok wordt omschreven als "de psychologische dreun die iemand krijgt als hij geconfronteerd wordt met een beroepswerkelijkheid die anders is dan vooraf gedacht" (Klasse, 1994) (Theunissen, 2017).

geminimaliseerd worden. Er is nog steeds een hoge nood aan sterke, veerkrachtige leraren (Theunissen, 2017).

De kloof tussen de theorie en de praktijk, tussen de opleiding en het werkveld is één van de belangrijkste oorzaken van de praktijkschok (Van Laere, 2015). Sinds 2019 werden alle secundaire scholen verplicht een aanvangsbegeleiding in te voeren voor startende personeelsleden en hiervoor werden mentoruren aangereikt (Onderwijs Vlaanderen, 2019). Dit is zeker en vast een goed initiatief, maar er kan nog verder gegaan worden: inzetten op samen opleiden.

Vanuit het concept 'samen opleiden' wordt er gewerkt aan een gedeelde visie over het opleiden van toekomstige leerkrachten en dit door de lerarenopleiding en de secundaire scholen. De kracht zit erin dat de kloof tussen de theorie en praktijk gedicht wordt door een constante wisselwerking tussen beide partijen (Vandenbranden, Leraren opleiden doe je samen, 2017). De lerarenopleiding secundair onderwijs aan Hogeschool PXL wil het concept samen opleiden optimaliseren en verder uitbouwen door in te zetten op het traject werkplekleren.

Het concrete praktijkprobleem van deze bachelorproef kenmerkt zich binnen de educatieve bacheloropleiding secundair onderwijs aan Hogeschool PXL, waar onvoldoende studenten bereikt worden om deel te nemen aan het traject werkplekleren.

Hoe minder studenten kiezen voor het traject werkplekleren, hoe minder stagescholen betrokken worden, hoe minder wisselwerking er is binnen het vormen van een gedeelde visie. Dit praktijkprobleem uit zich bij verscheidene betrokkenen. Enerzijds bij de lerarenopleiding waar er op die manier onvoldoende stagescholen bereikt worden om een gedeelde visie op onderwijs te vormen. Anderzijds bij de stagescholen zelf, die hebben minder inspraak in de gedeelde visie. Ze missen een kans om in te spelen op hun personeelsbeleid en mee te bepalen welk profiel een toekomstig leerkracht moet bezitten. Daarnaast kunnen stagescholen niet genieten van alle andere voordelen die het werkplekleren met zich meebrengt. Bij studenten maak ik graag een onderscheid tussen de studenten binnen het traject werkplekleren en de studenten die het reguliere, het standaard stagetraject volgen. Enerzijds zal er slechts een klein aantal studenten de ervaring van het leraarschap zo intens opdoen als binnen het traject werkplekleren. Anderzijds zal er minder terugkoppeling uit het werkveld zijn naar reguliere studenten toe. De kans is groter dat zij in kleinere mate betrokken worden bij het werkveld. Doordat de theorie minder afgestemd is op de praktijk, is de kans groter dat er discrepanties ontstaan tussen hetgeen de vaklector wil en wat de stagementor verwacht (Skopinski, 2020, 20 oktober - persoonlijke communicatie).

Het doel van samen opleiden, het werken aan een gedeelde visie is om de kwaliteit van de lerarenopleiding te optimaliseren en toekomstige leerkrachten beter voor te bereiden op het leraarschap met een breed scala aan ingrediënten (Theunissen, 2017). Wanneer dit niet ten volle benut wordt, is dit een gemiste kans voor alle betrokkenen.



## 1.2 Richten

### 1.2.1 Het onderzoeksdoel

Het hoofddoel van dit onderzoek is het verder uitbouwen en optimaliseren van het concept samen opleiden. Om dit te beogen is er een afbakening nodig en is er toegespitst op de educatieve bacheloropleiding secundair onderwijs aan Hogeschool PXL. Hier is het traject werkplekieren ingevoerd om het concept samen opleiden vorm te geven.

Dit onderzoek kent een tweeluik. In eerste instantie zijn er meer inzichten verworven in het traject werkplekieren. Concreet is onderzocht hoe dit uitgebouwd wordt, waarom studenten al dan niet kiezen voor het traject en welke meerwaarde dit biedt. Daarnaast is er nagegaan of verbeteringen binnen dit traject gerealiseerd kunnen worden om het concept samen opleiden te optimaliseren.

### 1.2.2 Onderzoeksvraag met deelvragen

Vanuit een grondig vooronderzoek, luidt de onderzoeksvraag van deze bachelorproef met haar deelvragen als volgt:

**OP WELKE WIJZE KAN HET CONCEPT SAMEN OPLEIDEN MET ALS INSTRUMENT HET TRAJECT WERKPLEKIEREN BIJDRAGEN AAN EEN MEER KWALITATIEVE LERARENOPLEIDING SECUNDAIR ONDERWIJS?**

***Theoretisch kader:***

---

DEELVRAAG 1: WAT IS HET BELANG VAN HET CONCEPT SAMEN OPLEIDEN?

---

DEELVRAAG 2 KAN HET TRAJECT WERKPLEKIEREN FUNGEREN ALS INSTRUMENT VOOR HET CONCEPT SAMEN OPLEIDEN?

---

***Praktijkgebonden:***

---

DEELVRAAG 3 HOE WORDT HET WERKPLEKIEREN INGERICHT AAN DE EDUCATIEVE BACHELOROPLEIDING SECUNDAIR ONDERWIJS AAN HOGESCHOOL PXL?

---

DEELVRAAG 4: KUNNEN WIJ MEER STUDENTEN BEREIKEN MET HET TRAJECT WERKPLEKIEREN OM ZO EEN GROTER DRAAGVLAK TE CREËREN BINNEN HET SAMEN OPLEIDEN?

---

---

DEELVRAAG 5: HOE KAN HET TRAJECT WERKPLEKIEREN VERDER GEOPTIMALISEERD WORDEN?

---

### 1.3 Plannen

#### SCHEMATISCHE VOORSTELLING

	<i>september</i>	<i>Oktober</i>	<i>November</i>	<i>December</i>	<i>januari</i>
<b>VERKENNEND ONDERZOEK EN THEORETISCH KADER</b>					
Oriënteren en richten: Keuze maken in onderzoeksthema en kiezen van een werktitel	■				
Oriënteren en richten: Literatuur verzamelen en inlezen.	■	■	■		
Verkenkend onderzoek: Plannen		■			
Verkenkend onderzoek verzamelen en analyseren		■	■		
Uitschrijven van het theoretisch kader			■	■	
<b>PRAKTIJKONDERZOEK</b>					
Ontwikkelen van enquêtes en interviewvragen		■	■		
Afnemen van enquêtes en interviews			■		
Verzamelen en analyseren van enquêtes en gegevens				■	
Uitschrijven praktijkonderzoek			■	■	■
Concluderen					■
<b>EVALUATIE</b>					
Tussentijdse evaluatie			■		
Indienen definitieve versie					■
Verdediging bachelorproef					■

Tabel 1 Schematisch overzicht planning

## 1.4 Verzamelen en analyseren

Dit onderzoek kent een tweeluik. Enerzijds is er aan de hand van een literatuurstudie een theoretisch kader geschetst. Vanuit verschillende theorieën is er nagegaan uit welke nood het werkplekklere ontstaan is. Vanuit dit uitgangspunt is er naar het bredere concept samen opleiden toe gewerkt. Beide gegevens vragen verduidelijking vooraleer het praktische gedeelte van start kan gaan.

Anderzijds is er praktijkonderzoek uitgevoerd. Hier is een afbakening gemaakt van de organisatie van het werkplekklere binnen de educatieve bacheloropleiding secundair onderwijs aan Hogeschool PXL. Vanuit interviews, bevestigingen en eigen ervaring is dit gedeelte opgebouwd. Er is als het ware onderzocht welk bereik het traject werkplekklere op dit moment heeft, of het voor ogen gestelde profiel daadwerkelijk vereist is en of de studenten met het vereiste profiel ook daadwerkelijk kiezen voor dit traject. Daarnaast is er ook nagegaan welke belemmerende factoren ervoor zorgen dat studenten niet kiezen voor dit traject en of deze belemmerende factoren weggenomen kunnen worden opdat het bereik van het traject werkplekklere vergroot kan worden. Uit de conclusie zal dan ook blijken of er nog oplossingen geboden kunnen worden en of deze al dan niet uitgewerkt worden.

### 1.4.1 Methodologie

Om vanuit de praktijk een beeld te schetsen van het traject werkplekklere, is er geopteerd voor een kwantitatief onderzoek. De keuze om de gegevens via een vragenlijst te verzamelen, zorgt voor een relatief grote respons op een korte termijn. De bevestiging gebeurt via een websurvey, Microsoft Forms.

De respondenten zijn uitgenodigd via e-mail waarbij ze op een link of QR-code klikken die hen doorstuurt naar de vragenlijst (bijlage 2). Na een kwalitatief vooronderzoek zijn zowel vragen als antwoordmogelijkheden bepaald. Om de respondenten eigen inbrenggelegenheid te geven, zijn de meeste vragen halfopen met de mogelijkheid tot een open antwoordalternatief. Daarnaast worden ook schaal- of beoordelvingsvragen en vragen in matrixvorm gehanteerd. Vooraleer de bevestigingen zijn uitgezonden, zijn ze door een kritische vriend nagelezen.

Alle respondenten zijn verbonden aan de educatieve bacheloropleiding secundair onderwijs aan Hogeschool PXL. Hiertoe zijn er drie populaties gehanteerd met telkens een eigen vragenlijst. (bijlage 3, 4 en 5) Er is een onderscheid gemaakt tussen:

- studenten aan de educatieve bacheloropleiding secundair onderwijs aan Hogeschool PXL, modeltraject jaar 3;
- studenten en oud-studenten aan de educatieve bacheloropleiding secundair onderwijs aan Hogeschool PXL, traject werkplekklere Light;
- studenten en oud-studenten aan de educatieve bacheloropleiding secundair onderwijs aan Hogeschool PXL, traject werkplekklere Full.

De eerste enquête is naar 26 personen uitgezonden. Dit zijn alle studenten die momenteel in modeltraject jaar 3 zitten, hiertoe behoren studenten met het reguliere stagetraject alsook enkele studenten met het traject werkplekklere light. De steekproefgrootte binnen deze groep is erg klein uitgevallen, namelijk 35%. Slechts 9 personen hebben de enquête daadwerkelijk ingevuld, waarvan 6 studenten het reguliere traject afleggen en 3 studenten het traject werkplekklere light. Binnen dit onderzoek worden de resultaten van deze laatste 3 studenten bij de groep traject werkplekklere light geteld.

Het reactiepercentage bij de andere twee enquêtes ligt een heel stuk hoger, wat zorgt voor een representatief beeld van de resultaten. Van de tweede groep, de studenten en oud-studenten die deelgenomen hebben aan het traject werkpleklers, heeft 69% de enquête ingevuld. Concreet zijn dit 9 antwoorden op een totaal van 13 bevroagden. Bij de derde groep, de studenten en oud-studenten die gekozen hebben voor het traject werkpleklers full, ligt het resultaat nog hoger. Hier hebben maar liefst 20 bevroagden van een totaal van 26 personen de enquête ingevuld. Dit komt neer op een reactiepercentage van 77%.

Tot slot kenmerkt elke vragenlijst een aantal gemeenschappelijke vragen om vergelijkingen en/of verschillen te constateren. Daarnaast zijn er ook enkele specifieke vragen ontworpen voor iedere steekproef om zo een antwoord te formuleren op de verschillende deelvragen (Baarda, Kalmijn, & de Goede, Basisboek enquêteren, 2015).

Naast vragenlijsten zijn ook interviews afgenomen (bijlage 6). Deze hadden voornamelijk het doel om de kant van de lectoren en het opleidingshoofd te belichten inzake dit onderzoek. Hiervoor is voornamelijk gekozen voor gestructureerde interviews waarbij de vragen op voorhand werden vastgelegd. Halfgestructureerde en open interviews werden ook gehanteerd (Baarda & van der Hulst, Basisboek interviewen, 2017).

### 1.4.2 Schematisch overzicht

<b>ONDERZOEKSVRAAG</b>	
<b>Op welke wijze kan het concept samen opleiden met als instrument het traject werkpleklers bijdragen aan een meer kwalitatieve lerarenopleiding secundair onderwijs?</b>	
	<i>Dataverzameling</i>
<b>DEELVRAAG 1: WAT IS HET BELANG VAN HET CONCEPT SAMEN OPLEIDEN?</b>	
1.1 Wat houdt het concept samen opleiden in?	Literatuurstudie
1.2 Uit welke nood is dit ontstaan?	Literatuurstudie
1.3 Wie zijn de belanghebbenden?	Literatuurstudie
1.4 Wat is de meerwaarde van samen opleiden?	Literatuurstudie
<b>DEELVRAAG 2 KAN WERKPLEKLEREN EEN MEERWAARDE BIEDEN AAN SAMEN OPLEIDEN?</b>	
2.1 Wat houdt werkpleklers in?	Literatuurstudie
2.2 Welke voorwaarden/kenmerken zijn hieraan verbonden?	Literatuurstudie

2.3 Welke instanties zijn hierbij betrokken?	Literatuurstudie
<b>DEELVRAAG 3 HOE WORDT HET WERKPLEKLEREN INGERICHT AAN DE EDUCATIEVE BACHELOROPLEIDING SECUNDAIR ONDERWIJS AAN HOGESCHOOL PXL?</b>	
3.1 Op welke manier verliep de opstart van dit traject?	Interview A. Skopinski/ gegevens PXL
3.2 Welk onderscheid is er tussen het full en het light traject?	Interview A. Skopinski/ gegevens PXL
3.3 Hoeveel studenten bereikt dit traject?	Interview A. Skopinski/ gegevens PXL
<b>DEELVRAAG 4: KUNNEN WIJ MEER STUDENTEN BEREIKEN MET HET TRAJECT WERKPLEKLEREN OM ZO EEN GROTER DRAAGVLAK TE CREËREN BINNEN HET SAMEN OPLEIDEN?</b>	
4.2 Welke motieven zijn er om al dan niet te kiezen voor het traject werkplekleren?	Enquête
4.3 Wat zijn de voor- en nadelen/belemmeringen van het traject werkplekleren?	Enquête/ interview
4.4 Zijn de gemiste leerinhouden voldoende aan bod gekomen tijdens het traject werkplekleren?	Enquête/ interview
4.5 Is werkplekleren wel voor iedereen?	Enquête/ interview
4.6 Welke meerwaarde biedt het traject werkplekleren?	Enquête/ interview
<b>DEELVRAAG 5: HOE KAN HET TRAJECT WERKPLEKLEREN VERDER GEOPTIMALISEERD WORDEN?</b>	

Tabel 2 Schematisch overzicht dataverzameling

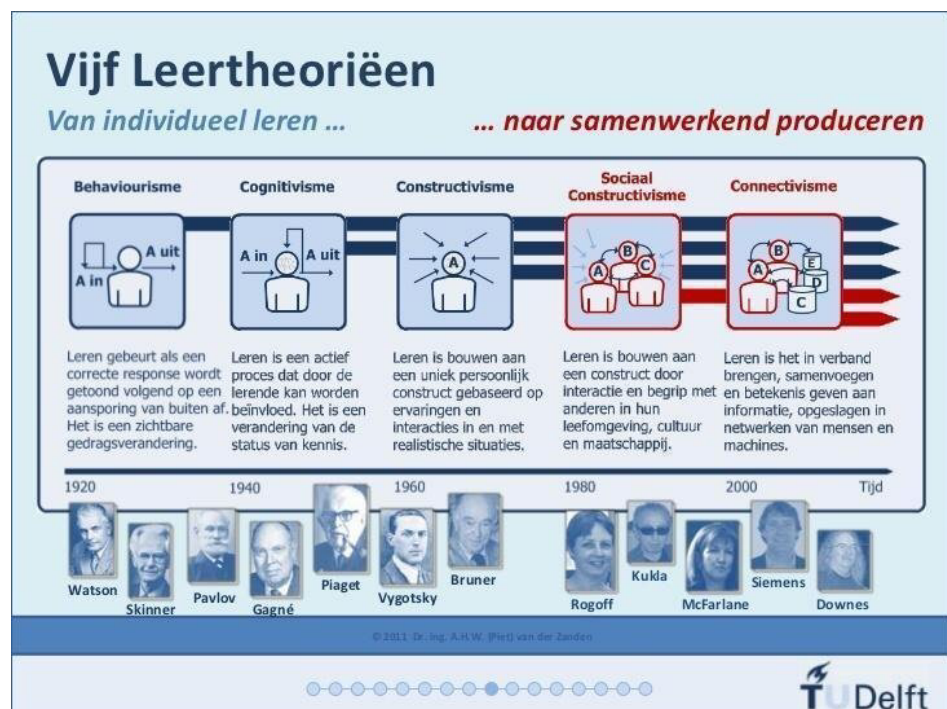
## 2 Theoretisch kader

### 2.1 Problematiek

#### 2.1.1 Breed spectrum aan competenties

Globalisering, digitalisering, urbanisering, ... begrippen die haast niet meer weg te denken zijn in onze maatschappij met een razendsnel ongestadig karakter. Dit kenmerkt zich in een zeer diverse en complexe samenleving waar ook het onderwijs niet aan kan ontkomen.

Doorheen de jaren hebben de maatschappelijke veranderingen ook een andere kijk op leren met zich meegebracht. Gaande van het behaviorisme waarin de lerende wordt gezien als een onbeschreven blad, een tabula rasa, en het leren gebeurt door externe prikkels tot het connectivisme. Dit kenmerkt zich door de verschuiving van het vergaren van kennis naar het verkrijgen van kennis waarbinnen netwerken centraal staan (Lucassen, 2016). Kortom, zoals figuur 1 aantoont, is de aandacht verlegd van het individueel leren naar het samenwerkend produceren.



Figuur 1 Vijf leertheoriën (Debruyckere, 2016)

Niet enkel een andere kijk op leren ligt aan de basis, ook zijn er tal van veranderingen in het werkveld van het onderwijs waardoor leerkrachten zich telkens moeten herontdekken. Zo is er meer diversiteit tussen leerlingen waardoor de complexe taak van de leerkracht eruit bestaat in te spelen op deze verschillende noden van leerlingen. Er gaat meer aandacht uit naar leerstoornissen en leerlingen met moeilijke thuissituaties. Ook de digitalisering en overvloed van informatie vergt een andere aanpak. Leerlingen moeten meer dan ooit leren kritisch te zijn in de omgang met informatie en anderen, maar ook met zichzelf onder andere door te leren reflecteren. Daarnaast stellen ouders ook meer en meer hoge eisen aan het onderwijs en mengen zich steeds vaker in het leerproces van hun kinderen, ten goede of ten kwade. Een belangrijk gevolg van deze maatschappelijke veranderingen is dat leraren hun lesgeven

steeds beter moeten afstemmen op de noden van de leerlingen en de noden van het moment. De toenemende aandacht voor professionele ontwikkeling is dan ook niet meer weg te denken binnen het lerarenberoep (Wante, 2013).

Als hulpmiddel in deze diversiteit werden domeinspecifieke leerresultaten (DLR's)<sup>2</sup> en een beroepsprofiel<sup>3</sup> voor leerkrachten opgesteld. Enerzijds is dit een houvast voor de lerarenopleidingen, een referentiekader waaraan hun studenten minimaal moeten voldoen, anderzijds schetst dit ook een duidelijk kader voor studenten of toekomstige studenten waaraan zij zich kunnen verwachten (Onderwijs Vlaanderen, 2018).

### **2.1.2 Over de kloof**

Hoewel lerarenopleidingen toekomstige leerkrachten goed proberen op te leiden en voor te bereiden op het leraarschap en al deze veranderingen binnen het onderwijs, toch is er sprake van een kloof tussen de theorie en de praktijk.

Al in 1994 verscheen er in het tijdschrift Klasse een twee bladzijde vullend artikel over de praktijkschok<sup>4</sup>. Veel beginnende leerkrachten ervaren frustraties bij de overstap van de opleiding naar het werkveld. De theorie, hetgeen ze geleerd hebben tijdens hun opleiding, en de praktijk liggen ellenlang uit elkaar (Klasse, 1994).

Ook nu is er nog altijd sprake van dit probleem. Dit is nog steeds één van de redenen waarom één op vijf startende leerkrachten afhaken binnen de vijf jaar (Belga, 14 procent jonge leerkrachten verlaat onderwijs binnen de vijf jaar, 2020). Veel beginnende leraren ervaren de lerarenopleiding en het werkveld als twee aparte werelden. Student-leraren worden opgeleid met bepaalde verwachtingen ten opzichte van het lerarenberoep en met de laatste visies op goed leraarschap en onderwijs. Wanneer ze daadwerkelijk in de praktijk stappen en het beroep uitoefenen worden ze vaak geconfronteerd met specifieke problemen en situaties die ze niet voorzien hadden. De complexe beroepssituatie reikt veel verder dan de competenties die tijdens de lerarenopleiding aangeleerd worden. Zo ontstaat er een kloof tussen de opleiding en de praktijk waar jonge leraren terechtkomen (Kelchtermans, 2003).

Als jonge leerkrachten al blijven, is er een grote kans dat zij imitatiegedrag gaan toepassen om te kunnen overleven (Kelchtermans, 2003). Er komt zoveel druk op de schouders van startende leerkrachten en ze ervaren de overstap als het tevoorschijn komen van een nieuwe wereld waar ze niet op voorbereid zijn. De kans is groot dat zij hun persoonlijke opvattingen over goed leraarschap en hun creativiteit overboord gooien en inruilen naar het voorbeeld van hun collega's. De druk om de lessen simultaan te laten lopen met die van de vakgroep, akkoord te gaan met elke opmerking van hun ervaren collega's, kortom de druk om erbij te horen, lid

---

<sup>2</sup> “De domeinspecifieke leerresultaten komen dan tot stand op basis van de basiscompetenties, de vertaling naar de verschillende onderwijscontexten door het werkveld en de Dublindescriptoren.” (VLOR, 2017).

<sup>3</sup> “Het beroepsprofiel van de leraar is de omschrijving van de kennis, vaardigheden en attitudes van de leraar bij zijn beroepsuitoefening.” (VLOR, 2017).

<sup>4</sup> De praktijkschok wordt omschreven als “de psychologische dreun die iemand krijgt als hij geconfronteerd wordt met een beroepswerkelijkheid die anders is dan vooraf gedacht” (Klasse, 1994) (Theunissen, 2017).

van het team te zijn, kan hun kritische zin op goed leraarschap weerhouden. Laat dit een belangrijke aanleiding zijn waardoor leerkrachten vastroesten in aloude routines.

Een oplossing is al geboden, namelijk de aanvangsbegeleiding, maar dit kende tot nog toe een tumultueus verloop. Bij de hervorming van het onderwijs in 2006 is beslist dat elke startende leraar aanvangsbegeleiding krijgt en dit om de praktijkschok in te perken. De mentoruren worden ingeroepen, maar de vorm van ondersteuning is niet nader bepaald. Scholen zijn vrij om dit te bepalen en dit kan onder andere in de vorm van coachinggesprekken (Vlaamse overheid, 2006). Het duurde niet lang of deze mentoruren werden alweer geschrapt wegens besparingen in 2009. Gelukkig zag de overheid de noodzaak van deze uren toch terug in, maar dit kwam pas 10 jaar later. In 2019 worden er terug mentoruren in elke school verplicht ingevoerd. Deze coaching gebeurt veel intensiever als in het verleden (althans dat wordt er van verwacht) en moet bijdragen en streven naar een kwaliteitsvol leraarschap (Onderwijs Vlaanderen, 2019).

### **2.1.3 Vinger wijzen naar elkaar**

Mede dankzij de praktijkschok is er een groot probleem van wantrouwen ontstaan. Doordat veel startende leraren onder druk imitatiegedrag gaan vertonen en al snel in routines belanden, vertroebelt de visie op goed leraarschap alsmaar. De professionele houding en ontwikkeling dreigt zienderogen achteruit te gaan binnen het onderwijslandschap, maar wie draagt hiervoor de verantwoordelijkheid?

De secundaire scholen wijzen met de vinger naar de lerarenopleidingen, want zij zijn verantwoordelijk voor het opleiden van toekomstige leerkrachten. Anderzijds wijzen zij ook terug (Vandenbranden, Schort er iets aan de lerarenopleiding, 2013). Zij hebben hun taak goed volbracht en competente leerkrachten opgeleid, maar eens van de schoolbanken af, is het de verantwoordelijkheid van de secundaire scholen zelf.

Natuurlijk is er altijd wel al samenwerking geweest, denk maar aan de stageplaatsen die elk jaar vrijgemaakt worden voor studenten om hun theorie om te zetten in de praktijk. Maar deze samenwerking kent enkele pijnpunten. Deze stages zijn altijd maar van korte duur en de samenwerking tussen de lerarenopleiding en de mentoren op de stagescholen kent slechts een kort overleg. Daarnaast voeren mentoren vaak een beoordeling uit die niet verder loopt dan het klaslokaal en éénmaal de stage afgelopen is, stopt de tijdelijke samenwerking. Tot slot ontstaat er een vaak voorkomende discrepantie van wat aangeleerd is in het hoger onderwijs en wat de mentoren als uitgangspunt gebruiken. Op die manier ondervinden studenten vaak al tijdens hun stages kloven tussen enerzijds de visie van de opleiding en anderzijds de visie van de mentoren op de stagescholen (Skopinski, 2020, 20 oktober – persoonlijke communicatie).



## 2.2 Werkplekleren

### 2.2.1 Drijfveer achter het begrip

Uit bovenstaande probleemanalyse komt naar voren dat er iets moet veranderen in het onderwijslandschap, zowel bij de hogescholen als bij de secundaire scholen.

- 1 Er is nood aan leerkrachten, zowel jong als oud, die kunnen differentiëren en inspelen op verschillen tussen leerlingen, zowel binnen als buiten het klaslokaal.
- 2 Er is nood aan een goede aanvangsbegeleiding ter ondersteuning van stagiairs en startende leerkrachten om zo de praktijkschok en uitval op te vangen.
- 3 Er is nood aan professionele ontwikkeling, een leerproces dat onderweg niet uitdooft, waar kritische zin op en reflectie naar goed leraarschap zowel uitgangspunt als doel zijn.
- 4 Er is nood aan samenwerking en vertrouwen tussen lerarenopleidingen en secundaire scholen die leidt naar een gedeelde verantwoordelijkheid in het opleiden van toekomstige leerkrachten.

Het traject werkplekleren kan een drijfveer zijn om aan deze noden te voldoen.

### 2.2.2 ‘Werk’-‘plek’-‘leren’

Doorheen de jaren zijn er tal van varianten ontstaan van werkplekleren, het letterlijk leren op de werkplek. Denk maar aan duaal leren, alternerend leren, leertijd, deeltijds beroepssecundair onderwijs, ... Deze variëren in tijd, duur en omvang, maar hebben allemaal gemeen dat ze een combinatie vormen van het leren op school met het leren op de werkvloer (Wante, 2013).

In eerste instantie werd het begrip werkplekleren voornamelijk in technische beroepsopleidingen geïntroduceerd, maar naar mate van tijd is deze lijn ook doorgetrokken naar het hoger onderwijs, graduaatsopleidingen hebben de overgang gemaakt, maar ook de bacheloropleidingen springen mee op de kar. Zo kent het werkplekleren een verschuiving van eerder beroepsmatig niveau, naar het niveau van de hogescholen.

Omdat werkplekleren in alle maten, kleuren en geuren voorkomt, zijn er ook tal van definities omhanden. Onderstaande definitie is de meest voorkomende omschrijving in andere werken en ook het meest volledige binnen dit onderzoek.

***‘Leren is een actief proces van competentieverwerving en -ontwikkeling (Onstenk, 1997). Leren op de werkplek is een op ervaring gebaseerd leren, een actief, constructief en grotendeels zelfgestuurd proces, dat plaatsvindt in de reële arbeidssituatie als leeromgeving, met de werkelijke problemen uit de (toekomstige) arbeidspraktijk als leerobject.’ (Onstenk, 2001).***

Tot slot wordt in dit onderzoek een reguliere stage niet gezien als een vorm van werkplekleren. Hoewel deze vorm van stage zich ook afspeelt in een reële arbeidssituatie, toch bezit die niet alle elementen waaraan het werkplekleren voldoet.

### 2.2.3 Zoveel meer dan praktijkervaring

Hoewel het werkplekleren zich kenmerkt aan een langere duur en een hoger aanbod van praktijkervaringen, toch gaat het veel verder dan enkel en alleen maar meer beroepservaring opdoen. Het is niet zo dat studenten opgeleid worden tot een competente leraar door enkel en alleen maar meer stage te doen en meer ervaring op te doen in het werkveld. Zoals eerder al besproken, indien een student zich zou laten leiden door imitatiegedrag van een mentor, wordt hij hier niet vanzelfsprekend een betere leerkracht door (Kelchtermans, 2003).

Het woord 'werkplekleren' karakteriseert eerder het belang van leren op de werkplek dan werken op de werkplek. Vanzelfsprekend lijkt alle aandacht te gaan naar het zogenaamde informeel leren<sup>5</sup> (on-the-job), toch mag het belang van het formeel leren<sup>6</sup> (off-the-job) niet vergeten worden. Zo luidt de regel: 'Zonder theorie geen praktijk!' (Streumer, 2010).

In elke praktijkervaring in de vorm van een stage is het belangrijk dat de theorie toegepast kan worden in authentieke situaties en dat de grens tussen formeel en informeel leren vervaagt en samenvloeit. Toch is er een groot onderscheid te maken tussen reguliere stages en het traject werkplekleren. Een grote verschuiving tussen de reguliere stages en het werkplekleren is dat het belang van het toepassen van de theorie in de praktijk verschuift naar het daadwerkelijk ontwikkelen van een breder gamma aan competenties op de werkplek (Streumer, 2010).

Ook het begrip collectief leren<sup>7</sup> krijgt meer aandacht binnen het traject werkplekleren (Streumer, 2010). Zoals eerder aangehaald, is er vanuit een meer diverse, snel veranderende maatschappij ook een andere kijk op leren ontstaan. Het belang van het leren van elkaar in samenwerkingsverbanden komt meer centraal te staan dan het individueel leren.

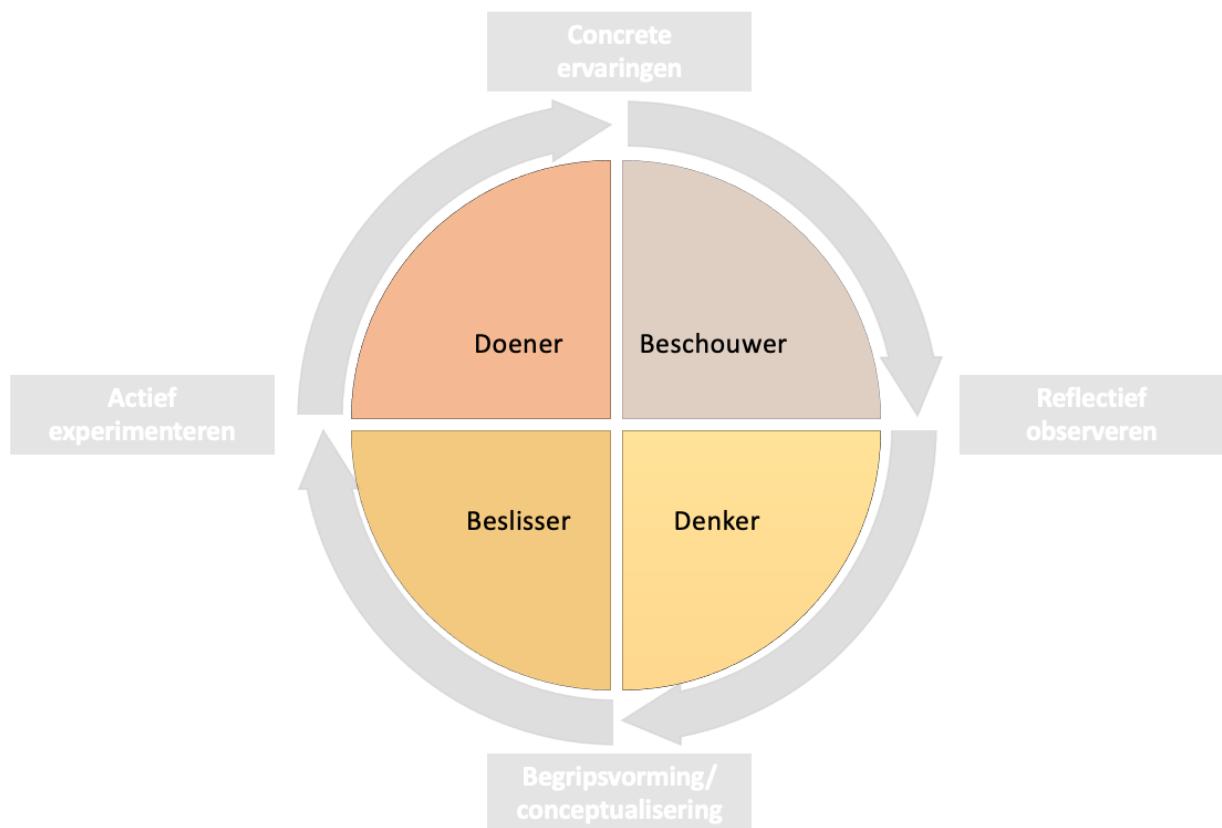
Uit eigen ervaring krijg je bij een reguliere stage meer de gewaarwording dat je als stagiaire voor een eerder beperkte tijd onder een mentor enkele lessen mag geven. Dit maakt dat je in rechte lijn leert van je mentor, maar dat de terugkaatsing van leren van elkaar niet altijd even sterk aanwezig is. Het traject werkplekleren creëert dan meer het gevoel dat je op één lijn staat met collega-leerkrachten en mentoren, dat je deel uitmaakt van het team als gelijkgezinde. Deze laatste situatie biedt dan ook veel meer de mogelijkheid om te leren van elkaar en dit in twee richtingen. Daarnaast geeft dit ook de gelegenheid om niet enkel van je mentoren, maar van ieder individu uit het collectief, of uit de groep te leren.

---

<sup>5</sup> Informeel leren kan beschouwd worden als leren in de praktijk, ook wel on-the-job genoemd. Deze vorm wordt ook incidenteel leren genoemd omdat het plaatsvindt zonder voorbereiding (Duerings, 2011).

<sup>6</sup> Formeel leren kan beschouwd worden als theoretisch leren, ook wel off-the-job genoemd. Deze vorm wordt ook intentioneel leren genoemd omdat het vooraf gestructureerd is met explicatie van leerdoelen (Duerings, 2011).

<sup>7</sup> "Leren vindt plaats in het collectief. Mensen leren veel zaken door ervaringen te delen en voort te bouwen op de ervaringen die anderen hebben opgedaan, door problemen op te lossen en uitdagingen op te pakken." (Streumer, 2010).



Figuur 2 Naar de leerstijlen van Kolb (van der Veen & van der Wal, 2016)

Dit leren van elkaar mag niet zomaar klakkeloos overgenomen worden. Daarin schuilt het gevaar dat je je eigenheid verliest of simpelweg fouten overneemt en zelfs aanleert. Wat onlosmakelijk staat in een leerproces is reflectie. Het belang van reflectie komt naar voren in de theorie van David Kolb<sup>8</sup> over zijn ervaringsleren. Het doorlopen van de cyclus is niet weg te denken binnen het traject werkplekleren en het deel reflectie krijgt dan ook een prominente rol binnen het traject. Ervaringsleren kan maar leiden tot zinvol leren met voldoende diepgang als er ook iets gebeurt met die ervaring (van der Veen & van der Wal, 2016). Reflecteren over eigen handelingen, maar ook over die van anderen, leidt tot nieuwe inzichten en vaardigheden die op hun beurt weer toegepast kunnen worden in concrete situaties.

***“De vaardigheid die iemand zich tijdens het leren eigen maakt om door ervaring inzichten en vaardigheden te verwerven en die bij te stellen, is daarbij van groot belang.” (Van Kessel, 1988)***

---

<sup>8</sup> Amerikaanse psycholoog David Kolb ontwikkelde een leercyclus ‘experiential learning theory’ in 1984 (van der Veen & van der Wal, 2016).

Laat deze vaardigheid nog twee belangrijke kenmerken van werkplekleren implementeren, namelijk het zelfgestuurde/zelfsturende karakter en het voortbrengen/uitbouwen van professionele ontwikkeling.

In de uitwerking en de mate van activiteit ligt een grote verantwoordelijkheid bij de lerende zelf. De student moet de nodige durf en motivatie hebben om actief opzoek te gaan naar activiteiten, het inplannen van overlegmomenten en reflecties en het tijdig bijsturen van de eigen leerprocessen. Dit beschrijft Wante mooi als het principe waarin de zelfsturing van de student gestimuleerd wordt vanuit 'ik wil dit leren' in plaats van 'dit moeten we leren' (2013). Deze zelfsturing leidt dan ook naar het unieke karakter dat elk traject werkplekleren kan krijgen.

Tot slot brengt werkplekleren ook professionele ontwikkeling met zich mee, wat enerzijds gezien kan worden als één van de kenmerken van werkplekleren, maar anderzijds fungeert dit ook als één van de belangrijkste doelstellingen van werkplekleren. Het begrip professionele ontwikkeling wordt door Kelchtermans uitgelegd als:

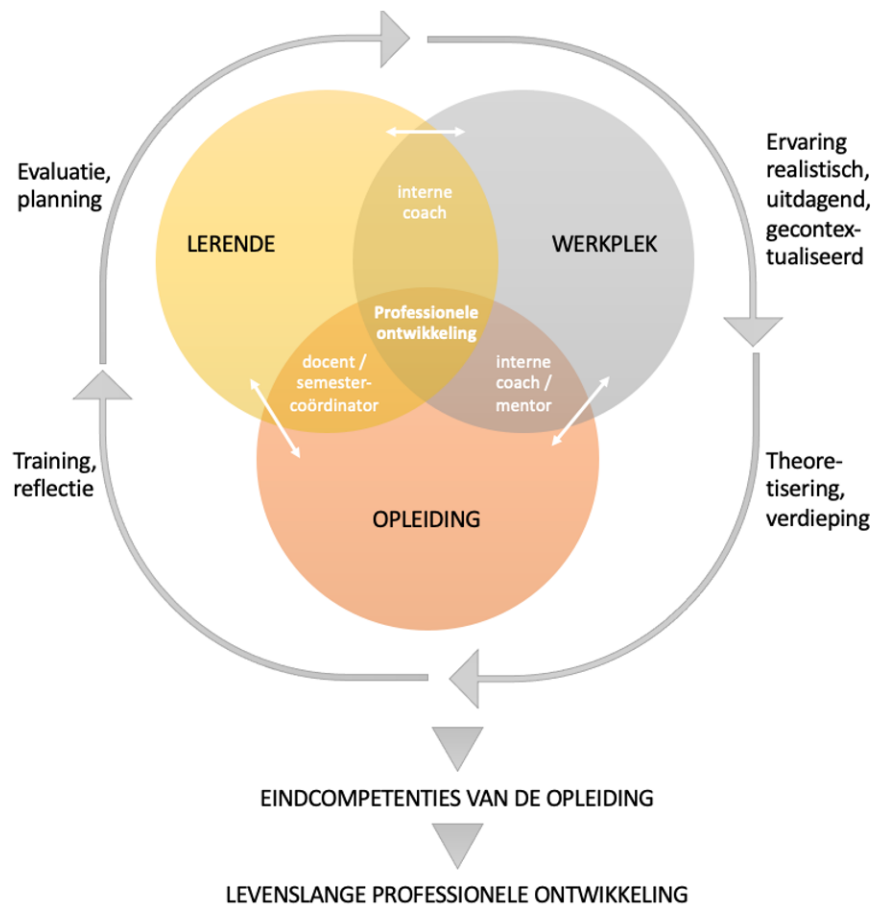
***“het feit dat het verwerven van de competenties voor deskundig leraarschap een levenslang leer- en ontwikkelingsproces veronderstelt én dat dit leren plaatsvindt vanuit de betekenisvolle interactie tussen de lerende (=leerkracht) en de context, waarin hij/zij permanent een aantal ervaringen opdoet”*** (Kelchtermans, 2003).

Binnen professionele ontwikkeling is het levenslange leer- en ontwikkelingsproces van groot belang. Goed leraarschap krijg je niet met je diploma mee, dit is een proces dat begint op de schoolbanken, zich voortzet tijdens de aanvangsbegeleiding en in het verdere verloop van je carrière als leraar. Het ontwikkelen van de vaardigheid van reflectief ervaringsleren stelt elke leraar in staat om zowel zijn eigen manier van lesgeven als die van anderen kritisch te analyseren, in vraag te stellen en bij te sturen. Binnen professionele ontwikkeling is dan ook het collectief leren niet weg te denken.

Competentiegericht onderwijs is de maatstaf geworden binnen de lerarenopleidingen waarbij het leren en opleiden ontstaat tussen een integratie van kennis, vaardigheden en attitudes. Het verbreden, verdiepen en verrijken van competenties komt in elke vorm van stage aan bod, toch onderscheid het traject werkplekleren zich van een reguliere stage. De studenten werkplekleren krijgen een veel lijviger aanbod aan competenties aangerereikt. Doordat ze enerzijds een veel langere tijd aanwezig zijn in éénzelfde stageschool, anderzijds krijgen zij ook de mogelijkheid om veel meer activiteiten uit te voeren naast het lesgeven. Wat op zijn beurt een enorme verrijking is voor de professionele ontwikkeling van de student-leraar, mits die deze kansen ten vollen benut.

## 2.2.4 De betrokkenen

Zoals eerder aangehaald, is het belang van collectief leren niet weg te denken binnen het traject werkplekleren. Leren van elkaar, met elkaar, in samenwerkingsverband en dit op elk niveau van de partnerschappen.



Figuur 3 Naar de 'leer'kracht van de werkplek (Wante, 2013)

In figuur 3 zijn drie belangrijke niveaus te onderscheiden binnen het traject werkpleklernen. Enerzijds heb je de lerende zelf die binnen dit onderzoek de student-leraar is. Daarnaast heb je de werkplek, de vaste stageschool waar de lerende terecht komt, gaande van directie, collega-leerkrachten, stagebegeleiders en mentoren, tot beginnende leerkrachten, secretariaatsmedewerkers en zelfs leerlingen, kortom elk lid van de organisatie. Als derde heb je de opleiding zelf met alle vaklectoren, begeleiders, coördinatoren en het opleidingshoofd.

Een veelheid aan mensen die samen instaan voor het creëren van een leerkrachtige werkplek (Wante, 2013) met éénzelfde hoofddoel voor ogen, namelijk het opleiden van de student-leraar. Zo'n partnerschap kan ook maar slagen als er sprake is van een goed georganiseerde samenwerking met een duidelijke communicatie en dit op alle drie de niveau's.

De lerende zelf heeft de grootste verantwoordelijkheid voor het leerproces. Eerder werd al aangehaald dat leren vanuit de positie van de lerende een zelfsturend karakter heeft. Daarbij ligt het inplannen van activiteiten aan de basis en natuurlijk het reflecteren dat in directe lijn ligt met de eigen processen, waarbij kritische zelfreflecties centraal staan. Reflecties zijn niet alleen belangrijk ten opzichte van het eigen handelen, ook dat van anderen moet kritisch bekeken worden. Dit laatste zal hoofdzakelijk gebeuren aan de hand van observaties en overlegmomenten. Dit zijn vaardigheden die de student zich eigen moet maken om zo te bekomen tot professionele ontwikkeling.

De werkplek op zich zorgt voor een authentieke situatie waarbinnen de lerende zich kan ontwikkelen, maar de dynamiek tussen de lerende en de werkplek reikt nog verder dan dit. Zoals reeds aangehaald, is het collectief leren erg belangrijk binnen het traject werkplekieren. Doordat er veel uitwisseling gebeurt over het lesgeven en elke activiteit die hieraan gebonden is, kan dit ertoe leiden dat mentoren hun eigen lesgeven in vraag stellen en hierover kritisch gaan reflecteren. Dit zorgt op zijn beurt weer voor professionele ontwikkeling aan de kant van de mentoren en de stageschool. Zij zijn in staat om hun visie op goed leraarschap in regelrechte lijn door te geven aan de student.

De opleidingsinstelling zelf staat in contact met de student-leraar en heeft de mogelijkheid om het leerproces op elk moment bij te sturen. Daarnaast zorgen zij ook voor de nodige theorie en het aanleren van competenties die de lerende kan toepassen en verrijken op de werkplek. Ook een terugkoppeling vanuit de praktijk is mogelijk. Aan de hand van de student-leraar, ontdekken lectoren authentieke situaties en problemen die zij vanuit hun theoretisch kader kunnen analyseren en implementeren binnen de opleiding.

Ook de werkplek en de opleidingsinstelling staan in verbinding met elkaar. Hun grootste taak bestaat erin om samen te zorgen voor de eindbeoordeling van de student-leraar. Samen ontdekken zij vanuit elk hun context competenties die van groot belang zijn binnen goed leraarschap.

De drie cirkels in figuur 3 verbinden zich telkens met elkaar door een op voorhand uitgekende persoon, begeleider die in eerste lijn staat tussen de partnerschappen en fungeert als belangrijkste contactpersoon.

### **2.2.5 Het oogmerk van het traject werkplekieren**

Vertrekkend vanuit de noden uit het onderwijslandschap die opgesomd zijn onder hoofdstuk 2.2.1, worden hieronder de belangrijkste doelstellingen van het traject werkplekieren toegelicht.

In eerste instantie krijgen student-leraren binnen het traject werkplekieren veel meer kansen om te differentiëren en in te spelen op verschillen tussen leerlingen. In vergelijking met een reguliere stage, hebben zij gedurende een veel langere periode een authentieke situatie voorhanden. Hierbij is het belangrijk om aan te halen dat zij veel meer mogelijkheden hebben om hun leerlingen beter te leren kennen en er een band mee te ontwikkelen. Op deze manier kunnen zij veel meer inspelen op verschillen tussen leerlingen en is er ook veel meer ruimte om te experimenteren met differentiëren om op hun beurt de eigen handelingen bij te trekken.

Het aanreiken van deze authentieke situatie leidt ook tot het dichten van de zogenaamde kloof. De kloof tussen de theorie en de praktijk, tussen de lerarenopleiding en het werkveld waaraan heel wat nieuwe leraren dreigen te bezwijken. Studenten werkplekieren staan gedurende een lange tijd effectief in het werkveld waardoor hun beeld op de praktijk verscherpt wordt. Zij worden dagelijks geconfronteerd met alle aspecten van het lerarenberoep en voeren naast het effectief lesgeven ook andere activiteiten uit die daaraan verbonden zijn. Daarnaast krijgen zij ook de mogelijkheid om mee in te stappen in de aanvangsbegeleiding op de stageschool voor nieuwe leerkrachten. Dit resulteert in een betere voorbereiding en een betere verwachting van wat het lerarenberoep inhoudt in al zijn facetten.

Een derde mikpunt van het traject werkplekieren is het streven naar professionele ontwikkeling. Vanuit het principe dat dit traject de vaardigheid van het reflectief ervaringsleren afdwingt, is dit een belangrijke stap in de richting van de professionele ontwikkeling van de

student-leraar. Het levenslang streven naar het bijsturen van de eigen competenties ter bevordering van het leraarschap, zou een doelstelling moeten zijn van elke (toekomstige-) leraar. Zoals eerder aangehaald slaat deze boog van professionele ontwikkeling binnen dit traject in twee richtingen, die van de student-leraar, alsook die van de mentoren en andere leerkrachten.

Tot slot bevordert werkpleklers het leren op niveau van alle betrokkenen. Hieruit vloeit nog een belangrijke doelstelling uit tussen de lerarenopleiding en de stagescholen. Waar voorheen sprake was van een moeizamere communicatie, streeft dit traject naar een betere samenwerking en uiteindelijk een partnerschap. Hierover meer in het volgende hoofdstuk over samen opleiden.

### **2.2.6 Voorwaarden voor werkpleklers**

Om tot bovenstaande doelstellingen te komen, zijn er natuurlijk wel een aantal voorwaarden opdat werkpleklers succesvol verloopt en er sprake is van een win-win-win-situatie. Hieronder worden de voornaamste opgesomd.

In eerste instantie moet de student-leraar terechtkomen in een situatie die authentiek is, maar ook een kwaliteitsvolle leeromgeving is. Vanuit het principe dat lerarenopleidingen instaan voor het opleiden van toekomstige leraren en dat secundaire scholen instaan voor het goed opleiden van leerlingen, is het niet altijd vanzelfsprekend dat deze laatste ook ingezet wordt voor het opleiden van toekomstige leraren (Theunissen, 2017). Hierbij kan het stimuleren van de professionele ontwikkeling van leraren op de stagescholen bijdragen tot het creëren van een kritische blik op goed leraarschap. Vanuit dit principe kan het leerproces van de student-leraar productief begeleid en bijgestuurd worden (Hogeschool PXL, 2018). Een belangrijke leidraad voor alle partijen om het leerproces van de student-leraar in goede banen te leiden, is het belang van vooropgestelde leerdoelen of competenties waaraan de student-leraar moet voldoen (Bijlage 7 kerncompetenties werkpleklers).

In lijn met de kwaliteitsvolle leeromgeving moet er ook ruimte zijn voor experiment. De student-leraar moet kunnen experimenteren, reflecteren en bijsturen. Hierbij is het zelfsturende en reflectieve karakter van de student-leraar een absolute voorwaarde om een kwaliteitsvol leerproces te bekomen. Dit reflectieve karakter is een onderdeel dat tijdens de voorgaande jaren van de lerarenopleiding aangeleerd moet worden.

Een derde voorwaarde voor succesvol werkpleklers is de opvolging en evaluatie van het traject en eveneens leerproces van de student-leraar. Hierin ligt een gedeelde verantwoordelijkheid van alle partners.

Deze gedeelde verantwoordelijkheid is één van de voorwaarden om goed partnerschap te creëren. Aan de basis van een succesvolle samenwerking ligt een goede communicatie en betrokkenheid van alle partners waarbij duurzaam overleg kan leiden tot een gedeelde visie op goed leraarschap.

## 2.3 Samen opleiden

### 2.3.1 Het concept

Binnen het traject werkpleklers is het uitbouwen van een goede samenwerking tussen de partners van groot belang en laat het net dit zijn waardoor werkpleklers kan fungeren als instrument om een groter doel te bekomen, namelijk het samen opleiden.

Het doel van samen opleiden is om lerarenopleidingen en stagescholen nauwer te laten samenwerken in het opleiden van toekomstige leraren. Zo wordt de verantwoordelijkheid gedeeld en ontstaat er een gemeenschappelijke visie op wat goed leraarschap inhoudt.

Om dit doel te bereiken moet er wel aan enkele kenmerken voldaan worden opdat het leidt naar een succesvol verhaal. Een term die onlosmakelijk samenvalt met het concept samen opleiden is 'boundary crossing'. A. Bakker en S.F Akkerman beschrijven dit begrip als volgt:

***“Onder boundary crossing verstaan we de processen die op grenzen plaatsvinden om continuïteit in interactie of actie te waarborgen of herstellen.” (2014).***

Binnen samen opleiden kan dit begrip concreet gezien worden als het overbruggen van grenzen tussen verschillende organisaties. Een belangrijk voorbeeld van zo'n grens die overstegen wordt, kan gezien worden wanneer stagescholen delen in de verantwoordelijkheid tot het opleiden van toekomstige leraren. De hoofddoelstelling van stagescholen is het opleiden van leerlingen, onder invloed van het concept samen opleiden bestaat er een kruisbestuiving tussen de doelstelling van de lerarenopleidingen en de stagescholen met betrekking tot het opleiden van toekomstige leraren. Hierdoor worden beide partijen verplicht om met elkaar in dialoog te treden en verder een relatie uit te bouwen.

De theoretische kaders uit de lerarenopleidingen en de praktische situaties in de stagescholen moeten afgestemd worden op elkaar zodat het creëren van een gemeenschappelijke visie op goed leraarschap mogelijk wordt. Dit implementeert de nood aan professionaliteit uit beide kampen. In een maatschappij die constant in verandering staat, veranderen onder andere ook de noden van leerlingen, met als gevolg dat de professionele ontwikkeling van leraren een levenslang proces is. Aan de andere zijde merken wij dat zowel het curriculum van de lerarenopleiding als die van de secundaire scholen onderhevig is aan veranderingen. Zo neemt de digitalisering in het onderwijs steeds aan grootte toe, waardoor de verbreding van het aanbod ook voelbaar is binnen de lerarenopleiding en de secundaire scholen waar leraren zich in moeten blijven bijscholen. Niet enkel digitale competenties, maar ook burgerschap, duurzaamheid, ... worden meer in de kijker gezet. Met de modernisering van het secundair onderwijs is er plaats gemaakt voor een verandering in de eindtermen en ontwikkelingsdoelen. Deze worden onderverdeeld in sleutelcompetenties<sup>9</sup> die zowel inhoudelijk (vb. eindtermen Nederlands) als transversaal (vb. ondernemerszin) zijn (Vlaamse overheid, z.j.). De verandering in het curriculum van de secundaire scholen is zowel voelbaar voor leraren als studenten binnen de lerarenopleiding en lectoren.

---

<sup>9</sup> “Sleutelcompetenties zijn clusters van inhoudelijk verwante competenties die de leerlingen moeten verwerven om te functioneren in de maatschappij en zich persoonlijk te ontplooiën.” (Vlaamse overheid, z.j.).



Binnen het concept samen opleiden is de wil tot levenslang bijleren en de wil zich verder te ontplooien noodzakelijk om tot een goede visie op leraarschap te komen. Dit is geen statisch concept, maar eerder een continu proces wat onderhevig is aan veranderingen binnen het onderwijslandschap. Lerarenopleidingen en stagescholen moeten in dialoog met elkaar blijven gaan als gelijkwaardige partners om te voorkomen dat één van de partijen achterop hinkelt op de noden van de toekomst.

### **2.3.2 Meerwaarde van samen opleiden**

Wanneer het concept samen opleiden goed uitgebouwd wordt, kan het leiden naar een opeenvolging van aanwinsten. Het absolute hoofddoel is het creëren van een gemeenschappelijke visie op goed leraarschap en delen in de verantwoordelijkheid tot het opleiden van toekomstige leraren.

Doordat er partnerschappen ontstaan vanuit de lerarenopleidingen met het werkveld en vice versa, gaat er een betere afstemming zijn van de theorie op de praktijk. Lerarenopleidingen en hun vaklectoren staan beter in verbinding met de authentieke situaties in de stagescholen en de veranderingen en noden van leerlingen. Deze praktijkinformatie kunnen ze toepassen binnen hun lessen en op die manier wordt het curriculum van de lerarenopleiding praktijkgericht en authentieker.

De kloof waar voorheen over gesproken is, die leidt naar een grote uitval bij jonge leraren, zal door deze samenwerking steeds kleiner worden. Toekomstige leraren zullen de verschillen tussen de lerarenopleiding en het werkveld veel kleiner ervaren en zullen vanuit hun opleiding beter voorbereid zijn op de job als leraar.

Binnen het creëren van een gemeenschappelijke visie op goed leraarschap blijft de professionele ontwikkeling een belangrijk gegeven. Zo wordt er gesproken over professionele leergemeenschappen<sup>10</sup> waar leraren hun eigen handelen, maar ook dat van anderen steeds in vraag stellen en kritisch benaderen. Het reflectief ervaringsleren is hierbij het uitgangspunt en dit hoort binnen het opleiden van toekomstige leraren ook als belangrijk onderdeel. Zo leidt samen opleiden naar professionele ontwikkeling vanaf de opleiding, naar de aanvangsbegeleiding tot het verdere verloop van de leraren carrière (Theunissen, 2017).

Met bovenstaande onderdelen als uitgangspunt, leidt de samenwerking binnen het concept samen opleiden tot een kwaliteitsverbetering van zowel de stagescholen als de lerarenopleiding.

Om deze kwaliteitsverbetering uit te bouwen, moet er wel aan een belangrijke voorwaarde voldaan worden. Het concept samen opleiden moet een voldoende grote reikwijdte kennen. Elke stageschool werkt vanuit zijn unieke context waarin specifieke noden en situaties van die school van toepassing zijn. Deze contextgebonden elementen dragen bij aan hun visie op goed leraarschap. Om deze visie voldoende breed en betrouwbaar te maken, moet het concept samen opleiden samenwerkingen bevorderen tussen meerdere stagescholen.

---

<sup>10</sup> Onder 'professionele leergemeenschappen' wordt verstaan dat "scholen niet alleen de plaatsen zijn waar leraren werken en hun brood verdienen, maar dat ze evenzeer plaatsen zijn waar leraren kunnen leren en professioneel groeien" (Kelchtermans, 2003).

### **2.3.3 De belanghebbenden**

Indien er voldoende aandacht gaat naar het concept samen opleiden en het draagvlak genoegzaam uitgewerkt is, kunnen er verschillende belanghebbenden onderscheiden worden.

In eerste instantie plukken de lerarenopleidingen de vruchten van het concept samen opleiden. Door een nauwere samenwerking met het werkveld, ontwikkelen zij een breder netwerk en kunnen zij hun lessen beter afstemmen op de praktijk. Zo ondervinden zij welke noden vandaag de dag aan de orde zijn. Curricula kunnen hierop aangepast worden en studenten krijgen het voordeel dat zij breder opgeleid worden op het lerarenberoep. Dit dicht op zijn beurt de kloof tussen theorie en praktijk.

Naast de lerarenopleidingen, hebben secundaire scholen ook tal van voordelen bij het concept samen opleiden. Doordat de kloof kleiner wordt, gaat de uitval van jonge leraren verminderen en zijn zij beter voorbereid op de job als leraar in al zijn facetten. Directie en leraren krijgen meer zeggenschap in het proces van het opleiden van toekomstige leraren en bouwen mee aan een visie op goed leraarschap vanuit hun praktijkervaring. Dit zorgt ervoor dat leraren over hun eigen praktijk en die van anderen actief reflecteren wat op zijn beurt zorgt voor professionele ontwikkeling. Doordat leraren kritischer worden over hun lesgeven en mede dankzij de lerarenopleiding op de hoogte blijven van alle vernieuwingen en innovatieve ideeën binnen het onderwijs, gaat de kwaliteit van de lessen omhoog wat dan gunstig uitpakt voor de leerlingen.

Doordat beiden aan hetzelfde touw trekken, gaan stagiairs minder discrepanties ervaren tussen hetgeen de opleiding verwacht en wat de mentor op de stageschool verwacht, kortom studenten krijgen een opleiding die beter afgetoetst is aan de praktijk. Vanuit éénzelfde visie op goed leraarschap kan er tot slot voldaan worden aan de verplichting ten opzichte van de samenleving om goed opgeleide leraren klaar te stomen.

### 3 Praktijkonderzoek

#### 3.1 Werkplekieren aan de educatieve bacheloropleiding secundair onderwijs aan Hogeschool PXL

##### 3.1.1 Het pilootproject

De educatieve bacheloropleiding secundair onderwijs aan Hogeschool PXL, toenmalige professionele bacheloropleiding, startte in schooljaar 2017-2018 met haar pilootproject werkplekieren. Drie studenten kregen de kans om in hun laatste trajectschijf zo goed als volledig in te zetten op praktijkervaring en dit elk op één vaste stageschool. In het eerste semester brachten de studenten nog 8u per week door op de banken van de hogeschool, de resterende tijd liepen ze bijna voltijds mee op de partnerschool (Casagrande, 2018).

***“Normaal gezien steken we veel tijd in een leerkracht die bij ons start”, zegt Tom Cox, directeur van de middenschool Kindsheid Jesu. “Jolien heeft die begeleiding vorig jaar al gehad, toen we haar niet betaalden. Dat is een efficiënte manier van werken. We hebben Jolien meteen beschouwd als een collega, ze mocht alles doen: ze is zorgleraar geweest, ze heeft in de cel leerlingenbegeleiding gezeten en ze was ook klastitularis.”*** (Casagrande, 2018)

De concrete uitwerking van dit traject leidde natuurlijk naar een verandering binnen het opleidingsprogramma. Tabel 3 toont het programma van een reguliere student trajectschijf 3. Bij de integratie van het traject werkplekieren kregen deze studenten een vrijstelling voor het volgen van de opleidingsonderdelen Taal 3, opvoedkunde 3, leerlingbegeleiding inclusief stage en vakoverschrijdende competenties 3A en 3B. Wel werd van de studenten verwacht dat de opdrachten uitgevoerd werden die deel uitmaakten van de permanente evaluatie van taal 3 en leerlingbegeleiding. Daarnaast werden ze ook geacht de examens van leerlingbegeleiding en opvoedkunde 3 af te leggen. Als we kijken naar de praktijk, zitten de opleidingsonderdelen lesstage 3 (voor beide onderwijsvakken), leerlingbegeleiding inclusief stage, vakoverschrijdende competenties 3A en 3B en de keuzemodule geïntegreerd in het traject werkplekieren wat volledig uitgevoerd werd op de vaste stageschool. Dit wil zeggen dat studenten werkplekieren enkel en alleen de theorielessen van de twee onderwijsvakken verplicht aan Hogeschool PXL volgden. Hoewel er gepromoot werd dat de bachelorproef in samenwerking met de stageschool uitgevoerd werd, stond het opleidingsonderdeel bachelorproef volledig los van het traject werkplekieren (Hogeschool PXL, 2017-2018a).

	Studiepunten
<b>OPLEIDINGSONDERDEEL</b>	
63LSO1120 Bachelorproef	6,00
63LSO1130 Taal 3	3,00
63LSO1140 Opvoedkunde 3	3,00
63LSO1170 Vakoverschrijdende competenties 3 – pakket A	5,00

63LSO1180 Vakoverschrijdende competenties 3 – pakket B	4,00
Keuzepakket: 3LSO – Keuzemodule	6,00
Keuzepakket: 3LSO – Leerlingbegeleiding (incl. stage of buurtsportwerking)	5,00
Onderwijsvak 1 – Inhoud	6,00
Onderwijsvak 1 – Lesstage 3	8,00
Onderwijsvak 2 – Inhoud	6,00
Onderwijsvak 2 – Lesstage 3	8,00

Tabel 3 Naar programmatabel 2017-2018 (Hogeschool PXL, 2017-2018b)

Niet elk traject werkpleklers verliep gelijk. Zo werd in overleg tussen de student en de stageschool bepaald welke opleidingsonderdelen opgenomen werden binnen het traject werkpleklers en dit voor een taakbelasting overeenkomstig het totaal aantal opgenomen studiepunten x 30u (Skopinski, 2020, 5 november - persoonlijke communicatie).

Deze eerste testfase van werkpleklers kende een positief verloop waarbij zowel studenten, partnerscholen als Hogeschool PXL tevreden waren van het project. In de volgende academiejaren kende het traject werkpleklers een aantal aanpassingen alsook een opsplitsing. Studenten kregen de mogelijkheid om te kiezen tussen het traject werkpleklers full en light, deze trajecten worden in het volgende onderdeel beschreven.

### 3.1.2 Werkpleklers full

Werkpleklers full wordt in de gids omschreven als een traject waarbij de student gedurende een heel schooljaar meedraait als volwaardige startende leraar binnen een stageschool met als doel een win-win situatie te beogen voor student en stageplaats (Hogeschool PXL, 2018-2019b).

Vanaf academiejaar 2018-2019 worden er specifiek opleidingsonderdelen ingericht voor het traject werkpleklers. Waar tabel 3 het programma van een reguliere student toont (2017-2018), toont tabel 4 de opleidingsonderdelen waarvoor studenten werkpleklers zich inschrijven.

	Studiepunten
<b>OPLEIDINGSONDERDEEL</b>	
Werkpleklers – stage onderwijsvak 1	12,00
Werkpleklers – stage onderwijsvak 2	12,00
Werkpleklers – de leraar als opvoeder	10,00

<b>Werkpleklers – vakoverschrijdende competenties</b>	8,00
Bachelorproef	6,00
Onderwijsvak 1 - Inhoud	6,00
Onderwijsvak 2 - Inhoud	6,00

Tabel 4 Naar programmatabel 2018-2019 (Hogeschool PXL, 2018-2019c)

De inhoudelijke lessen van beide onderwijsvakken blijven een apart gegeven en de studenten worden verondersteld deze verplicht te volgen aan Hogeschool PXL. Ook de bachelorproef staat los van het traject werkpleklers, maar hiervan wordt nog steeds geacht deze te integreren binnen de vaste stageschool.

Doorheen de jaren ondergaat het traject organisatorisch niet veel veranderingen. Natuurlijk is er wel het feit dat de opleiding in academiejaar 2019-2020 van professionele bacheloropleiding verandert naar educatieve bacheloropleiding. Ook inhoudelijk zijn er enkele wijzigingen ondergaan in de programmatabellen. Onder andere doordat er in het onderwijslandschap veel meer aandacht gaat naar digitalisering en professionele ontwikkeling, worden ook wijzigingen doorgevoerd binnen enkele opleidingsonderdelen. Zo ontstaan de vakken Digi-Taal in onderwijs en Professionele context die het voorhene opvoedkunde 3 en Taal 3 gedeeltelijk vervangen. Dit heeft echter geen grote invloed op het traject werkpleklers full aangezien deze studenten volledig vrijgesteld zijn voor deze opleidingsonderdelen.

In het onderwijs gaat er ook veel meer aandacht naar het vakoverschrijdend werken. Hierdoor is er binnen het programma van het traject werkpleklers full een verschuiving van studiepunten doorgevoerd. Het opleidingsonderdeel werkpleklers – vakoverschrijdende competenties wint aan studiepunten en gaat van 8 naar 9 studiepunten. Dit extra studiepunt wordt bij het opleidingsonderdeel werkpleklers – de leraar als opvoeder in mindering gebracht. Dit wordt in academiejaar 2020-2021 ingevoerd en is te zien in tabel 5.

	Studiepunten
<b>OPLEIDINGSONDERDEEL</b>	
<b>Werkpleklers – stage onderwijsvak 1</b>	12,00
<b>Werkpleklers – stage onderwijsvak 2</b>	12,00
<b>Werkpleklers – de leraar als opvoeder</b>	9,00
<b>Werkpleklers – vakoverschrijdende competenties</b>	9,00
Bachelorproef	6,00
Onderwijsvak 1 - Inhoud	6,00
Onderwijsvak 2 - Inhoud	6,00

Tabel 5 Naar programmatabel 2020-2021 (Hogeschool PXL, 2020-2021d)

### 3.1.3 Werkplekieren Light

In tegenstelling tot het traject werkplekieren full, lopen de studenten die kiezen voor de lightversie geen volledig schooljaar mee in hun stageschool. Gedurende 10 tot 12 weken lopen zij voltijds stage op hun vaste stageplaats. Dit maakt het ook mogelijk voor studenten met een individueel traject om toch te kunnen proeven van het traject werkplekieren. De studenten schrijven zich in voor de standaard opleidingsonderdelen en in samenspraak met de stageschool en de opleiding wordt er een traject op maat uitgestippeld. In tabel 6 staan de opleidingsonderdelen aangeduid die binnen hun traject geïntegreerd kunnen worden.

	Studiepunten
<b>OPLEIDINGSONDERDEEL</b>	
Bachelorproef	6,00
Digi-Taal in onderwijs	4,00
Vakoverschrijdend werken	5,00
Professionele ontwikkeling	4,00
Onderwijsvak 1 - Inhoud	6,00
Onderwijsvak 2 - Inhoud	6,00
Stage onderwijsvak 1	8,00
Stage onderwijsvak 2	8,00
Keuzepakket: 3 LSO – Keuzemodule – stage	6,00
Keuzepakket: 3 LSO – Keuzepakket professionele context	4,00
Keuzepakket 3 LSO – Keuzepakket Pedagogische stage	3,00

Tabel 6 Naar programmatabel 2020-2021 (Hogeschool PXL, 2020-2021c)

### 3.2 Plichten binnen het partnerschap

Binnen het traject werkplekieren is het van belang om een overzicht te schetsen van het takenpakket van alle partijen. Sinds academiejaar 2017-2018 zijn er enkele wijzigingen ontstaan binnen het takenpakket van de student. Waar ze voorheen veel meer vrijheid hadden in het bepalen van hun activiteiten, werden er in academiejaar 2020-2021 minimale vereisten opgelegd waaraan het takenpakket van de student moest voldoen. Dit zorgt voor veel meer structuur en een beter overzicht op het traject. Daarnaast werd er ook vanuit de scholengemeenschap gevraagd naar meer integratie in het team omwille van de hervormingen in het secundair onderwijs. Het grootste verschil is dat er minimumactiviteiten vastgelegd werden, bovendien was er ook een terugschroefing van 14u lesstage per week en dit voor 10

weken naar 10u lesstage per week gedurende 8 tot 10 lesweken (Hogeschool PXL, 2020-2021e).

Hieronder worden de takenpakketen besproken die gehanteerd worden in het academiejaar 2020-2021. Deze worden meer uitgebreid besproken in de 'Gids werkpleklerin light' van Hogeschool PXL (2020-2021) en de 'Gids werkpleklerin full' (2020-2021).

### 3.2.1 Plichten van de student

Zowel voor het traject full als light, wordt een geleidelijkheidsprincipe toegepast. Het effectief lesgeven, vertrekt bij observaties en evolueert naar het zelfstandig voor de klas staan, zonder mentor. Het is een proces van geleidelijke zelfstandigheid waarbij de student telkens wat meer verantwoordelijkheid krijgt. Daarnaast is het ook de bedoeling voor beide trajecten dat zij werken met een vast uurrooster om voornamelijk structuur te bieden. Dit rooster wijzigt doorheen het traject wel enkele keren, maar biedt voornamelijk een belangrijke houvast voor alle partners.

Aan beide trajecten behoren dezelfde administratieve taken. De ingevulde stagecontracten moeten op EPOS<sup>11</sup> geplaatst worden en een week voordien moet elke stage ook hier geregistreerd worden. Daarnaast moet iedere student een Google-Drive aanmaken waarop alle lesvoorbereidingen en al het gebruikte materiaal worden geplaatst. Tot slot staat er op deze drive ook alle reflectieverslagen en een logboek waar elke activiteit nauwkeurig wordt bijgehouden.

Tabel 7 geeft een overzicht van alle taken die tijdens beide trajecten aan bod moeten komen.

	Full	Light
<b>STAGE ONDERWIJSVAKKEN</b>		
Stage algemene vakken	Min. 15u stage per week gedurende 20 lesweken, verspreid over de twee onderwijsvakken  (observatie, lesstage, co-teaching)	Gem. 10u stage per week gedurende 8 tot 10 lesweken, waarvan 5u participatiestage per onderwijsvak = min. 35u stage/onderwijsvak  (observatie, lesstage, co-teaching)
Stage LO-BR <sup>12</sup>	Gem. 8u stage per week gedurende 20 lesweken	Gem. 10u-14u stage LO per week, gedurende 5 tot 7 weken = min. 72u stage

<sup>11</sup> "Epos is het Elektronisch Portfolio OpvolgSysteem van Hogeschool PXL" (Hogeschool PXL, 2013).

<sup>12</sup> Studenten lichamelijke opvoeding en bewegingsrecreatie.

Extra taken	<ul style="list-style-type: none"> <li>– opstellen en verbeteren van toetsen, examens (min. 2 per onderwijsvak);</li> <li>– examentoezicht houden;</li> <li>– remediëringmomenten begeleiden;</li> <li>– overleg met vakgroepen (min. 2).</li> </ul>
-------------	--

<b>PEDAGOGISCHE STAGE</b>		
	<p>Min. 12 voltijdse werkdagen uitvoeren binnen de cel leerlingenbegeleiding + zelfstandig begeleiden van leerlingen (welbevinden, betrokkenheid, leren leren, studiekeuze)</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– min. 2 klassenraden</li> <li>– min. 2 oudercontacten</li> <li>– min. 5 speelplaats- en studietoezichten</li> </ul> <p>+ extra activiteiten om aan 240u te komen</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– voorbereiden/ nabespreking contacten met leerlingen/ ouders</li> <li>– leerlingvolgsysteem invullen</li> <li>– communicatie Smartschool</li> <li>– ...</li> </ul>	<p>Bijwonen + ondersteunen bij:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– min. 1 klassenraad</li> <li>– min. 1 oudercontact</li> </ul> <p>Keuze (stage indien mogelijk op stageschool)</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– cel leerlingbegeleiding</li> <li>– leren thuis leren</li> <li>– buurtsportwerking</li> </ul>

<b>VAKOVERSCHRIJDENDE COMPETENTIES</b>		
Formele overlegmomenten	<p>30u</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– personeelsvergadering</li> <li>– vakgroepvergadering;</li> <li>– werkgroepvergadering</li> <li>– min. 1 beleidsorgaan (schoolraad, LOP, LOC, ...)</li> </ul> <p>5u solliciteren</p>	<p>Eén personeelsvergadering bijwonen</p>



Leraar als innovator/ onderzoeker	<p>70u</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- onderdeel reflectie;</li> <li>- leerlingen beoordelen de leerkracht;</li> <li>- traject beginnende leerkrachten;</li> <li>- min. 1 pedagogische studiedag;</li> <li>- min. 1 bijscholing;</li> <li>- andere activiteiten: zelf workshops geven, literatuur doornemen ...</li> </ul>	<p>In semester 2 geen verplichte aanwezigheid in de POP-sessies van professionele ontwikkeling. Wel wekelijkse reflectiegesprekken en -verslagen uitvoeren.</p> <p>Eén pedagogische studiedag of bijscholing bijwonen;</p>
	Extern EHBO-cursus volgen (10u)	Extern EHBO-cursus volgen
Profilering/ vakoverschrijdende competenties	<p>100u</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- begeleiden van excursie, vakoverschrijdend project</li> <li>- secretariaatsstage;</li> <li>- ICT-coördinatie;</li> <li>- workshops leerlingen: mediawijsheid, gezondheid, verkeer, seksuele vorming, ...</li> <li>- ...</li> </ul>	<p>Vakoverschrijdend project uitvoeren op de stageplaats</p> <p>+ deelnemen aan interdisciplinaire reis (PXL)</p>

Tabel 7 Schematisch overzicht takenpakket student (Hogeschool PXL, 2020-2021a); (Hogeschool PXL, 2020-2021b)

Zoals eerder vermeld wordt elk traject werkpleklers in samenspraak met de stageschool opgesteld. Zo biedt het overzicht hierboven een houvast.

Om de kwaliteit van het curriculum werkpleklers te garanderen, wordt gebruik gemaakt van zogenaamde mobility windows<sup>13</sup> (bijlagen 8 en 9). Waar het binnen het traject werkpleklers niet zozeer gaat over internationalisering, wordt er toch gebruik gemaakt van mobiliteit binnen het curriculum. Zo wordt er ruimte vrij gemaakt in het onderwijsprogramma zodat de student werkpleklers de mogelijkheid heeft om zijn eigen grenzen te ontplooien (Hogeschool PXL, 2016).

### 3.2.2 Plichten van de stageschool

Van de stageschool wordt verwacht dat de student zich in een authentieke situatie kan ontplooien. Dat hij voldoende kansen krijgt om actief deel te nemen binnen het team waarbij

<sup>13</sup> Mobility windows worden hoofdzakelijk gebruikt bij internationaliseringsprojecten van studenten. Hierin wordt omschreven welke opleidingsonderdelen (met het aantal credits) zij in het buitenland kunnen verwerven. Deze mobility windows bieden ruimte voor studenten die naar het buitenland gaan en zorgen ervoor dat het curriculum op een structurele wijze opgebouwd wordt (Smet, 2013).

de betrokkenheid van elk lid van de organisatie aanwezig is en dit met als doel zich zo goed mogelijk voor te bereiden op het brede scala van het lerarenberoep. Hierbij is het van groot belang dat de stageschool het traject niet enkel uit eigen belang aangaat, maar dat ze een actief leerproces van de student ondersteunt.

Op een startoverleg wordt duidelijk gecommuniceerd over het traject werkpleklers en dit in een driehoeksgesprek met minstens de coördinator van Hogeschool PXL, de student en de begeleider van de stageschool. Zo worden afspraken vastgelegd en het verdere verloop van het traject uitgeklaard door de coördinator van de hogeschool. Dit startoverleg kenmerkt zich als een zeer belangrijk moment inzake het verdere verloop van het traject werkpleklers. Zeker voor scholen die voor de eerste keer in aanraking komen met dit traject. De taken, verwachtingen en doelstellingen van het traject moeten helder uitgeklaard worden opdat de stageschool zijn plichten kan vervullen.

Binnen de stageschool wordt dus één begeleider aangeduid die als contactpersoon fungeert voor de student en samen met de verschillende vakmentoren staan zij in voor de opvolging, bijsturing en evaluatie van de student. Zo wordt het opleiden van goede leraren een gedeelde verantwoordelijkheid (Hogeschool PXL, 2020-2021b).

### **3.2.3 Plichten van de lerarenopleiding**

Waarin de stageschool en de lerarenopleiding de verantwoordelijkheid van het opleiden van de student delen, staat de lerarenopleiding ook in voor het coördineren van het traject werkpleklers.

De opleiding, met als vast aanspreekpunt de coördinator, organiseert en begeleidt zowel het startoverleg, het tussentijds evaluatieoverleg als het eindgesprek. Daarnaast worden er ook per onderwijsvak minstens twee lesbezoeken uitgevoerd en dit op een vooraf aangekondigd moment. Zo wordt het traject werkpleklers ook opgevolgd, bijgestuurd en geëvalueerd door de lerarenopleiding.

## **3.3 Begeleiding en opvolging**

Zoals hierboven besproken, is de begeleiding en opvolging een taak van zowel de stageschool als de lerarenopleiding. Samen hebben zij hierin een gedeelde verantwoordelijkheid.

De opvolging gebeurt enerzijds door het logboek en de reflectieverslagen die de student bijhoudt. Daarnaast zijn er ook lesbezoeken in eerste lijn van de mentoren op de stageschool zelf en de bezoeken van de vaklectoren van de opleidingsinstelling.

De student houdt wekelijkse plannings- en/of reflectiegesprekken met de vaste coördinator van de stageschool en dit op een vast moment. Hier wordt gereflecteerd over de afgelopen week en de activiteiten voor de komende weken worden overlopen. Ook langs de zijde van de opleidingsinstelling is er een vaste stagecoördinator waarbinnen individuele gesprekken gevoerd worden, de zogenaamde coachingsgesprekken.

Tijdens de driehoeksgesprekken worden de krachten gebundeld, zowel student, stageschool als lerarenopleiding nemen hieraan deel. Net als het startoverleg, verloopt ook het tussentijdse evaluatiegesprek (wat voor het light traject geen verplicht onderdeel is) en het eindgesprek in de vorm van een driehoeksgesprek (Hogeschool PXL, 2020-2021a); (Hogeschool PXL, 2020-2021b).

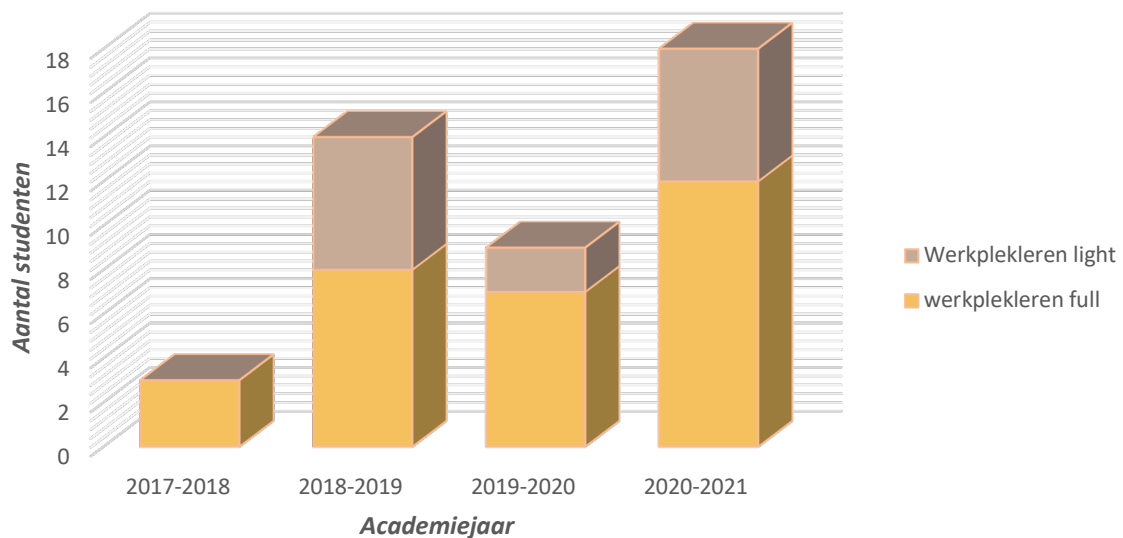
Bovenstaande elementen dragen bij tot de evaluatie van de student en het traject an sich. Binnen dit onderzoek wordt hier niet verder op ingegaan omdat dit een zeer complex gegeven is. Het onderzoeken van de evaluatie van het traject werkpleklers kan een onderwerp zijn voor een andere studie of bachelorproef. Hierin kan nagegaan worden op welke manier die nu uitgewerkt is en of bijkomende aanbevelingen kunnen worden gedaan.

### 3.4 De reikwijdte van het traject werkpleklers

Om een antwoord te formuleren op de onderzoeksvraag is het nodig om stil te staan bij het bereik dat het traject werkpleklers met zich meebrengt. Zowel het aantal geïnteresseerde studenten als het aantal stagescholen is hierbij van groot belang, aangezien het één regelrecht in verhouding staat tot het andere.

Verspreid over vier academiejaren zijn er in totaal 44 studenten die hebben deelgenomen aan het traject werkpleklers. De meerderheid, namelijk 30 studenten kozen voor het traject werkpleklers full en 14 studenten volgden het light traject. In figuur 4 zien we een overzicht van het aantal studenten werkpleklers over de academiejaren heen. Buiten academiejaar 2019-2020 waar het aantal gekelderd is, zien wij wel een stijgende lijn. Een oorzaak van de daling in het aantal studenten werkpleklers light in academiejaar 2019-2020, kan gevonden worden bij studenten met een individueel traject. In dit academiejaar is er voor de eerste keer een groot aantal studenten die hun traject zo hebben opgesteld dat ze hun stage werkpleklers light in het eerste semester van het volgende academiejaar ingepland hebben (Skopinski, 2020, 15 januari - persoonlijke communicatie).

**Aantal studenten werkpleklers per academiejaar**



Figuur 4 Grafiek aantal studenten werkpleklers per academiejaar

Binnen dit onderzoek en voor de verschillende partijen is het belangrijk dat het bereik van het traject werkpleklers zo groot mogelijk is, want hoe meer studenten kiezen voor het traject, hoe meer stagescholen in samenwerking gaan met Hogeschool PXL, hoe meer er samen gewerkt wordt aan een gemeenschappelijke visie waardoor het concept samen opleiden meer vorm krijgt. Tot nu toe hebben 35 verschillende scholen deelgenomen aan het traject werkpleklers, hiertoe behoren 33 secundaire scholen en twee lagere scholen. Studenten LO

kunnen opteren om een deel van hun stage in een lagere school te lopen. Van een aantal van 35 scholen, kan al gezegd worden dat dit een aanzienlijk breed bereik is binnen het concept samen opleiden. De gemeenschappelijke visie op goed leraarschap en de manier waarop toekomstige leraren opgeleid moeten worden, wordt vanuit 35 verschillende scholen opgebouwd met elk hun specifieke noden en achtergrond (Skopinski, 2021, 15 januari - persoonlijke communicatie). Hierbij kent het concept samen opleiden met als instrument het traject werkpleklers een behoorlijke draagwijdte in het creëren van een realistische visie op goed leraarschap. Toch kan het nog beter.

Eenzijds kan een stijging in het studentenaantal die kiezen voor het traject werkpleklers nog meer scholen bereiken, waardoor de visie steeds breder wordt en in alle noden van de verschillende scholen voorziet. Anderzijds kent een stijging in het studentenaantal nog een ander voordeel. Er zullen meerdere studenten in scholen terechtkomen waar al eerder gewerkt is met het traject werkpleklers en dit kent een grote meerwaarde. In de praktijk zien we dat een aantal scholen die voor de eerste keer deelnemen aan het traject werkpleklers vaak nog niet voldoende op de hoogte zijn van dit traject, niet elke meerwaarde ervan kennen of niet goed weten waaraan zij zich kunnen verwachten. Daarnaast wordt het traject werkpleklers in sommige gevallen nog gezien als het werven van een extra werkracht, waardoor de nadruk gelegd wordt op werken op de werkplek en niet op leren op de werkplek. Om het traject optimaal te organiseren, is het belangrijk dat de stageschool met alle betrokkenen voldoende op de hoogte zijn van de doelstellingen van het traject en van hun belangrijke rol binnen het leerproces van de student (Skopinski, 2021, 15 januari - persoonlijke communicatie). Stagescholen die al eerder in contact zijn gekomen met het traject werkpleklers weten waaraan zij zich kunnen verwachten, kunnen zich hierdoor beter voorbereiden en weten welke mogelijke valkuilen kunnen schuilgaan achter het traject werkpleklers.

Om het aantal te kunnen verhogen, is één van de hoofdvragen binnen dit onderzoek waarom studenten al dan niet kiezen voor het traject werkpleklers. In eerste instantie is er gekeken naar de redenen waarom studenten kiezen voor het traject werkpleklers. In tabel 8 is te zien dat zowel studenten werkpleklers full als light dezelfde redenen in hun top vijf hebben staan, weliswaar met een klein verschil in de volgorde.

<b>Studenten werkpleklers full</b>		<b>Studenten werkpleklers light</b>	
1	Kennismaken met alle facetten in een school (80%)	1	Beter voorbereid zijn op de job als leraar in al zijn facetten (83%)
2	Beter voorbereid zijn op de job als leraar in al zijn facetten (75%)	2	Ervaring opdoen om sneller aan een job te geraken (67%)
3	Meer verantwoordelijkheid en zelfstandigheid hebben (65%)	3	Meer verantwoordelijkheid en zelfstandigheid hebben (58%)
4	Ervaring opdoen om sneller aan een job te geraken (45%)	4	Kennismaken met alle facetten in een school (58%)
5	Eén vaste stageschool hebben (45%)	5	Nagaan of het leraar zijn iets voor mij is (33%)

Tabel 8 Overzicht redenen om te kiezen voor werkpleklers (full – light)

De volledige resultaten zijn terug te vinden in bijlagen 10, 11 en 12. Deze vraag was halfopen waardoor de studenten de mogelijkheid kregen om eigen aanvullingen te doen. Aanvullende redenen waarom zij gekozen hebben voor het traject werkpleklers zijn als volgt:

- een betere band opbouwen met een klas;
- jezelf klaar voelen om voor de klas te staan;
- jezelf zekerder voelen voor de klas;
- studenten met een individueel traject die extra tijd overhebben en zinvol willen besteden;
- de meningen van mentoren wegen zwaarder door in de stagebeoordelingen;
- een stabiel contact met mentoren en leerlingen (part-of-the-team);
- meer verantwoordelijkheid o.a. binnen Smartschool (agenda, beoordelingen, afwezigheden, LVS, ...).

Ook de redenen waarom studenten net niet kiezen voor het traject werkpleklers zijn in kaart gebracht, tabel 9 geeft een overzicht.

### Studenten reguliere stagetraject

1	Ik wist hier niet voldoende over (67%)
2	Het lijkt mij een te intensief traject (50%)
3	Ik voldeed niet aan het profiel (17%)
4	Ik ben nog niet klaar om zo zelfstandig in een school aan de slag te gaan (17%)
5	Ik had bang om mijn studentenleven (en medestudenten) te missen (17%)

Tabel 9 Overzicht redenen om niet te kiezen voor werkpleklers

Binnen deze groep was er slechts één vrij antwoord ingevuld, namelijk:

- geen school gevonden waar de student het traject werkpleklers zou willen doorlopen.

Wat binnen deze groep erg opvallend is, is dat verschillende studenten aangeven onvoldoende op de hoogte te zijn van het traject werkpleklers. Dit geven zij ook regelmatig aan als reden waarom zij niet gekozen hebben voor het traject werkpleklers. Dit element is binnen de enquête ook als aparte vraag opgenomen en ook hier was het resultaat ondermaats. Figuur 5 toont het resultaat van de NPS<sup>14</sup> bij de vraag of studenten voldoende op de hoogte zijn van het traject werkpleklers. Er is gekozen voor deze soort vraag omdat studenten

<sup>14</sup> Een Net Promotor Score is een marketinginstrument voornamelijk gebruikt om de loyaliteit en klanttevredenheid te meten (SurveyMonkey, z.j.).

gemakkelijkshalve een score ingeven die op zijn beurt gecategoriseerd wordt. Ze worden in drie groepen ingedeeld, naargelang hun score (SurveyMonkey, z.j.):

- promotors: score van 9 of 10;
- passieven: score van 7 of 8;
- critici: score tussen 0 en 6.

Uit deze NPS kunnen we concluderen dat de meerderheid van de studenten onvoldoende op de hoogte is en zich in de groep 'critici' bevindt. Het negatief cijfer bekomt men door de promotors te vergelijken met de critici.



Figuur 5 NPS kennis van werkpleklers

Naast het onvoldoende op de hoogte zijn van het traject, geven veel studenten ook de reden aan dat het traject hen te intensief lijkt. Hierop wordt dieper ingegaan in het hoofdstuk waar de belemmeringen voor studenten van het traject werkpleklers in kaart gebracht worden.

Wanneer studenten wel kiezen voor het traject werkpleklers, is er nog de keuze tussen het full of het light traject. In de gegevens zien we dat er een aanzienlijk groter aantal bereikt wordt binnen het traject werkpleklers full. Binnen dit onderzoek is dan ook nagegaan waarom studenten voor de light versie kiezen in plaats van het volledige traject. De redenen zijn als volgt:

- om te kunnen afstuderen in januari;
- omdat het full traject te zwaar lijkt;
- omwille van een individueel traject waarbij een beperkt aantal studiepunten nodig zijn;
- om te kunnen combineren met een ander traject, m.n. de onderzoekende school<sup>15</sup>, LO in het lager- en kleuteronderwijs en andere LO-activiteiten;
- om voldoende te kunnen focussen op de inhoudsvakken in semester 1;
- om voldoende te kunnen focussen op de bachelorproef en deze grotendeels in semester 1 te kunnen afwerken.

Het traject werkpleklers light is in de meeste gevallen gekoppeld aan een individueel traject. Zo is het voor sommige studenten onmogelijk om het traject werkpleklers full te volgen in combinatie met de vakken waarvoor zij ingeschreven staan. Ook is het in de andere richting mogelijk, namelijk dat ze nog maar een beperkt aantal studiepunten moeten opnemen om te kunnen afstuderen. Zo hebben verschillende studenten als reden opgegeven dat zij in januari willen afstuderen en het traject werkpleklers full niet kunnen afleggen.

<sup>15</sup> De onderzoekende school is een traject waaraan leraren, student-leraren, lerarenopleiders en onderzoekers samen onderzoek doen naar een onderwerp met als doel het leren van leerlingen te verbeteren. Binnen dit project staan gedeelde verantwoordelijkheid en het uitbouwen van professionele ontwikkeling centraal en draagt dit bij aan het concept samen opleiden (Willegems, Consuegra, Engels, & Struyven, z.j.).

Naast bovenstaande redenen komt uit het onderzoek naar boven dat het full traject vaak moeilijk te combineren valt met andere activiteiten. Zo wordt het full traject toch nog vaak gezien als te zwaar of een te moeilijke combinatie met o.a. de bachelorproef, theoretische opleidingsonderdelen, andere activiteiten of trajecten, ... Hiermee wordt het belang van het light traject gemarkeerd als soort van opstapje tussen het reguliere traject en het traject werkpleklers full.

### 3.5 Profiel voor ogen

Nauw aansluitend met het aantal studenten die bereikt worden met het traject werkpleklers, is het belangrijk om stil te staan of dit traject wel degelijk voor iedereen bestemd is.

Voor het traject werkpleklers is een curriculum samengesteld dat een specifieke doelgroep beoogt. Hiervoor wordt een profiel voor ogen gesteld waardoor niet iedereen de kans krijgt om deel te nemen aan dit traject. De student moet voldoen aan onderstaande voorwaarden:

- geslaagd zijn voor alle opleidingsonderdelen uit trajectschijf 1 en 2;
- beschikken over een goede attitude;
- beschikken over de nodige zelfregulerende vaardigheden;
- beschikken over een grote mate van zelfstandigheid.

Over deze voorwaarden gaan vaklectoren en stagecoördinatoren in overleg waarbij het opleidingshoofd de eindbeslissing maakt (Hogeschool PXL, 2018-2019b).

In de praktijk zien we dat de meerderheid van de studenten die uiteindelijk kiezen voor het traject werkpleklers werden aangesproken door de coördinator werkpleklers of door één van de vaklectoren. Als zij potentieel zien bij studenten, wordt er aan hun de vraag gesteld of zij het zien zitten om hun stage in jaar 3 te vervolledigen binnen het traject werkpleklers.

***“Vaak zien we dat studenten soms dat extra duwtje in de rug nodig hebben om te kiezen voor het traject werkpleklers”*** (Hermans, 2020, 30 november - persoonlijke communicatie).

In zekere zin wordt het profiel hierbij als leidraad gehanteerd, maar dit biedt zeker en vast geen uitsluiting of bindende voorwaarde. Motivatie is nog altijd de voornaamste reden om een student toe te laten om het traject werkpleklers te volgen.

Binnen dit onderzoek is nagegaan hoe studenten over dit profiel denken. Zowel studenten werkpleklers light als full werden gevraagd welk profiel iemand moet bezitten opdat het traject werkpleklers succesvol doorlopen kan worden. Tabel 10 toont de resultaten van beide groepen. Deze blijven gescheiden omdat er toch heel wat verschillen tussen de trajecten zijn. Hierbij is het belangrijk om te benadrukken dat de eigenschappen hieronder zijn bepaald op basis van het succesvol doorlopen van het traject werkpleklers.

Studenten werkpleklers full		Studenten werkpleklers light	
1	Zelfstandigheid (95%)	1	Voldoende gemotiveerd zijn (78%)
2	Voldoende gemotiveerd zijn (90%)	2	Maturiteit (67%)

3	Reflectievermogen over eigen gedrag en dat van anderen (80%)	3	Zelfstandigheid (67%)
4	Maturiteit (75%)	4	Reflectievermogen over eigen gedrag en dat van anderen (67%)
5	Kritische zin (55%)	5	Zelfzekerheid (33%)
6	Zelfzekerheid (40%)	6	Kritische zin (22%)
7	Andere	7	Andere
8	Geen specifiek profiel vereist (0%)	8	Geen specifiek profiel vereist (0%)

Tabel 10 Overzicht profiel (full – light)

Ook bij deze vraag hebben enkele studenten andere opties toegevoegd, deze worden hieronder opgesomd:

- goed kunnen plannen;
- discipline en passie hebben;
- verantwoordelijkheidszin hebben;
- goede kennis van inhouden hebben;
- doorzettingsvermogen hebben.

Bovenstaande resultaten geven een goed beeld van de eigenschappen die wenselijk zijn binnen het traject werkplekieren. Over het feit of er al dan niet een profiel voor ogen gesteld moet worden, geeft dit geen inzichten. Om hierop een beter antwoord te krijgen, werden aan de drie respondentengroepen twee stellingen voorgelegd:

- Stelling 1: Ik vind dat iedereen de kans moet krijgen om deel te nemen aan het traject werkplekieren.
- Stelling 2: Ik vind dat iedereen verplicht moet worden om deel te nemen aan het traject werkplekieren.

De studenten konden bij elke stelling op een beoordelingsschaal hun mening aanduiden. Ze konden kiezen voor: helemaal niet – eerder niet – eerder wel – helemaal wel.

Zowel bij stelling 1 als bij stelling 2 is de meerderheid in elke groep unaniem. Wat betreft stelling 1, vindt de meerderheid van alle respondenten dat alle studenten eerder wel een kans moeten krijgen om deel te nemen aan het traject werkplekieren. Hieruit kunnen we concluderen dat er wel een profiel voor handen mag liggen, maar dat dit voornamelijk als leidraad gebruikt wordt en geen vaste voorwaarde mag zijn. In de praktijk zien we dan ook dat het profiel op die manier gehanteerd wordt. Tot op heden werd er nog geen student geweigerd om deel te nemen aan het traject.

Bij stelling 2 gaan we een stapje verder en is de vraag gesteld of het traject voor iedereen verplicht moet worden. Ook hier is de meerderheid van alle respondenten het unaniem eens. Meer als de helft van de studenten vindt het helemaal niet dat iedereen verplicht moet worden om het traject werkplekieren te volgen.



In de praktijk is het haast onmogelijk om iedere student in jaar 3 verplicht te laten deelnemen aan het traject werkpleklers full. Zo heeft de lerarenopleiding altijd gepleit voor een flexibel programma op maat van de student waarin de mogelijkheid zit tot spreiding van het opleidingsprogramma. Dit maakt dat er zeer veel studenten een individueel traject doorlopen en dat er maar enkele studenten het modeltraject volgen. Om dezelfde lijn door te trekken, zouden alle studenten hun stage van de twee onderwijsvakken in éénzelfde trajectschijf moeten vallen, opdat het traject werkpleklers voor iedereen verplicht zou kunnen worden. Dat is in de praktijk niet het geval. Daarnaast moet er ook rekening gehouden worden met studenten die na hun opleiding nog verder willen studeren en gewoonweg nog niet klaar zijn om zo zelfstandig in een school aan de slag te gaan. Daarbij komt ook dat het full traject toch wel een grotere tijdsbelasting met zich meebrengt in vergelijking met een reguliere stage. Niet iedere student is in staat om deze extra ‘ballast’ op te vangen en als opleidingsinstelling kan er niet verwacht worden van studenten dat ze zich gedurende een jaar of half jaar ter beschikking stellen van een stageschool (Hermans, 2020, 30 november - persoonlijke communicatie).

Wat momenteel wel op tafel ligt, is dat modelstudenten in trajectschijf 3 die voor beide onderwijsvakken stage doen, een vereenvoudigde versie van het traject werkpleklers doorlopen. Zij lopen 10 weken stage binnen éénzelfde stageschool. Concreet wil dit zeggen dat de opleiding studenten zoveel mogelijk aanmoedigt om hun verschillende stages uit te voeren binnen één stageschool. Voorheen werden de lesstage, pedagogische stage, stage keuzemodule, ... verspreid over verschillende scholen. Doordat studenten kiezen voor één stageschool, gaan zij meer voeling krijgen met deze school en een beter zicht krijgen op de werking van de school (Skopinski, 2021, 15 januari – persoonlijke communicatie). Deze aanmoediging zal na academiejaar 2020-2021 geëvalueerd moeten worden.

### 3.6 Voordelen van het traject werkpleklers

Om de voordelen te achterhalen van het traject werkpleklers werden er vragen gesteld in twee richtingen. Eerst is er specifiek nagegaan in hoeverre studenten zich voorbereid voelen op de job als leraar in al zijn facetten, daarnaast is achterhaald wat de meerwaarde is van het traject werkpleklers. Dit eerste onderdeel werd aan alle drie de bevroegde groepen voorgelegd, zowel de reguliere studenten als studenten werkpleklers full en light. Om de mate van voorbereid zijn op het beroep in kaart te brengen, is er vertrokken vanuit het beroepsprofiel van de leraar met de 10 typefuncties. Dit geeft een goed beeld van de competenties die een leraar moet bezitten. Omdat sommige onderdelen extra belicht moeten worden, zijn enkele typefuncties opgesplitst. Dit toont tabel 11.

#### Typefunctie 1: Begeleider van leer- en ontwikkelingsprocessen

Creëren van een krachtige leeromgeving.

Omgaan met diversiteit o.a. leerlingen met leer- en ontwikkelingsstoornissen (dyslexie, dyscalculie, ASS, ...), verschillende sociale-economische afkomst, ...

#### Typefunctie 2: Opvoeder

Je bewaakt en bevordert het welbevinden van alle leerlingen en hebt oog voor attitudevorming.

#### Typefunctie 3: Vakinhoudelijk expert

Je kent je vak en je verbreedt en verdiept voortdurend de leerinhouden, je weet hoe ze over te brengen, je brengt samenhang tussen leergebieden.

**Typefunctie 4: Organisator**

Je bent goed in het opstellen en onderhouden van een praktische organisatie en planning.

Je hebt aandacht voor een goed klasmanagement en bewaakt dit in elke les.

**Typefunctie 5: Onderzoeker**

Professionele ontwikkeling: je stelt je eigen functioneren in vraag en stelt het bij.

Je integreert innovatieve werkvormen of materialen.

**Typefunctie 6: Partner van ouders en verzorgers**

Je kan discreet omgaan met gegevens, op zoek gaan naar hoe je met (anderstalige) ouders communiceert, je kan ook overweg met ontevreden ouders.

**Typefunctie 7: Lid van een schoolteam**

Communicatie en samenwerking met collega's, vakgroep en directie.

Je denkt met het schoolteam na over wat gebeurt op school, over je eigen pedagogische en didactische aanpak.

**Typefunctie 8: Lid van de onderwijsgemeenschap**

Je neemt deel aan het maatschappelijke debat over onderwijskundige thema's, je bent op de hoogte van recente ontwikkelingen in onderwijs en referentiekaders om die ontwikkelingen te duiden.

**Typefunctie 9: Partner van externen**

Je legt contacten met externen en werkt ermee samen, je kan verschillende soorten gesprekken voeren afhankelijk van de klas- en schoolcontext.

**Typefunctie 10: Cultuurparticipant**

Je kan actuele maatschappelijke thema's en ontwikkelingen onderscheiden en kritisch benaderen.

Tabel 11 Overzicht bevroegde typefuncties (Callewaert, 2016)

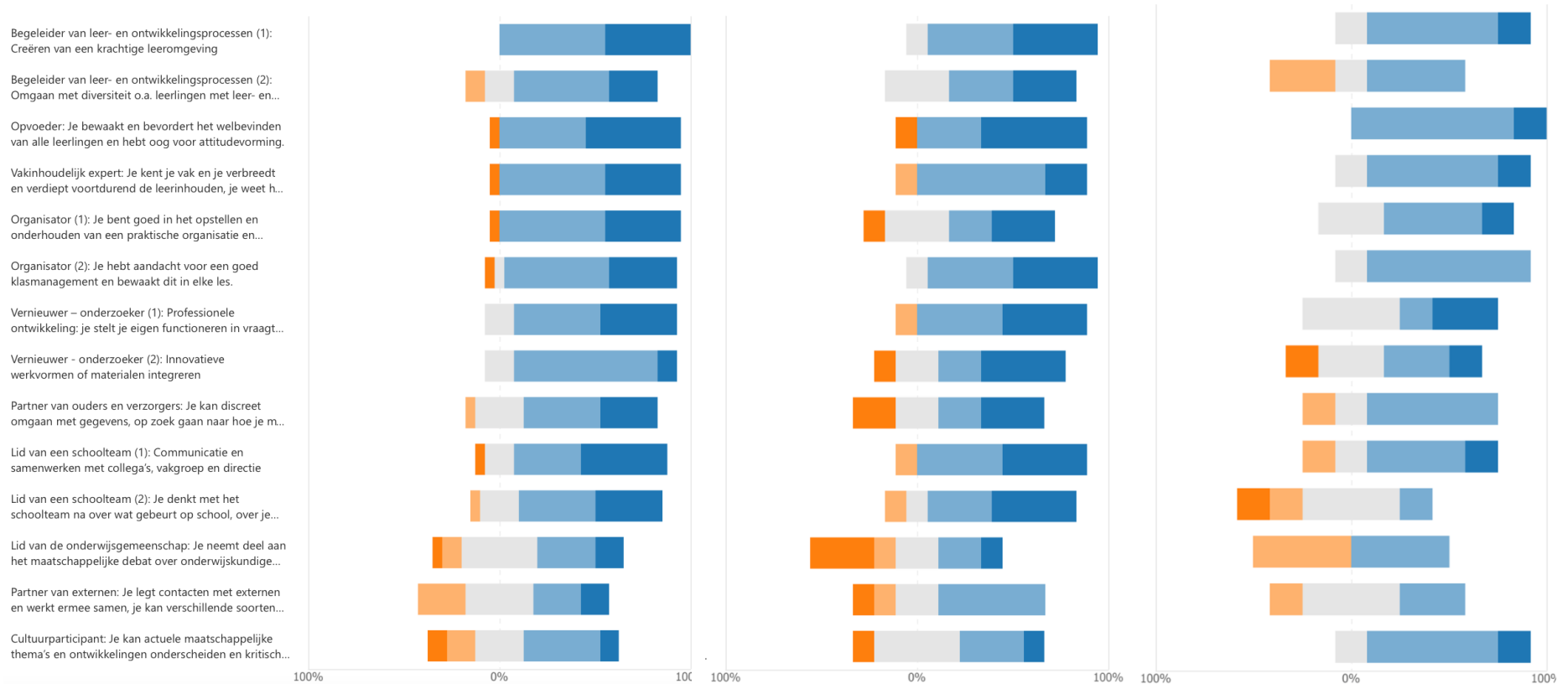
Aan iedere groep werd gevraagd om aan te geven in welke mate zij zich voorbereid voelen op elk van bovenstaande onderdelen. De bevroegden hebben dit op een schaal aangeduid gaande van zeer onvoldoende tot zeer voldoende. Figuur 6 geeft een overzicht.

**(oud-)studenten werkpleklers full**

**(oud-)studenten werkpleklers light**

**Reguliere studenten**

■ Zeer onvoldoende  
 ■ Onvoldoende  
 ■ Neutraal  
 ■ Voldoende  
 ■ Zeer voldoende



Figuur 6 Overzicht van de mate van voorbereid zijn op het lerarenberoep

Uit het overzicht van figuur 6 kan er heel wat gehaald worden. In eerste instantie valt het erg op dat er bij het traject werkpleklersen light en full veel meer studenten hebben aangeduid dat zij zeer voldoende voorbereid zijn op onderdelen ten opzichte van modelstudenten traject 3. Is dit omdat zij sterker in hun schoenen staan of omdat zij een bredere verwerving van competenties hebben gekregen in een authentieke situatie? Studenten modeltraject 3 hebben ook veel neutraler geantwoord op de onderdelen, wat maakt dat er bij deze laatste groep minder pieken naar beide kanten zijn.

Als we de onderdelen apart vergelijken kunnen er ook verschillen opgemerkt worden. Zo zijn (oud)-studenten werkpleklersen in veel sterkere mate voorbereid op het omgaan met diversiteit dan de reguliere studenten. Ook binnen de onderdelen professionele ontwikkeling en lid van een schoolteam is er in meerdere mate een betere voorbereiding bij de studenten werkpleklersen. Bij het onderdeel lid van de onderwijsgemeenschap kenmerkt de groep werkpleklersen light een zeer groot aantal als zeer onvoldoende voorbereid te zijn. Ook bij de reguliere studenten is er een groot aantal studenten onvoldoende voorbereid waarbij de respondenten werkpleklersen full grotendeels neutraal-voldoende aangeven. De leraar als cultuurparticipatant kenmerkt dan een betere voorbereiding bij de reguliere studenten dan bij de studenten werkpleklersen.

Uit de literatuurstudie komt sterk naar voren dat studenten werkpleklersen in meerdere mate ondergedompeld worden in authentieke situaties en meerdere aspecten van het lerarenberoep ondergaan tijdens hun stage. Een kritische noot bij de respondenten van het reguliere stagetraject. Indien zij met bepaalde onderdelen nooit of onvoldoende in contact geweest zijn tijdens hun stage, waarop baseren zij dan hun mate van voorbereid zijn op de job? Bij het onderdeel partner van ouders en verzorgers zien we dat niemand van de reguliere studenten de optie 'zeer voldoende' heeft aangeduid, maar meer als de helft verklaart hierbij wel voldoende voorbereid te zijn. Hebben zij concrete ervaring opgedaan of is dit puur vanuit theoretisch aspect bekeken?

Aan de andere kant kan je je ook afvragen of studenten werkpleklersen veel kritischer zijn in hun antwoorden omdat zij het allemaal aan den lijve ondervonden hebben. Om de respons op éénzelfde lijn te kunnen vergelijken zou er een gemeenschappelijk ijkpunt voor ogen moeten zijn. Er zou een eenduidig antwoord moeten zijn op de vraag wanneer je goed voorbereid bent op de job als leraar en dit in al zijn facetten. En het is net dit punt dat heel subjectief is en waar geen eenduidig antwoord op bestaat. Zelf geloof ik dat de kracht net ligt in het zelf vormen van een beeld waaraan een goede leraar moet voldoen, dat dit niet enkel theoretisch, maar zeker ook praktisch onderbouwd is. Het is pas wanneer je je bewust bent van je eigen praktijk en handelen en een goed zicht hebt op authentieke situaties, dat je kan streven naar dat beeld van een goede leraar. Dit proces zal voortdurend in verandering staan en op zijn beurt bijdragen aan de professionele ontwikkeling van het individu.

Naast de mate waarin studenten zijn voorbereid op de job als leraar in al zijn facetten, werd er ook gepolst naar de meerwaarde van het traject.

- studenten verwerven competenties in een reële arbeidssituatie;
- er is veel ruimte voor studenten om te werken aan differentiatie en diversiteit van de leerlingen;
- betere integratie van theorie en praktijk om de praktijkschok tegen te gaan;
- studenten zijn beter voorbereid op de brede job, het leraarschap;
- creëren van een gedeelde visie op goed leraarschap (lerarenopleiding en stagescholen);
- verhogen van de kwaliteit van de stageplaatsen;
- verhogen van de kwaliteit van de lerarenopleiding;
- gericht op de professionele ontwikkeling van alle deelnemers (student, mentor, collega-leerkrachten, lectoren, ...).

In de goede gewoonte van dit onderzoek krijgen de respondenten ook de mogelijkheid om zelf nog antwoorden toe te voegen. Als meerwaarde voegen zij toe:

- je krijgt een veel beter beeld van wat een leerkracht zijn echt inhoudt;
- je krijgt de kans om te functioneren als een (bijna) volwaardige leerkracht waardoor je uiteraard veel meer leert;
- alleen in de onderwijspraktijk kan je leren wat het beroep allemaal omvat.

De studenten mochten meerdere antwoorden aanduiden bij de vraag naar de meerwaarde van het traject werkplekleren. Opmerkelijk hierbij is dat de groep werkplekleren full elke mogelijke optie minstens vier keer heeft aangeduid en de groep werkplekleren light elke optie minstens twee keer heeft aangeduid. Tabel 12 geeft een opsomming van de top vijf van beide respondentgroepen.

Studenten werkplekleren full		Studenten werkplekleren light	
1	Studenten verwerven competenties in een reële arbeidssituatie (90%)	1	Studenten verwerven competenties in een reële arbeidssituatie (75%)
2	Studenten zijn beter voorbereid op de brede job, het leraarschap (85%)	2	Studenten zijn beter voorbereid op de brede job, het leraarschap (75%)
3	Betere integratie van theorie en praktijk om de praktijkshock tegen te gaan (70%)	3	Betere integratie van theorie en praktijk om de praktijkshock tegen te gaan (58%)
4	Er is veel ruimte voor studenten om te werken aan differentiatie en diversiteit van de leerlingen (60%)	4	Er is veel ruimte voor studenten om te werken aan differentiatie en diversiteit van de leerlingen (50%)
5	Verhogen van de kwaliteit van de lerarenopleiding (50%)	5	Gericht op de professionele ontwikkeling van alle deelnemers (33%)

Tabel 12 Resultaten van de meerwaarde van het traject werkplekleren (Studenten full en light)

Aangezien elke optie verscheidene keren is aangeduid, komt in het onderzoek sterk naar boven dat de meerwaarde van het traject werkplekleren zeer duidelijk aanwezig was in elk traject. Dat studenten competenties in reële arbeidssituaties verwerven en beter voorbereid zijn op het leraarschap in al zijn facetten leidt naar een dichting van de kloof tussen de theorie en praktijk. Dit was één van de doelstellingen van werkplekleren die uit de literatuurstudie naar boven kwam en die duidelijk in de praktijk aanwezig is. Op de vierde plaats is er ook een gelijkenis te kenmerken, namelijk dat er binnen het traject meer ruimte is voor studenten om te werken aan differentiatie en diversiteit van de leerlingen. De laatste twee doelstellingen van werkplekleren uit het theoretisch kader zijn streven naar professionele ontwikkeling en naar een betere samenwerking tussen de stageschool en de lerarenopleiding. Hoewel deze niet zo hoog geklasseerd staan in de top 5, toch zijn ze meerdere malen aangeduid door de bevrageden. Deze laatste twee onderdelen komen dan ook zeker en vast aan bod tijdens het traject, maar voor studenten gaan die minder op de voorgrond optreden in vergelijking met bijvoorbeeld het verwerven van competenties in authentieke situaties.

Tijdens de interviews kwam nog een belangrijke meerwaarde naar boven die niet zo uitgesproken in de bevragingen aan bod kwam. Een belangrijke troef van het traject werkplekleren is dat student-leraren zich optimaal kunnen inwerken in de structuur en werking van een secundaire school (Hermans, 2020, 30 november - persoonlijke communicatie). Tegenwoordig is het zeer moeilijk om in twee weken het functioneren van een school te kennen en daarin te participeren. Wanneer

studenten voor een langere tijd vasthangen aan één stageschool, gaan zij een veel ruimer en authentieker beeld krijgen op het beroep van de leraar. Zij gaan veel beter kunnen anticiperen op gebeurtenissen en zich kunnen verweven in de organisatie als lid van het team. Uit eigen ervaring zorgt de vertrouwensband die je kweekt met collega's en leerlingen ervoor dat je meer zeggenschap krijgt en betrokken wordt bij allerlei zaken binnen de schoolwerking.

Ook aan de derde respondentengroep, de reguliere studenten, werd de vraag voorgelegd 'Welke meerwaarde het traject werkplekieren heeft?'. Tabel 13 toont deze resultaten. Hieruit concluderen we dat zij een goed zicht hebben op de meerwaarde die werkplekieren met zich meebrengt aangezien dat hun top 5 gelijkaardig is aan die van de studenten werkplekieren. Hierbij is het ook belangrijk aan te halen dat zo goed als elke keuzeoptie minstens één keer is aangeduid.

Aangezien deze studenten goed op de hoogte blijken te zijn van de meerwaarde van werkplekieren, waarom kiezen zij dan toch niet voor dit traject? In het volgende onderdeel wordt in kaart gebracht wat de belemmeringen zijn voor studenten werkplekieren.

### Reguliere studenten

1	Studenten verwerven competenties in een reële arbeidssituatie (83%)
2	Betere integratie van theorie en praktijk om de praktijkschok tegen te gaan (67%)
3	Er is veel ruimte voor studenten om te werken aan differentiatie en diversiteit van de leerlingen (67%)
4	Studenten zijn beter voorbereid op de brede job, het leraarschap (50%)
5	Creëren van een gedeelde visie op goed leraarschap (33%)

Tabel 13 Resultaten van de meerwaarde van het traject werkplekieren (Reguliere studenten)

## 3.7 Belemmeringen voor studenten werkplekieren

Om de belemmeringen van het traject werkplekieren in kaart te brengen, werd aan de respondentengroepen werkplekieren licht en full gevraagd welke nadelen zij tijdens hun traject ervaren hebben. Onderstaande elementen werden als mogelijke nadelen voorgeschoteld:

- te intensief;
- er waren veel onduidelijkheden i.v.m. de samenwerking met de PXL: organisatie, reflectie, beoordelingen, ...;
- er waren veel onduidelijkheden i.v.m. de samenwerking met de stageschool: communicatie, planning, ...;
- ik miste het contact met de andere studenten;
- de combinatie leren op de werkplek en leren op de hogeschool was moeilijk;
- door het traject heb ik een deel theorie misgelopen;
- ik had geen goede connectie met de stageschool (mentoren, directie, collega's, ...);

- de stap van de lerarenopleiding naar de stageschool was te groot;
- gebrek aan motivatie.

Naast deze op voorhand uitgekende nadelen, kregen de studenten ook de optie om ‘geen nadelen’ aan te duiden. Tabel 14 toont de resultaten.

Studenten werkpleklers full		Studenten werkpleklers light	
1	Geen nadelen (30%)	1	Ik had geen goede connectie met de stageschool (mentoren, directie, collega's, ...) (33%)
2	De combinatie leren op de werkplek en leren op de hogeschool was moeilijk (30%)	2	Geen nadelen (22%)
3	Ik miste het contact met de andere studenten (25%)	3	De combinatie leren op de werkplek en leren op de hogeschool was moeilijk (22%) Er waren veel onduidelijkheden i.v.m. de samenwerking met de PXL: organisatie, reflectie, beoordelingen, ... (11%)
4	Te intensief (10%)	4	Er waren veel onduidelijkheden i.v.m. de samenwerking met de stageschool: communicatie, planning, ... (11%)
5	Er waren veel onduidelijkheden i.v.m. de samenwerking met de PXL: organisatie, reflectie, beoordelingen, ... (5%)	5	Gebrek aan motivatie (11%)
6	Door het traject heb ik een deel theorie misgelopen (5%)	6	
7	De stap van de lerarenopleiding naar de stageschool was te groot (5%)		

Tabel 14 Overzicht nadelen/belemmeringen werkpleklers (Full – light)

Naast de op voorhand uitgekende nadelen, kregen de respondenten de optie om zelf nadelen toe te voegen die zij ervaren hebben. Binnen de groep werkpleklers full zijn volgende nadelen toegevoegd:

- de bachelorproef uit het oog verloren door de verantwoordelijkheden op de stageplek;
- het is soms moeilijk te combineren met het werken aan de bachelorproef;
- er mocht meer begeleiding zijn (vanuit PXL) bij de start.

Bij de respondenten van de bevraging over het traject werkpleklers light werden de volgende nadelen toegevoegd:

- weinig begeleiding en geen persoon waar ik terecht kon als ik me slecht voelde;
- combinatie met de bachelorproef is zwaar;
- zwaar en druk.

Wat sterk opvalt is dat één van de hoogst geplaatste antwoorden is dat de studenten geen nadelen hebben ervaren tijdens hun traject. Daarnaast kan er ook gesteld worden dat de percentages bij elk

onderdeel zeer laag zijn. Dit wil zeggen dat de studenten die wel nadelen hebben ervaren, meestal maar één of twee onderdelen hebben aangeduid. Wanneer de percentages rond de 10% of lager liggen, wil dit zeggen dat er telkens maar 1 à 2 personen dat onderdeel als nadeel ervaren hebben. Dit cijfer ligt zeer laag en kan enkel gezien worden ten gunste van het verdere verloop van het traject werkplekleren.

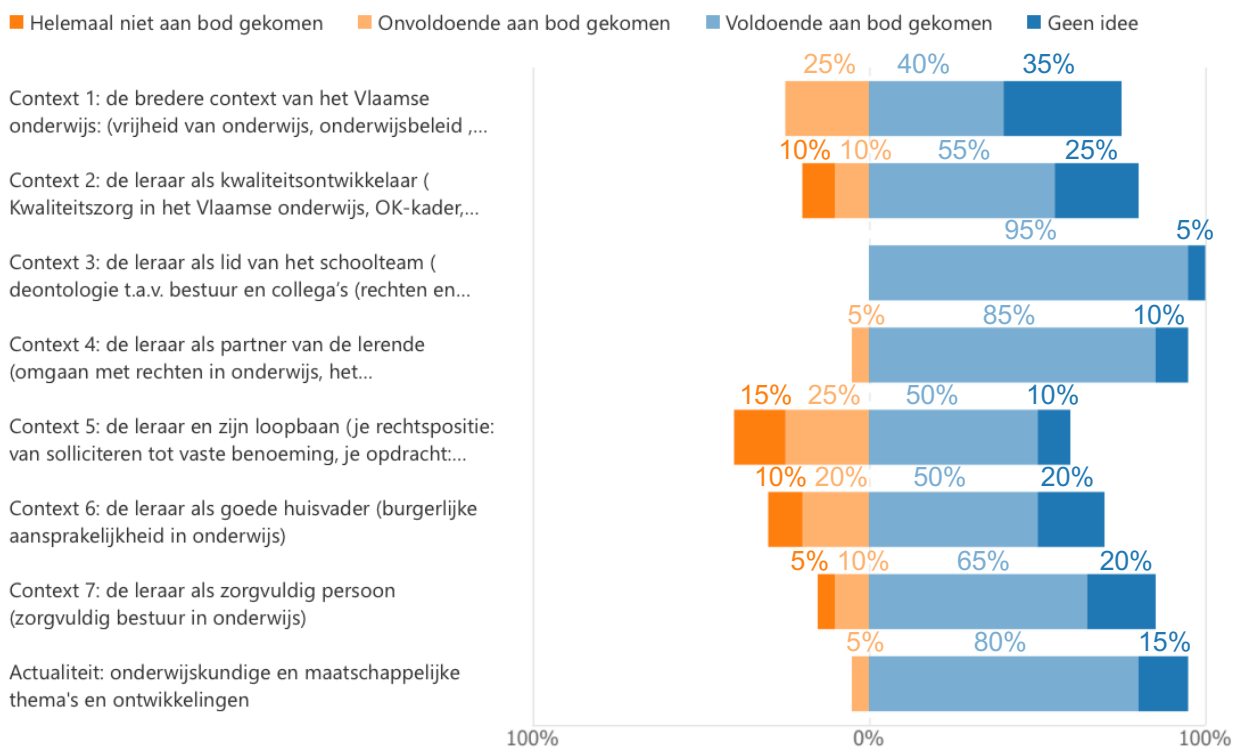
Eén van de voornaamste redenen waarom reguliere studenten niet gekozen hebben voor het traject werkplekleren, is omdat het hen te intensief lijkt. Uit bovenstaande resultaten kunnen wij concluderen dat er maar een kleine minderheid het traject effectief te intensief ervaarde. Binnen het light traject ervaarde slechts één persoon het traject als zwaar en druk en binnen het full traject vond slechts 10% het te intensief.

Uit deze bevraging komt ook naar boven dat werkplekleren in combinatie met studeren aan de hogeschool of met het maken van de bachelorproef vaak als zwaar beschouwd wordt. Ook wordt het belang van een goede begeleiding, communicatie en connectie met de stageschool en de lerarenopleiding hier blootgelegd.

### 3.8 De ingewisselde leerinhouden

Hoewel de vrijgestelde leerinhouden bij de belemmeringen niet naar voren kwamen, missen de studenten die kiezen voor het traject werkplekleren inhouden van de opleidingsonderdelen ‘professionele context’ en ‘Digi-Taal in onderwijs’. Eén aspect van dit onderzoek is nagaan of de gemiste leerinhouden voldoende aan bod komen binnen het traject werkplekleren.

De leerinhouden van het opleidingsonderdeel professionele context zijn onderverdeeld in zeven contexten en de resultaten worden hieronder getoond in figuur 7.



Figuur 7 Overzicht gemiste leerinhouden professionele context



Hoewel bij elk onderdeel de meerderheid pleit dat de inhouden voldoende aan bod kwamen, toch zijn sommige resultaten verontrustend. Een aanzienlijk groot deel duidt de optie 'geen idee' aan. Daarnaast zien we ook dat bij verschillende onderdelen toch wel grote percentages aanduiden dat iets onvoldoende of zelfs helemaal niet aan bod is gekomen, gaande van 5%, 25% tot wel 40% in het oranje.

Ook de leerinhouden van het opleidingsonderdeel Digi-Taal in onderwijs werden bevroegd, figuur 8 toont deze resultaten.



Figuur 8 Overzicht gemiste leerinhouden Digi-Taal in onderwijs

In vergelijking met het opleidingsonderdeel professionele context is hier aanzienlijk minder oranje en donker blauw te bespeuren. Een mogelijke oorzaak kan zijn dat de inhouden van Digi-Taal in onderwijs veel meer aan de oppervlakte liggen binnen een schoolwerking en het uitwerken van de eigen lessen. Het is noodzakelijk om te werken aan mediawijsheid, digitale competenties en taalontwikkeling bij leerlingen om te kunnen voldoen aan de transversale competenties (2020, 9 december - persoonlijke communicatie).

De meeste inhouden van professionele context zijn iets minder opvallend aanwezig binnen een schoolwerking. Zaken zoals het onderwijsbeleid, de kwaliteitszorg of inspectie, zorgvuldig bestuur en burgerlijke aansprakelijkheid zijn contexten waar een leraar niet dagelijks mee in aanraking komt en waar de student-leraar ook niet automatisch mee in contact komt. Deze inhouden komen ofwel toevallig aan bod ofwel moet de student-leraar in de richting gestuurd worden naar deze contexten toe (2020, 13 november – persoonlijke communicatie). Hierbij is het van groot belang dat zowel de coördinator als de student-leraar zich bewust zijn van deze gemiste leerinhouden opdat ze hier extra op willen inzetten.

Aan de respondentengroep van (oud-)studenten werkpleklers full is ook de vraag gesteld of de leerinhouden, die onvoldoende aan bod zijn gekomen tijdens het traject, verplicht geïntegreerd moeten worden in het traject werkpleklers. Hierop stemt ongeveer de helft pro versus contra,

enkelingen behouden zich en komen met het alternatief tot het vrijwillig aanbieden van de leerinhouden.

Dit laatste lijkt mij zeker en vast een minimumvereiste om de kwaliteit van het opleiden van toekomstige leraren te waarborgen. Focussend op drie elementen, namelijk de professionele ontwikkeling, digitale competenties en het taalontwikkeld lesgeven, haal ik graag volgende gegevens aan.

Deze drie elementen kennen een zeer sterk belang zowel binnen de lerarenopleiding als de secundaire scholen. Uit dit onderzoek is gebleken dat de nood aan professionele ontwikkeling, digitalisering en taalontwikkeld lesgeven, de laatste jaren sterk aan populariteit wint.

Zo werd onderzoek gevoerd naar de digitale competenties bij leraren uit secundaire scholen, met name op welke manier er gebruik gemaakt wordt van digitale toepassingen en welke noden er heersen binnen het werkveld. Uit het adviesrapport komt naar boven dat in veel secundaire scholen hier nog sterk op ingezet moet worden (Vandenhoudt, 2020). Zo werden er in het rapport drie noden geformuleerd:

- doordacht gebruiken van digitale toepassingen;
- bevorderen van mediawijsheid;
- creëren van zelfredzaamheid.

Binnen het onderdeel taal en taalontwikkeld lesgeven is het ook van belang om te kijken naar de taalkundigheid van leerlingen. Zo blijkt dat het taalniveau van Vlaamse leerlingen in 10 jaar tijd sterk gedaald is (Belga, Taalniveau Vlaamse leerlingen in 10 jaar sterk gedaald, 2019). De nood aan sterk taalontwikkeld lesgeven is erg hoog en hierop moet ten volle ingezet worden tijdens de lerarenopleiding. Dit mag niet enkel voor taalleerkrachten een uitgangspunt zijn, maar inzetten op taalontwikkeld lesgeven zou bij iedere leerkracht aanwezig moeten zijn.

Tot slot komt het belang van professionalisering sterk aan bod binnen dit onderzoek. Binnen het traject werkplekleren is de professionele ontwikkeling van de student-leraar een belangrijk onderdeel. Hierin onderscheiden we de persoonlijke professionele ontwikkeling die tot stand komt door onder andere reflectieve vaardigheden waarbij een kritische blik op de eigen praktijk maar ook die van anderen noodzakelijk is. Aan de andere kant, kan kennis van de professionele context ook bijdragen aan de eigen professionalisering en dit op vlak van personeelsbeleid en schoolbeleid.

Als we kijken naar de resultaten van het onderzoek kunnen twee belangrijke zaken geconcludeerd worden. Enerzijds komen de leerinhouden in veel gevallen te weinig aan bod binnen het traject werkplekleren. Anderzijds weten te weinig studenten welke inhouden zij precies missen.

Studenten werkplekleren full schrijven zich in voor de opleidingsonderdelen die onder het werkplekleren behoren, maar zij weten vaak niet dat ze de opleidingsonderdelen Digi-Taal in onderwijs en Professionele context hiervoor inruilen en wat deze inhouden (2020, 6 januari – persoonlijke communicatie). Dit probleem kan op zijn beurt ook al een oplossing bieden. Wanneer studenten zich bewust zijn van de inhouden, kunnen zij tijdens hun traject werkplekleren veel gerichtere keuzes maken om toch zoveel mogelijk van deze inhouden te ervaren. De stagecoördinator, de begeleider op de stageschool, kan hierin een zeer belangrijke aanvulling zijn. Als zowel de student-leraar als de begeleider zich bewust zijn van de ingeruilde leerinhouden en actief opzoek gaan naar een manier om deze te kunnen invullen, dan pas zullen alle kansen ten volle benut worden.

In het eerste jaar dat werkplekleren ingericht werd, werden alle competenties van het toenmalige Taal 3 en Opvoedkunde 3 opgelijst en doorgenomen met de verantwoordelijke op de werkplek om

ervoor te zorgen dat studenten een aantal activiteiten en inhouden verplicht zouden leren. Zo stond op de lijst bijvoorbeeld een gesprek met de personeelsdienst, vergaderingen met het LOC of de schoolraad. Toch bleek dit echter te belastend te zijn voor de student en werd het lijstje al snel weggelaten. Aan de andere kant is het niet zo vanzelfsprekend om zo'n lijst met activiteiten te verplichten aangezien elke school erg verschillend is. Dit maakt ook dat elk traject werkpleklers uniek is en dat er niet altijd één rechte lijn door de verschillende trajecten getrokken kan worden. Net zoals een internationale stage waar studenten ook een deel van de competenties missen omdat zij naar het buitenland gaan, missen studenten werkpleklers ook bepaalde competenties die reguliere studenten aan de opleiding krijgen. Net zoals de studenten die op internationale stage gaan, verwerven studenten werkpleklers ook competenties die de reguliere studenten niet zouden verwerven op de schoolbanken (Hermans, 2020, 30 november - persoonlijke communicatie).

De suggestie om de gemiste leerinhouden mogelijks te implementeren binnen het traject werkpleklers begint bij het communiceren over de inhouden. Niet enkel de student, maar zeker ook de stagebegeleider op de stageschool moet voldoende op de hoogte gebracht worden over de gemiste inhouden. De kans hiervoor is tijdens het verkenningsgesprek die onder begeleiding valt van de coördinator van Hogeschool PXL, hierbij is het ook belangrijk dat de informatie verder reikt dan dit gesprek. Het is de taak van de stagebegeleider op de secundaire school om dit duidelijk te communiceren naar de collega's zodat ieder lid van de organisatie aan hetzelfde touw trekt en zich bewust is van de rol die ieder van hen heeft in het leerproces van de student-leraar.

Daarnaast zouden de leerinhouden op zijn minst beschikbaar gesteld moeten worden aan de student-leraren en deze leerstof zou in een zeer praktijkgericht, concreet en relevant overzicht gegoten moeten worden. Zodat de student beschikt over een praktische leidraad en actief op zoek kan gaan naar relevante situaties in de stageschool om te streven naar een uitbreiding van zijn competenties. Hierbij kunnen concrete voorbeelden van situaties omschreven worden in de leidraad zodat de student veel gericht kan kiezen voor bepaalde activiteiten binnen het traject.

Deze leidraad fungeert eerder als hulpmiddel die de student-leraar doorneemt alvorens het traject werkpleklers van start gaat. Dit voorkomt dat de belasting tijdens de stage te hoog wordt en dat de student op voorhand voldoende geïnformeerd is. Zo is de student-leraar in staat zijn eigen pad te kiezen in het streven naar professionele ontwikkeling.

## Conclusie

Vooraleer ik een antwoord formuleer op de onderzoeksvraag, wil ik stilstaan bij het onderzoeksproces en mijn persoonlijke beschouwing.

Zowel mijn bachelorproef als mijn stage werkplekklaren heb ik simultaan in één semester afgerond. Wat maakt dat dit een erg intensieve periode was, waarbij het onderzoek in een zeer korte tijdspanne gevoerd moest worden. De grote hoeveelheid aan informatie die te vinden is over werkplekklaren en samen opleiden, heb ik dan ook zo goed mogelijk proberen bundelen in een zeer concrete en kernachtige literatuurstudie. Graag had ik concreet materiaal willen uitwerken, maar het belang dat er eerst een duidelijk beeld geschetst moet worden, wil ik hierbij benadrukken. Hierbij hebben mijn promotor en ik een goede inschatting gemaakt van het werk dat in zo'n korte periode verzet kan worden. De belangrijkste doelstelling van dit onderzoek is dan ook om zoveel mogelijk in kaart te brengen van het traject werkplekklaren en na te gaan in welke mate dit nog geoptimaliseerd kan worden. De meerwaarde van dit onderzoek bestaat er dan ook in dat er verschillende aanbevelingen gedaan worden aan de educatieve bachelor secundair onderwijs aan Hogeschool PXL. Daarnaast kent dit onderzoek ook een meerwaarde voor iedereen uit het brede werkveld die in contact komt met of interesse heeft voor het traject werkplekklaren. Hierin staat niet enkel het informatieve karakter van dit onderzoek centraal, maar zijn er ook voldoende mogelijkheden aangehaald om vervolgonderzoek uit te voeren en hierbij worden ook telkens enkele suggesties gedaan.

Zelf heb ik het traject werkplekklaren aan den lijve ondervonden, maar het is pas door dit onderzoek te voeren dat ik ontdekt heb wat daadwerkelijk de volledige meerwaarde van het traject werkplekklaren is en dat dit streeft naar het concept samen opleiden. Niet enkel mijn kennis van deze begrippen is verruimd, maar dit heeft mij ook bewust gemaakt van mijn eigen activiteit en professionele ontwikkeling en het belang van het collectief binnen het onderwijslandschap.

Daarnaast heb ik ook kunnen werken aan mijn onderzoekscompetenties, met name zoeken naar relevante informatie, bundelen van informatie tot een doorlopend geheel, ontwikkelen van onderzoeksmethodes om data te verzamelen, de verzamelde data aftoetsen aan de theorie en hierover besluiten te formuleren en te reflecteren. Zo hebben de enquêtes veel gegevens verzameld op korte termijn, maar is er op sommige onderdelen niet voldoende uitgehaald waarbij gericht interview wenselijk was. Sommige antwoorden zijn dan ook moeilijk te interpreteren, zoals bij de vraag of studenten voldoende voorbereid zijn op de job in al zijn facetten. Bij het vergelijken van de antwoorden stelde ik mezelf de vraag op welke kennis de antwoorden gebaseerd zijn. Kwam dit vanuit een puur theoretisch kader of eerder vanuit een praktische ervaring? En wat is goed voorbereid zijn? Aangezien er geen ijkpunt is, zijn de antwoorden heel subjectief en kan de visie op goed leraarschap ook heel verschillend zijn. Zelf heb ik dan ook ontdekt dat er niet zozeer één visie op goed leraarschap moet zijn, maar dat de kracht zit in het streven naar die gemeenschappelijke visie. De bewustwording van en de aandacht voor de eigen praktijk, maar ook die van het collectief, en de wil om deze te verbeteren, leidt naar goed leraarschap.

Om een antwoord te formuleren op onderstaande onderzoeksvraag, is er een onderverdeling gemaakt in vijf deelvragen. Deze worden hier uitgebreid besproken en vormen samen de conclusie van dit onderzoek.

**OP WELKE WIJZE KAN HET CONCEPT SAMEN OPLEIDEN MET ALS INSTRUMENT HET TRAJECT WERKPLEKLEREN BIJDAGEN AAN EEN MEER KWALITATIEVE LERARENOPLEIDING SECUNDAIR ONDERWIJS?**

## DEELVRAAG 1: WAT IS HET BELANG VAN HET CONCEPT SAMEN OPLEIDEN?

Het hoofddoel van samen opleiden is het creëren van een gemeenschappelijke visie op goed leraarschap en het delen in de verantwoordelijkheid om toekomstige leraren op te leiden. Indien de samenwerking tussen de lerarenopleiding en stagescholen goed uitgebouwd is en er volwaardige partnerschappen ontstaan, leidt dit concept naar een win-win-winsituatie voor alle partners.

Deze samenwerking resulteert in een betere afstemming van de theorie op de praktijk. De lerarenopleiding staat nauwer in verbinding met het werkveld en hun authentieke situaties. Hierdoor kan het curriculum van de lerarenopleiding aangepast worden waardoor de praktijkschok, de kloof gedicht wordt. Er zal minder uitval zijn en toekomstige leraren zullen beter voorbereid zijn op de job als leraar.

Het creëren van een gemeenschappelijke visie op goed leraarschap implementeert ook het belang en de bewustwording van professionele ontwikkeling. Het ontstaan van professionele leergemeenschappen (Theunissen, 2017) leidt naar professionele ontwikkeling en dit vanaf de opleiding, naar de aanvangsbegeleiding tot het verdere verloop van een lerarencarrière.

Het concept samen opleiden is geen absolute noodzakelijkheid om goede leraren op te leiden, wel kan het leiden naar een meerwaarde waarbij iedereen er meer baat bij heeft om leraren op te leiden vanuit een gedeelde verantwoordelijkheid.

## DEELVRAAG 2 KAN HET TRAJECT WERKPLEKLEREN FUNGEREN ALS INSTRUMENT VOOR HET CONCEPT SAMEN OPLEIDEN?

Het traject werkplekklaren bestempelt enkele belangrijke kenmerken om te fungeren als instrument voor het concept samen opleiden. Binnen het werkplekklaren is er een nauwe samenwerking tussen stagescholen en de lerarenopleiding. Samen staan zij in voor het leerproces van de student-leraar. Hierbij krijgen stagescholen met de mentors veel meer zeggenschap over de begeleiding en beoordeling van de student-leraar. Dit toetsen ze af aan elkaar waardoor er een driehoeksverband ontstaat waarbij elke partner in dialoog gaat met de anderen. Ook het aspect van professionele ontwikkeling komt sterk aan bod binnen het traject werkplekklaren. Doordat mentoren en begeleiders actief betrokken worden in het leerproces van de student-leraar, gaan zij zelf actief opzoek naar een visie op goed leraarschap en zullen zij sneller hun eigen praktijk onder de loep nemen.

Hieruit concludeer ik dat het traject werkplekklaren een manier is om te streven naar samen opleiden. Hierbij wil ik benadrukken dat dit zeker en vast niet de enige manier is, zo werden binnen dit onderzoek de onderzoekende school en simpelweg het uitbouwen van netwerken kort aangehaald als manieren om samen opleiden te bekomen.

Omdat er in het onderwijslandschap enorm grote verschillen zijn tussen scholen, zijn er enkele belangrijke voorwaarden waaraan voldaan moet worden opdat het traject werkplekklaren goed uitgebouwd wordt en fungeert als instrument tot samen opleiden.

In eerste instantie moet er in elk traject werkplekklaren voldoende aandacht gaan naar de kenmerken waaraan het moet voldoen. De student-leraar moet terecht komen in een kwaliteitsvol leerproces. Vanuit zelfsturing ontplooit de student-leraar zich in authentieke situaties waarbij er voldoende ruimte is om te experimenteren, reflecteren en bij te sturen. Hierbij zijn de opvolging, begeleiding en evaluatie een gedeelde verantwoordelijkheid van zowel lerarenopleiding als stageschool. Een goede communicatie tussen alle betrokkenen is van groot belang en elk lid van de organisatie moet ook betrokken zijn bij en voldoende op de hoogte zijn van het traject.

De nadruk moet liggen op leren op de werkplek en niet op werken op de werkplek. Uit dit onderzoek blijkt dat er scholen zijn die willen deelnemen aan dit traject met voornaamste reden dat zij een extra werkkracht erbij krijgen. Hierbij is het belangrijk dat zij de focus leggen op leren in plaats van werken en dat zij zich bewust zijn en zich verantwoordelijk voelen voor het leerproces van de student-leraar.

Om een gemeenschappelijke visie op goed leraarschap te creëren, is het belangrijk dat er een voldoende breed bereik is. Iedere school gaat zich een beeld vormen op goed leraarschap vanuit zijn specifieke noden, eigen visie en werking. Om die visie op goed leraarschap zo realistisch en zo breed mogelijk te houden, moeten er meerdere partnerschappen ontstaan. Hiervoor zullen er meerdere studenten moeten zijn die willen deelnemen aan het traject werkplekleren om zo de samenwerkingsverbanden optimaal uit te werken.

### DEELVRAAG 3 HOE WORDT HET WERKPLEKLEREN INGERICHT AAN DE EDUCATIEVE BACHELOROPLEIDING SECUNDAIR ONDERWIJS AAN HOGESCHOOL PXL?

Aan de educatieve bacheloropleiding secundair onderwijs aan Hogeschool PXL wordt het traject werkplekleren nu voor het vierde academiejaar op rij ingevoerd. Concreet maken zij een onderscheid tussen werkplekleren full en light en proberen zij met dit traject studenten zo goed mogelijk klaar te stomen op het lerarenberoep in al zijn facetten. Naast de stage van de onderwijsvakken hoort de student-leraar deel te nemen aan zoveel mogelijk activiteiten die bijdragen in de ontwikkeling van competenties van de leraar als opvoeder en vakoverschrijdende competenties.

Het zeer diverse aspect van de verschillende trajecten, maakt dat controle op het traject erg moeilijk is. Aan de hand van mobility windows wordt het curriculum op een gestructureerde wijze opgebouwd. Hierbij is de begeleiding en opvolging zeer belangrijk en wordt dit gezien als een taak van zowel de lerarenopleiding, als de stageschool.

Aan de evaluatie van het traject is er in dit onderzoek weinig aandacht besteed omdat dit een zeer complex gegeven is. Het onderzoeken van de evaluatie van het traject werkplekleren kan een onderwerp zijn voor een andere studie of bachelorproef. Hierin kan nagegaan worden op welke manier die nu uitgewerkt is en of bijkomende aanbevelingen kunnen worden gedaan.

### DEELVRAAG 4: KUNNEN WIJ MEER STUDENTEN BEREIKEN MET HET TRAJECT WERKPLEKLEREN OM ZO EEN GROTER DRAAGVLAK TE CREËREN BINNEN HET SAMEN OPLEIDEN?

Eén van de voorwaarden opdat het traject werkplekleren kan bijdragen aan een meerwaarde van het concept samen opleiden, is dat er voldoende studenten en met gevolg stagescholen bereikt worden. Hoewel de educatieve bachelor secundair onderwijs aan Hogeschool PXL nog niet zo lang het traject werkplekleren inricht, zien we dat er wel al een stijgende tendens is in het aantal studenten die hieraan deelnemen. Uit de resultaten blijkt ook dat het werkplekleren, weliswaar in een afgezwakte versie, aangeraden wordt als de nieuwe standaard voor modelstudenten in trajectschijf 3. Dit laatste zal na academiejaar 2020-2021 geëvalueerd moeten worden.

Ook het aantal stagescholen die bereikt worden met het traject, kent op dit moment al een mooie groep van 35 scholen. Wetende dat deze scholen vanuit hun specifieke noden en eigen beleid zich een beeld vormen op goed leraarschap en verwachtingen scheppen van toekomstige leraren, geeft dit aantal van 35 scholen al voldoende ruimte in het creëren van een brede en realistische visie op goed leraarschap. Het vermeerderen van dit aantal, zal alleen maar ten goeden komen aan de gedeelde visie en in alle noden van de verschillende scholen voorzien.

Binnen dit onderzoek is nagegaan waarom studenten al dan niet kiezen voor het traject werkplekleren. Concreet is in kaart gebracht wat de belemmeringen zijn en wat de voordelen zijn van het traject werkplekleren.

De meerwaarde van het traject kwam zeer sterk naar boven uit de bevragingen en is bijgevolg zeer aanwezig binnen de trajecten werkplekleren. Een opsomming van enkele belangrijke onderdelen:

- studenten verwerven competenties in een reële arbeidssituatie;
- studenten zijn beter voorbereid op de brede job, het leraarschap;
- betere integratie van theorie en praktijk om de praktijkschok tegen te gaan;
- er is veel ruimte voor studenten om te werken aan differentiatie en diversiteit van de leerlingen;
- gericht op de professionele ontwikkeling van alle deelnemers.

Deze opsomming bevestigt dat de doelstellingen van het traject werkplekleren in de meeste gevallen behaald worden.

Hoewel de nadelen minder sterk naar boven kwamen in het onderzoek, toch zijn er enkele belemmeringen om even bij stil te staan. Uit het onderzoek komt naar boven dat het traject werkplekleren full vaak moeilijk te combineren valt met andere activiteiten, zoals de bachelorproef en dat dit traject toch niet voor iedereen haalbaar is. Ook kent het full traject een veel grotere tijdsbelasting en is het haast onmogelijk om van iedere student te verwachten dat zij zich gedurende een langere tijd beschikbaar stellen van een stageschool. Het intensieve karakter is dan ook in veel gevallen een reden om niet te kiezen voor het traject werkplekleren. Frappant hierbij is dat dit helemaal niet als een nadeel ondervonden wordt bij de studenten werkplekleren full. Binnen dit onderzoek kwam er een tweede opmerkelijkheid naar voren, namelijk dat verschillende studenten aangeven als belemmering dat zij onvoldoende op de hoogte zijn over het traject werkplekleren.

Hierbij wil ik een belangrijke aanbeveling doen aan de lerarenopleiding opdat er meer ingezet wordt op het informeren van studenten over het traject werkplekleren. Dit kan ingevuld worden als een taak van de coördinatoren van het traject werkplekleren, maar dit kan ook verder onderzocht en uitgewerkt worden door een student in de vorm van een bachelorproef. Dit vervolgonderzoek kan erin bestaan om concreet op te lijsten in welke mate de studenten op dit moment geïnformeerd worden en hoeveel het bereik hiervan is. Ik zou zelfs willen opteren dat dit infomoment een verplicht onderdeel wordt voor elke student aangezien de nieuwe standaard voor stage in trajectschijf 3 erg leunt aan de principes van het traject werkplekleren. Dit infomoment kan concreet aangevuld worden met een promotiefilmpje of infobrochure waarin studenten duidelijk gecommuniceerd worden over en gemotiveerd worden om deel te nemen aan het traject werkplekleren. Dit kan uitgewerkt worden met inspirerende praktijksituaties waarin de meerwaarde van het traject naar voren komt en aangevuld worden met ervaringen en bevindingen van studenten die het traject doorlopen hebben, maar ook die van directies, mentoren en stagebegeleiders van stagescholen kunnen hierin opgelijst worden.

#### DEELVRAAG 5: HOE KAN HET TRAJECT WERKPLEKLEREN VERDER GEOPTIMALISEERD WORDEN?

Naast het vergroten van het draagvlak, kunnen er nog acties gedaan worden om het traject werkplekleren verder te optimaliseren.

Uit dit onderzoek is naar voren gekomen dat er heel wat scholen zijn die nog onvoldoende op de hoogte zijn van het traject werkplekleren. Ofwel zijn het scholen die voor de eerste keer een student werkplekleren verwelkomen. Deze weten vaak niet goed waaraan zij zich kunnen verwachten, wat

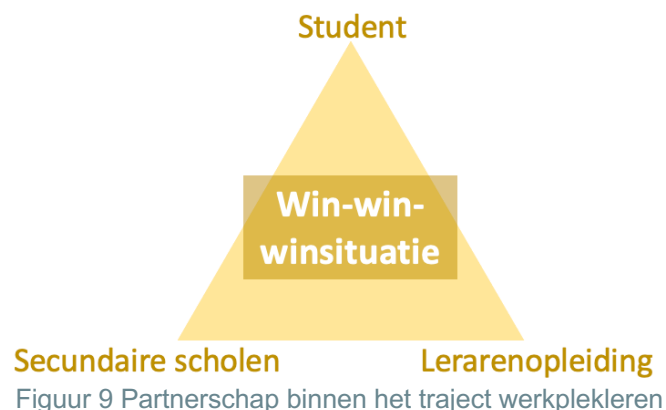
hun precieze rol is binnen het traject en welke doelstellingen hiermee gepaard gaan. Ofwel wordt het traject werkplekieren in sommige gevallen eerder gezien als het werven van een extra werkkraft, waardoor de nadruk gelegd wordt op werken op de werkplek en niet op leren op de werkplek. Beide situaties zorgen ervoor dat het traject werkplekieren niet optimaal uitgevoerd kan worden waardoor het ten nadelen kan vallen van alle partners. Te allen tijde moet het belang benadrukt worden dat alle betrokkenen in de stageschool voldoende op de hoogte zijn van de doelstellingen van het traject werkplekieren en van hun belangrijke rol binnen het leerproces van de student.

Een deel van het probleem kan opgelost worden door meer studenten aan te trekken voor het traject werkplekieren. Zo gaat er veel meer kans zijn dat scholen voor een tweede of derde jaar op rij studenten werkplekieren mogen verwelkomen. Stagescholen die al eerder in contact zijn gekomen met het traject werkplekieren weten waaraan zij zich kunnen verwachten, kunnen zich hierdoor beter voorbereiden en weten welke mogelijke valkuilen er kunnen schuilgaan achter het traject werkplekieren. Desalniettemin is het in eerste instantie de taak van de lerarenopleiding om de controle hierover te waarborgen.

Aan de start van de stage wordt er een driehoeksgesprek op poten gezet waarbij de coördinator van de lerarenopleiding het voortouw neemt. Het doel van dit gesprek is een eerste kennismaking tussen de partners en een uiteenzetting geven over het traject werkplekieren zelf. Dit is een zeer belangrijke eerste stap om een goede werking te beogen. Een volgende belangrijke stap, die in de praktijk niet altijd gebeurt, is dat de verantwoordelijke van de stageschool alle informatie doorspeelt aan alle betrokkenen binnen de school. Pas wanneer iedereen zich bewust is van de werking en het doel van het traject werkplekieren en verantwoordelijkheid draagt voor zijn rol, zal dit leiden naar professionele ontwikkeling en zal het traject optimaal uitgevoerd worden.

Erg belangrijk hierbij is het samenwerkingsverband tussen de drie partijen:

- de student-leraar;
- de lerarenopleiding met één vaste coördinator;
- de stageschool met één vaste begeleider en mentoren.



Om te streven naar deze win-win-winsituatie uit figuur 9, is een vlotte en heldere communicatie tussen alle partners van groot belang, startend vanaf het eerste driehoeksgesprek tot aan het einde van het traject. Hierop kan de lerarenopleiding nog sterker inspelen en gericht controle uitvoeren op de mate waarin de stageschool zijn rol vervult.

Tot slot is er ook onderzoek gevoerd naar de leerinhouden waarvoor studenten werkplekieren full vrijgesteld zijn. Deze vrijstelling of eerder inwisseling is ontstaan doordat de leerinhouden van de opleidingsonderdelen 'Professionele context' en 'Digi-Taal in onderwijs' voldoende aan bod komen binnen de trajecten werkplekieren. Uit onderzoek is echter gebleken dat een groot deel van de leerinhouden toch onvoldoende aan bod komen tijdens de trajecten. Sterker zelfs, studenten werkplekieren schrijven zich automatisch in voor de onderdelen die van toepassing zijn op het traject werkplekieren, hierdoor zijn veel studenten niet op de hoogte van de leerinhouden die zij missen. Naast de studenten zijn er ook een aantal stagescholen die hierover niet voldoende geïnformeerd zijn.



Om het traject werkplekleren te optimaliseren, suggereer ik aan de lerarenopleiding dat er meer aandacht geschonken wordt aan deze leerinhouden zodat alle kansen op de stageschool ook ten volle benut kunnen worden. De gemiste leerinhouden moeten duidelijk gecommuniceerd worden naar zowel studenten als stagescholen. Enkel als beiden op de hoogte zijn, kunnen zij actief zoeken naar relevante situaties in de stageschool om te streven naar een uitbreiding van de competenties van de student. Daarnaast zouden de leerinhouden op zijn minst beschikbaar gesteld moeten worden aan de student-leraren en deze leerstof zou in een zeer praktijkgericht, concreet en relevant overzicht gegoten moeten worden. Zo beschikt de student over een praktische leidraad waarbij concrete voorbeelden van situaties omschreven worden.

Deze leidraad fungeert eerder als hulpmiddel die de student-leraar doorneemt alvorens het traject werkplekleren van start gaat. Dit voorkomt dat de belasting tijdens de stage te hoog wordt en dat de student op voorhand voldoende geïnformeerd is. Vanuit zelfsturing, is de student-leraar in staat zijn eigen pad te kiezen in het streven naar professionele ontwikkeling.

## Lijst met figuren

Figuur 1 Vijf leertheoriën (Debruyckere, 2016)	14
Figuur 2 Naar de leerstijlen van Kolb (van der Veen & van der Wal, 2016)	19
Figuur 3 Naar de 'leer'kracht van de werkplek (Wante, 2013)	21
Figuur 4 Grafiek aantal studenten werkpleklers per academiejaar	35
Figuur 5 NPS kennis van werkpleklers	38
Figuur 6 Overzicht van de mate van voorbereid zijn op het lerarenberoep	43
Figuur 7 Overzicht gemiste leerinhouden professionele context	48
Figuur 8 Overzicht gemiste leerinhouden Digi-Taal in onderwijs	49
Figuur 9 Partnerschap binnen het traject werkpleklers	56

## Lijst met tabellen

Tabel 1 Schematisch overzicht planning	10
Tabel 2 Schematisch overzicht dataverzameling	13
Tabel 3 Naar programmatabel 2017-2018 (Hogeschool PXL, 2017-2018b)	28
Tabel 4 Naar programmatabel 2018-2019 (Hogeschool PXL, 2018-2019c)	29
Tabel 5 Naar programmatabel 2020-2021 (Hogeschool PXL, 2020-2021d)	29
Tabel 6 Naar programmatabel 2020-2021 (Hogeschool PXL, 2020-2021c)	30
Tabel 7 Schematisch overzicht takenpakket student (Hogeschool PXL, 2020-2021a); (Hogeschool PXL, 2020-2021b)	33
Tabel 8 Overzicht redenen om te kiezen voor werkpleklers (full – light)	36
Tabel 9 Overzicht redenen om niet te kiezen voor werkpleklers	37
Tabel 10 Overzicht profiel (full – light)	40
Tabel 11 Overzicht bevraagde typefuncties (Callewaert, 2016)	42
Tabel 12 Resultaten van de meerwaarde van het traject werkpleklers (Studenten full en light)	45
Tabel 13 Resultaten van de meerwaarde van het traject werkpleklers (Reguliere studenten)	46
Tabel 14 Overzicht nadelen/belemmeringen werkpleklers (Full – light)	47

## Literatuurlijst

- Baarda, B., & van der Hulst, M. (2017). Basisboek interviewen. Groningen/Houten: Noordhoff Uitgevers.
- Baarda, B., Kalmijn, M., & de Goede, M. (2015). Basisboek enquêteren. Groningen/Houten: Noordhoff Uitgevers.
- Bakker, A., & Akkerman, S. (2014). *Leren door boundary crossing tussen school en werk*. Opgehaald van Pedagogische studien: <http://pedagogischestudien.nl/download?type=document&identificer=616421>
- Belga. (2019, augustus 27). *Taalniveau Vlaamse leerlingen in 10 jaar sterk gedaald*. Opgehaald van Het laatste nieuws: <https://www.hln.be/binnenland/taalniveau-vlaamse-leerlingen-in-10-jaar-sterk-gedaald~ab9787ac/>
- Belga. (2020, september 29). *14 procent jonge leerkrachten verlaat onderwijs binnen de vijf jaar*. Opgeroepen op oktober 2020, van Het Nieuwsblad: [https://www.nieuwsblad.be/cnt/dmf20200929\\_96038856](https://www.nieuwsblad.be/cnt/dmf20200929_96038856)
- Callewaert, A. (2016, mei 9). *De leraar is een duizendpoot*. Opgehaald van Klasse: <https://www.klasse.be/41002/leraar-duizendpoot-beroepsprofiel/>
- Casagrande, L. (2018, augustus 28). *Laatstejaars voltijds voor de klas, PXL start met werkplekieren voor toekomstige leerkrachten*. Opgehaald van Nieuwsblad: [https://www.nieuwsblad.be/cnt/dmf20180827\\_03686008?adh\\_i=&imai=&adh\\_i=&imai=&articlehash=1B1018A14590ED6B5E9B80B5757D29C0FE63CDA278A07A9A21F37C11801C3352DE5604351ECF82E88593DC50FC15D12772DAC992B9510E720E0832BA97C68473](https://www.nieuwsblad.be/cnt/dmf20180827_03686008?adh_i=&imai=&adh_i=&imai=&articlehash=1B1018A14590ED6B5E9B80B5757D29C0FE63CDA278A07A9A21F37C11801C3352DE5604351ECF82E88593DC50FC15D12772DAC992B9510E720E0832BA97C68473)
- De Wilde, B. (2019, februari 14). *Onderwijs bepaalt de kwaliteit van de samenleving*. Opgehaald van Klasse: <https://www.klasse.be/176456/dirk-van-damme-onderwijs-bepaalt-de-kwaliteit-van-de-samenleving/>
- Debruyckere, P. (2016, augustus 22). *Mooi overzicht van 5 leer- en kennistheorieën*. Opgehaald van pedrodebruyckere: <https://pedrodebruyckere.blog/2016/08/22/mooi-overzicht-van-5-leer-en-kennistheorieen/>
- Duerings, L. (2011). Dé criteria voor succesvol werkplekieren. Utrecht: Universiteit Utrecht.
- Hogeschool PXL. (2013, oktober 28). *EPOS studentenhandleiding*. Opgehaald van <https://docplayer.nl/21994906-Epos-studentenhandleiding.html>
- Hogeschool PXL. (2016). *Nieuw concept voor 'mobility window'*. Opgehaald van PXL: <https://www.pxl.be/Pub/onderzoek/Projecten/Projecten-Onderwijsinnovatie/Nieuw-concept-voor-mobility-window.html?cel=ONDERZOEKPROJECTFILTER>
- Hogeschool PXL. (2017-2018a). *Gids werkplekieren*. Hogeschool PXL, Professionele bacheloropleiding secundair onderwijs, Hasselt.
- Hogeschool PXL. (2017-2018b). *Studiegids - programmatabellen 2017-2018 - 3 LSO*. Opgehaald van <https://studiegids.pxl.be/?acadjaar=2017-18>
- Hogeschool PXL. (2018). *Beleidstekst werkplekieren in graduaatsopleidingen*. Hogeschool PXL, Hasselt.
- Hogeschool PXL. (2018-2019a). *Gids werkplekieren Light*. Hogeschool PXL, Professionele bachelor in het onderwijs secundair onderwijs, Hasselt.
- Hogeschool PXL. (2018-2019b). *Gids werkplekieren*. Hogeschool PXL, Professionele bachelor in het onderwijs secundair onderwijs, Hasselt.
- Hogeschool PXL. (2018-2019c). *Studiegids - programmatabel 2018-2019 - 3 LSO - werkplekieren*. Opgehaald van <https://studiegids.pxl.be/?acadjaar=2018-19>
- Hogeschool PXL. (2019-2020a). *Gids werkplekieren Full*. Hogeschool PXL, Professionele bachelor in het onderwijs secundair onderwijs, Hasselt.
- Hogeschool PXL. (2019-2020b). *Gids werkplekieren light*. Hogeschool PXL, Professionele bachelor in het onderwijs secundair onderwijs, Hasselt.

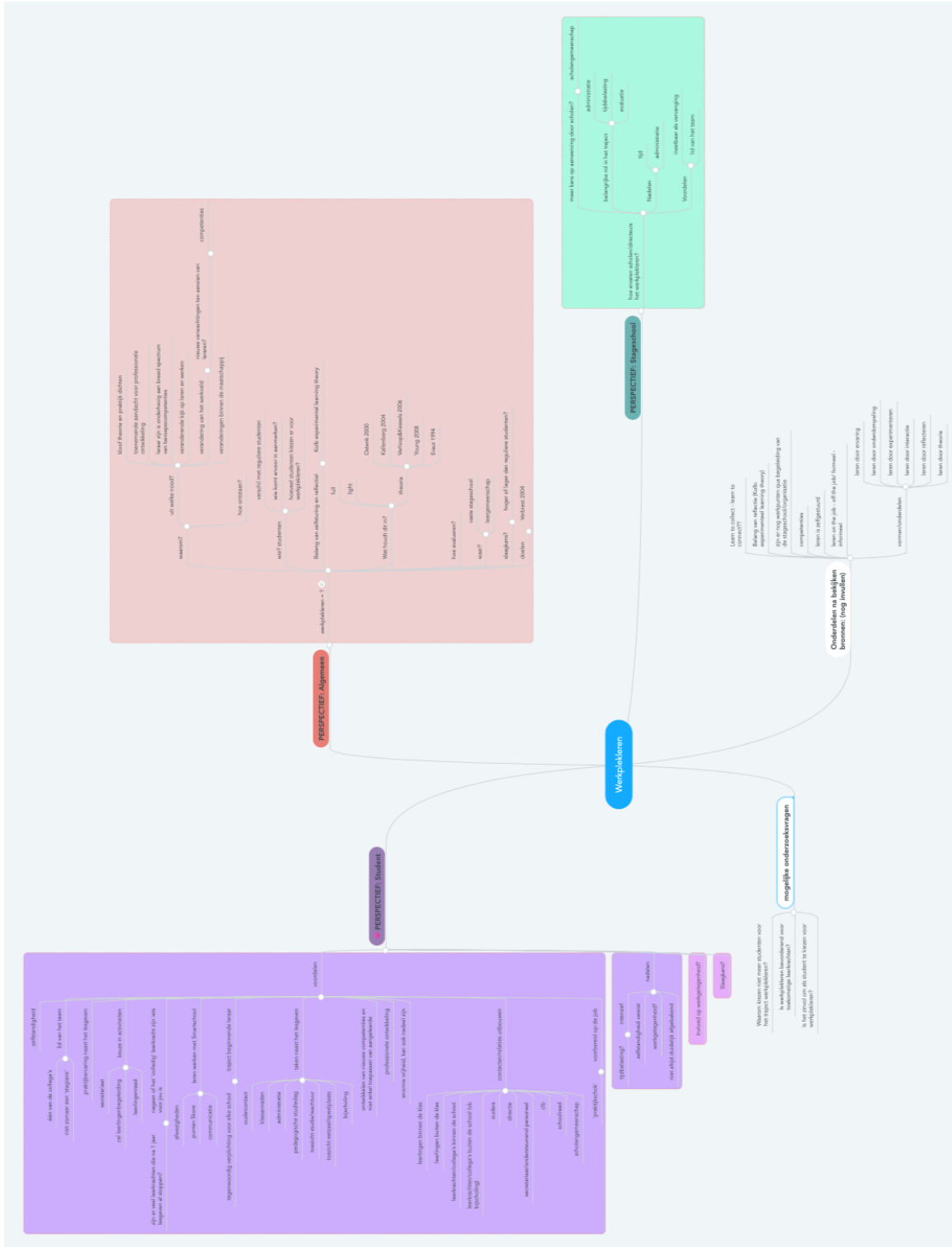
- Hogeschool PXL. (2020-2021a). *Gids werkplekieren Light*. Hogeschool PXL, Educatieve bacheloropleiding secundair onderwijs, Hasselt.
- Hogeschool PXL. (2020-2021b). *Gids werkplekieren full*. Hogeschool PXL, Educatieve bacheloropleiding secundair onderwijs, Hasselt.
- Hogeschool PXL. (2020-2021c). *Studiegids - programmatabel 2020-2021 - 3 LSO*. Opgehaald van <https://studiegids.pxl.be/?acadjaar=2020-21>
- Hogeschool PXL. (2020-2021d). *Studiegids - programmatabellen 2020-2021 - 3 LSO - werkplekieren*. Opgehaald van <https://studiegids.pxl.be/?acadjaar=2020-21>
- Hogeschool PXL. (2020-2021e). *Stageconcept jaar 3 20-21*. Hogeschool PXL, Educatieve bacheloropleiding secundair onderwijs. Hasselt: Hogeschool PXL.
- Kelchtermans, G. (2003). *De kloof voorbij* (Rapport opgesteld in opdracht van de Vlaamse Onderwijsraad). Brussel: Vlaamse Onderwijsraad.
- Klasse. (1994, december 31). *Klasse voor leraren 41*. Opgeroepen op november 2020, van issuu: [https://issuu.com/klasse.be/docs/kvl\\_41](https://issuu.com/klasse.be/docs/kvl_41)
- Lucassen, M. (2016, maart 24). *Deze leertheorieën moet je kennen*. Opgehaald van Vernieuwonderwijs: <https://www.vernieuwonderwijs.nl/onderwijstheorieen-die-je-moet-kennen/>
- Onderwijs Vlaanderen. (2018, juni 8). *Besluit van de Vlaamse Regering betreffende de basiscompetenties van de leraren*. Opgehaald van Codex Vlaanderen: <https://codex.vlaanderen.be/Zoeken/Document.aspx?DID=1029484&param=inhoud>
- Onderwijs Vlaanderen. (2019, april 24). *Aanvangsbegeleiding in het secundair onderwijs*. Opgeroepen op oktober 2020, van Onderwijs Vlaanderen: <https://data-onderwijs.vlaanderen.be/edulex/document.aspx?docid=15301>
- Onderwijs Vlaanderen. (z.j.). *Wat is het verschil tussen duaal leren en een stage?* Opgeroepen op Oktober 2020, van Onderwijs Vlaanderen: <https://www.duaalleren.vlaanderen/wat-is-het-verschil-tussen-duaal-leren-en-eeen-stage>
- Onstenk, J. (2001). *Epiloog: van opleiden op de werkplek naar leren op de werkplek*. Opgehaald van Pedagogische studien: <http://pedagogischestudien.nl/search?identificer=616837>
- Pollefliet, L. (2014). *Schrijven: van verslag tot eindwerk do's & don'ts*. Gent: Academia Press.
- Smet, P. (2013). *Brains on the move, actieplan mobiliteit*. Opgehaald van Vlaanderen: <https://www.vlaanderen.be/publicaties/brains-on-the-move-actieplan-mobiliteit-2013>
- Streumer, J. (2010). *De kracht van de werkplek*. Den Haag: Boom Lemma uitgevers.
- SurveyMonkey. (z.j.). *De Net Promoter Score: de voor- en nadelen*. Opgehaald van surveymonkey: <https://nl.surveymonkey.com/mp/nps-pros-cons-why-use-nps/>
- Theunissen, M. (2017). *Samen opleiden*. Rotterdam, Nederland: Hogeschool Rotterdam Uitgeverij.
- van der Veen, T., & van der Wal, J. (2016). *Van leertheorie naar onderwijspraktijk*. Groningen/Houten: Noordhoff Uitgevers.
- Van Kessel, L. (1988). *Ervaringsleren en supervisie*. Opgehaald van Research Gate: [https://www.researchgate.net/profile/Louis-Van-Kessel/publication/260516651\\_ERVARINGSLEREN\\_EN\\_SUPERVISIE\\_De\\_theorie\\_van\\_David\\_Kolb\\_over\\_ervaringsleren\\_en\\_haar\\_betekenis\\_voor\\_begeleiding\\_van\\_het\\_leerproces\\_in\\_supervisie/links/0a85e531780b59a969000000/ERVAR](https://www.researchgate.net/profile/Louis-Van-Kessel/publication/260516651_ERVARINGSLEREN_EN_SUPERVISIE_De_theorie_van_David_Kolb_over_ervaringsleren_en_haar_betekenis_voor_begeleiding_van_het_leerproces_in_supervisie/links/0a85e531780b59a969000000/ERVAR)
- Van Laere, M. (2015, juni 9). *Starter Lisa kreeg een harde praktijkshok*. Opgeroepen op oktober 2020, van Klasse: <https://www.klasse.be/4889/starter-lisa-23-kreeg-eeen-harde-praktijkshok/>
- Vancaeneghem, J. (2019, mei 9). *Alarmerende cijfers: bijna helft leerkrachten in middelbaar stopt binnen vijf jaar*. Opgeroepen op oktober 2020, van Het Nieuwsblad: [https://www.nieuwsblad.be/cnt/dmf20180508\\_03504627](https://www.nieuwsblad.be/cnt/dmf20180508_03504627)
- Vandenbranden, K. (2013, oktober 7). *Schort er iets aan de lerarenopleiding*. Opgehaald van duurzaam onderwijs: <https://duurzaamonderwijs.com/2013/10/07/schort-er-iets-aan-de-lerarenopleidingen/>

- Vandenbranden, K. (2017, april 21). *Leraren opleiden doe je samen*. Opgeroepen op oktober 2020, van duurzaam onderwijs: <https://duurzaamonderwijs.com/2017/04/21/leraren-opleiden-doe-je-samen/>
- Vandenhoudt, K. (2020). *Digitale competenties voor Aspirant-leraren*. z.pl.
- Vlaamse overheid. (2006, januari 12). *Hervorming lerarenopleiding: meer praktijk, meer inhoud en kwaliteit, betere begeleiding, meer samenwerking*. Opgehaald van Vlaanderen: <https://www.vlaanderen.be/fr/nbwa/nbwa-news-message/101710>
- Vlaamse overheid. (z.j.). *Concept modernisering*. Opgehaald van onderwijsdoelen: <https://onderwijsdoelen.be/modernisering>
- VLOR. (2017). *Advies over de basiscompetenties van de leraren*. Opgehaald van <https://assets.vlor.be/www.vlor.be/import/ar-ar-adv-1718-014.pdf>
- Wante, D. (2013). In *De leerkracht van de werkplek: een win-win voor studenten en professionals*. Tielt, België: Uitgeverij Lannoo nv.
- Willegems, V., Consuegra, E., Engels, N., & Struyven, K. (z.j.). *Onderzoekende school?! Professionaliseren tot de vierde macht Of: hoe bruggen bouwen tussen lerarenopleiding en werkveld?* Opgehaald van Researchgate: [https://www.researchgate.net/publication/304496528\\_Onderzoekende\\_School\\_Professionalisering\\_tot\\_de\\_vierde\\_macht\\_Of\\_hoe\\_bruggen\\_bouwen\\_tussen\\_lerarenopleiding\\_en\\_werkveld](https://www.researchgate.net/publication/304496528_Onderzoekende_School_Professionalisering_tot_de_vierde_macht_Of_hoe_bruggen_bouwen_tussen_lerarenopleiding_en_werkveld)

# Bijlagen

## Bijlage 1: Mindmap bij verkennende probleemanalyse

Mindmap via mindmeister: <https://mm.tt/1658935465?t=VmzJa5Uas>



## Bijlage 2: Uitnodiging voor de bevraging

Beste ...

Ik ben een derdejaarsstudente aan de educatieve bacheloropleiding secundair onderwijs en voor mijn stage heb ik gekozen voor het traject werkplekieren. Omdat dit traject een relatief nieuw gegeven is binnen deze opleiding, doe ik hier ook verder onderzoek naar binnen mijn bachelorproef en dit in samenwerking met de educatieve bacheloropleiding secundair onderwijs van Hogeschool PXL. Het doel van de opleiding is om na te gaan of de kwaliteit van de opleiding te verhogen valt door meer in te zetten op samen opleiden. Het traject werkplekieren biedt daartoe alle kansen. Graag zou ik willen polsen naar uw mening en ervaring.

De bevraging gebeurt volledig anoniem en de gegevens die verzameld worden in deze enquête, zullen verwerkt worden in mijn bachelorproef. Op het einde geef ik u de mogelijkheid om uw e-mailadres in te vullen indien ik u terug mag contacteren bij verdere vragen.

De bevraging duurt ongeveer 10 minuten. Indien u zelf nog vragen heeft, mag u mij altijd contacteren via e-mail.

Via deze link of de toegevoegde QR-code kan u de enquête invullen:

...

Alvast bedankt voor de medewerking!

## Bijlage 3: Enquête 1

Steekproef: studenten aan de educatieve bacheloropleiding secundair onderwijs aan Hogeschool PXL, modeltraject 3.

Onderzoeksvragen:

DEELVRAAG 4.1: Zijn studenten voldoende geïnformeerd over het traject werkplekieren?

DEELVRAAG 4.2: Wat zijn de motieven om al dan niet te kiezen voor het traject werkplekieren?

DEELVRAAG 4.5: Is werkplekieren wel voor iedereen?

DEELVRAAG 4.6: Welke meerwaarde biedt het traject werkplekieren?

**Opgelet: Afhankelijk van het antwoord op vraag 4 wordt er doorverwezen naar andere vragen. Zo wordt het onderscheid gemaakt tussen studenten met een regulier stagetraject en studenten werkplekieren.**

# Werkplekieren binnen de educatieve bacheloropleiding secundair onderwijs.

Reguliere studenten

\* Vereist

1. Wat is uw geslacht? (V1) \*

- Man
- Vrouw

2. In welk jaar bent u geboren? (YYYY) (V2) \*

De waarde moet een getal zijn

3. Hoe goed bent u op de hoogte van het traject werkplekieren? (V3) \*

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

Helemaal niet op de hoogte

Heel goed op de hoogte



**4. Voor welk traject heeft u gekozen? (V4) \***

- Het reguliere stagetraject
- Het traject werkplekleren light
- Het traject werkplekleren full

**5. Waarom heeft u niet gekozen voor het traject werkplekleren? (meerdere antwoorden mogelijk) (V5.1) \***

- Ik voldeed niet aan het profiel
- Ik wist hier niet voldoende over
- Het lijkt mij een te intensief traject
- Ik ben nog niet klaar om zo zelfstandig in een school aan de slag te gaan
- Ik had bang om mijn studentenleven (en medestudenten) te missen

Andere

**6. Heeft u het gevoel dat u voldoende voorbereid bent op de job als leraar in al zijn facetten? (V6.1)**

Bron: [klasse.be](http://klasse.be) (<http://klasse.be>) \*

	Ze er onvoldoend e	Onvoldoend e	Neutraal	Voldoende	Ze er voldoende
Begeleider van leer- en ontwikkelingsprocessen (1): Creëren van een krachtige leeromgeving	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>

Begeleider van leer- en ontwikkelingsprocessen (2): Omgaan met diversiteit o.a. leerlingen met leer- en ontwikkelingsstoornissen dyslexie, dyscalculie, ASS, ...), verschillende sociale-economische afkomst, ...

Opvoeder: Je bewaakt en bevordert het welbevinden van alle leerlingen en je hebt oog voor attitudevorming.

Vakinhoudelijk expert: Je kent je vak en je verbreedt en verdiept voortdurend de leerinhouden, je weet hoe ze over te brengen, je brengt samenhang tussen leergebieden.

Organisator (1): Je bent goed in het opstellen en onderhouden van een praktische organisatie en planning.

Organisator (2): Je hebt aandacht voor een goed klasmanagement en bewaakt dit in elke les.

Vernieuwer –  
onderzoeker (1):  
Professionele  
ontwikkeling: je stelt je  
eigen functioneren in  
vraagt en stelt het bij.

Vernieuwer -  
onderzoeker (2):  
Innovatieve  
werkvormen of  
materialen integreren

Partner van ouders en  
verzorgers: Je kan  
discreet omgaan met  
gegevens, op zoek  
gaan naar hoe je met  
(anderstalige) ouders  
communiceert, je kan  
ook overweg met  
ontevreden ouders.

Lid van een schoolteam  
(1): Communicatie en  
samenwerken met  
collega's, vakgroep en  
directie

Lid van een schoolteam  
(2): Je denkt met het  
schoolteam na over wat  
gebeurt op school, over  
je eigen pedagogische  
en didactische aanpak.

Lid van de  
onderwijsgemeenschap  
: Je neemt deel aan het  
maatschappelijke debat  
over onderwijskundige  
thema's, je bent op de  
hoogte van recente  
ontwikkelingen in  
onderwijs en  
referentiekaders om die  
ontwikkelingen te  
duiden.

Partner van externen: Je  
legt contacten met  
externen en werkt  
ermee samen, je kan  
verschillende soorten  
gesprekken voeren  
afhankelijk van de klas-  
en schoolcontext.

Cultuurparticipant: Je  
kan actuele  
maatschappelijke  
thema's en  
ontwikkelingen  
onderscheiden en  
kritisch benaderen.

**7. Welke meerwaarde heeft het traject werkplekieren volgens u? (V7.1)  
(meerdere antwoorden mogelijk) \***

- Studenten verwerven competenties in een reële arbeidssituatie
- Er is veel ruimte voor studenten om te werken aan differentiatie en diversiteit van de leerlingen
- Betere integratie van theorie en praktijk om de praktijkschok tegen te gaan
- Studenten zijn beter voorbereid op de brede job, het leraarschap
- Creëren van een gedeelde visie op goed leraarschap (lerarenopleiding en stagescholen)
- Verhogen van de kwaliteit van de stageplaatsen
- Verhogen van de kwaliteit van de lerarenopleiding
- Gericht op de professionele ontwikkeling van alle deelnemers (student, mentor, collega-leerkrachten, lectoren, ...)
- 

Andere

**8. Bent u het eens met onderstaande stellingen? (V8.1) \***

	Helemaal niet	Eerder niet	Eerder wel	Helemaal wel
Ik vind dat iedereen de kans moet krijgen om deel te nemen aan het traject werkplekieren.	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Ik vind dat iedereen verplicht moet worden om deel te nemen aan het traject werkplekieren.	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>

9. Waarom heeft u gekozen voor het traject werkplekleren? (V5.2) (meerdere antwoorden mogelijk) \*

- Nagaan of het leraar zijn iets voor mij is
- Een betere voorbereiding op de job als leraar in al zijn facetten
- Ervaring opdoen om sneller aan een job te geraken
- Kennismaken met alle facetten in een school (vakoverschrijdend werken, lid van de cel leerlingenbegeleiding, secretariaatsstage, ...)
- Ik was het studentenleven beu, tijd voor iets anders
- Meer verantwoordelijkheid en zelfstandigheid hebben
- Eén vaste stageschool hebben
- Meer vrijheid hebben
- 

Andere

10. Heeft u het gevoel dat u voldoende voorbereid bent op de job als leraar in al zijn facetten? (V6.2)

Bron: [www.klasse.be](http://www.klasse.be) (<http://www.klasse.be>) \*

	Zeer onvoldoend e	Onvoldoend e	Neutraal	Voldoende	Zeer voldoende
Begeleider van leer- en ontwikkelingsprocessen (1): Creëren van een krachtige leeromgeving	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>

Begeleider van leer- en ontwikkelingsprocessen (2): Omgaan met diversiteit o.a. leerlingen met leer- en ontwikkelingsstoornissen (dyslexie, dyscalculie, ASS, ...), verschillende sociale-economische afkomst, ...

Opvoeder: Je bewaakt en bevordert het welbevinden van alle leerlingen en je hebt oog voor attitudevorming.

Vakinhoudelijk expert: Je kent je vak en je verbreedt en verdiept voortdurend de leerinhouden, je weet hoe ze over te brengen, je brengt samenhang tussen leergebieden.

Organisator (1): Je bent goed in het opstellen en onderhouden van een praktische organisatie en planning.

Organisator (2): Je hebt aandacht voor een goed klasmanagement en bewaakt dit in elke les.

Vernieuwer –  
onderzoeker (1):  
Professionele  
ontwikkeling: je stelt je  
eigen functioneren in  
vraagt en stelt het bij.

Vernieuwer -  
onderzoeker (2):  
Innovatieve  
werkvormen of  
materialen integreren

Partner van ouders en  
verzorgers: Je kan  
discreet omgaan met  
gegevens, op zoek  
gaan naar hoe je met  
(anderstalige) ouders  
communiceert, je kan  
ook overweg met  
ontevreden ouders.

Lid van een schoolteam  
(1): Communicatie en  
samenwerken met  
collega's, vakgroep en  
directie

Lid van een schoolteam  
(2): Je denkt met het  
schoolteam na over wat  
gebeurt op school, over  
je eigen pedagogische  
en didactische aanpak.



Lid van de  
onderwijsgemeenschap  
: Je neemt deel aan het  
maatschappelijke debat  
over onderwijskundige  
thema's, je bent op de  
hoogte van recente  
ontwikkelingen in  
onderwijs en  
referentiekaders om die  
ontwikkelingen te  
duiden.

Partner van externen: Je  
legt contacten met  
externen en werkt  
ermee samen, je kan  
verschillende soorten  
gesprekken voeren  
afhankelijk van de klas-  
en schoolcontext.

Cultuurparticipant: Je  
kan actuele  
maatschappelijke  
thema's en  
ontwikkelingen  
onderscheiden en  
kritisch benaderen.

11. Welke meerwaarde heeft het traject werkplekleren volgens u? (V7.2)  
(meerdere antwoorden mogelijk) \*

- Studenten verwerven competenties in een reële arbeidssituatie
- Er is veel ruimte voor studenten om te werken aan differentiatie en diversiteit van de leerlingen
- Betere integratie van theorie en praktijk om de praktijkschok tegen te gaan
- Studenten zijn beter voorbereid op de brede job, het leraarschap
- Creëren van een gedeelde visie op goed leraarschap (lerarenopleiding en stagescholen)
- Verhogen van de kwaliteit van de stageplaatsen
- Verhogen van de kwaliteit van de lerarenopleiding
- Gericht op de professionele ontwikkeling van alle deelnemers (student, mentor, collega-leerkrachten, lectoren, ...)
- 

Andere

12. Bent u het eens met onderstaande stellingen? (V8.2) \*

	Helemaal niet	Eerder niet	Eerder wel	Helemaal wel
Ik vind dat iedereen de kans moet krijgen om deel te nemen aan het traject werkplekieren.	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Ik vind dat iedereen verplicht moet worden om deel te nemen aan het traject werkplekieren.	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>

13. Mogen wij u terug contacteren bij verdere vragen? Indien ja, gelieve uw e-mailadres in te vullen bij de optie 'Andere'. (V9) \*

Neen

Andere

## **Bijlage 4: Enquête 2**

*Steekproef: studenten aan de educatieve bacheloropleiding secundair onderwijs aan Hogeschool PXL, traject werkpleklersen FULL.*

*Onderzoeksvragen:*

*DEELVRAAG 4.2: Welke motieven zijn er om al dan niet te kiezen voor het traject werkpleklersen?*

*DEELVRAAG 4.3: Wat zijn de voordelen en belemmeringen van het traject werkpleklersen?*

*DEELVRAAG 4.4: Zijn de gemiste leerinhouden voldoende aan bod gekomen tijdens het traject wpl?*

*DEELVRAAG 4.5: Is werkpleklersen wel voor iedereen?*

*DEELVRAAG 4.6: Welke meerwaarde biedt het traject werkpleklersen?*

# Werkpleklers binnen de educatieve bacheloropleiding secundair onderwijs.

Studenten werkpleklers Full

\* Vereist

1. Wat is uw geslacht? \*

- Man
- Vrouw

2. In welk jaar bent u geboren? (YYYY) \*

De waarde moet een getal zijn

**3. In welk schooljaar heeft u het traject werkplekleren doorlopen? \***

- 2017-2018
- 2018-2019
- 2019-2020
- 2020-2021

**4. Waarom heeft u gekozen voor het traject werkplekleren? (meerdere antwoorden mogelijk) \***

- Nagaan of het leraar zijn iets voor mij is
- Beter voorbereid zijn op de job als leraar in al zijn facetten
- Ervaring opdoen om sneller aan een job te geraken
- Kennismaken met alle facetten in een school (vakoverschrijdend werken, lid van de cel leerlingenbegeleiding, secretariaatsstage, ...)
- Ik was het studentenleven beu, tijd voor iets anders
- Meer verantwoordelijkheid en zelfstandigheid hebben
- Eén vaste stageschool hebben
- Meer vrijheid hebben
- 

Andere

**5. Welke van onderstaande nadelen heeft u ervaren tijdens uw traject werkplekieren? (meerdere antwoorden mogelijk) \***

- Geen nadelen
  - Te intensief
  - Er waren veel onduidelijkheden i.v.m. de samenwerking met de PXL: organisatie, reflectie, beoordelingen, ...
  - Er waren veel onduidelijkheden i.v.m. de samenwerking met de stageschool: communicatie, planning, ...
  - Ik miste het contact met de andere studenten
  - De combinatie leren op de werkplek en leren op de hogeschool was moeilijk
  - Door het traject heb ik een deel theorie misgelopen
  - Ik had geen goede connectie met de stageschool (mentoren, directie, collega's, ...)
  - De stap van de lerarenopleiding naar de stageschool was te groot
  - Gebrek aan motivatie
  -
- Andere

**6. Door het traject werkplekieren full heeft u een deel van de vakken gemist. Zijn de leerinhouden van het vak 'professionele context'/ het vroegere 'opvoedkunde 3' (hieronder opgesomd) aan bod gekomen tijdens uw traject werkplekieren? \***

Helemaal niet aan bod gekomen	Onvoldoende aan bod gekomen	Voldoende aan bod gekomen	Geen idee
-------------------------------------	-----------------------------------	------------------------------	-----------

Context 1: de bredere context van het Vlaamse onderwijs: (vrijheid van onderwijs, onderwijsbeleid, federalisering (en internationalisering))

Context 2: de leraar als kwaliteitsontwikkelaar (Kwaliteitszorg in het Vlaamse onderwijs, OK-kader, referentiekader voor onderwijskwaliteit, de doorlichting - inspectie 2.0, onderwijskwaliteit op elk niveau (leerkracht, lerende, (hoge)school, overheid, pedagogische begeleiding, maatschappij))

Context 3: de leraar als lid van het schoolteam (deontologie t.a.v. bestuur en collega's (rechten en plichten))

Context 4: de leraar als partner van de lerende (omgaan met rechten in onderwijs, het schoolreglement: tucht- en andere maatregelen, evaluatie)

Context 5: de leraar en zijn loopbaan (je rechtspositie: van solliciteren tot vaste benoeming, je opdracht: professioneel continuüm – opdracht – verlopen)



Context 6: de leraar als goede huisvader (burgerlijke aansprakelijkheid in onderwijs)

Context 7: de leraar als zorgvuldig persoon (zorgvuldig bestuur in onderwijs)

Actualiteit: onderwijskundige en maatschappelijke thema's en ontwikkelingen

7. Ook de leerinhouden van 'Digi-Taal in onderwijs'/ gedeeltelijk het vroegere 'Taal 3' heeft u gemist. Zijn onderstaande leerinhouden aan bod gekomen tijdens uw traject werkplekieren? \*

Helemaal niet aan bod gekomen    Onvoldoende aan bod gekomen    Voldoende aan bod gekomen    Geen idee

Mediawijsheid: Je gaat bewust en kritisch om met ICT en media en deze lijn trek je door in je lessen en maakt leerlingen bewust van mediawijsheid.

Elektronische leeromgevingen: Je leert werken met een elektronische leeromgeving zoals Smartschool.

Digitale didactiek:

Vanuit een didactische  
verantwoording  
gebruik je ICT-  
toepassingen binnen je  
lessen.

Onderwijs digitaal  
organiseren: Je  
hanteert gepaste ICT-  
toepassingen bij  
leeractiviteiten, deze  
worden kritisch  
beoordeeld en  
geëvalueerd.

Professioneel  
communiceren: Je  
communiceert  
mondeling en/of  
schriftelijk op een  
gepaste wijze met  
leerlingen, collega's,  
ouders, directies en  
externen. Je solliciteert  
op een professionele  
manier.

Ouderparticipatie en  
diversiteit: Je hebt oog  
voor de  
maatschappelijke  
achtergrond van  
leerlingen en kan op  
gepaste wijze  
communiceren met  
anderstalige of  
laaggeletterde ouders.

Taalontwikkelen  
lesgeven: Je bent je  
bewust van o.a. de  
invloed van  
taalachterstand op het  
leerproces en speelt  
hierop in door  
strategieën voor  
taalontwikkelen  
lesgeven toe te passen.

8. Bent u van mening dat de leerinhouden (uit vraag 6 en 7) die niet of onvoldoende aan bod zijn gekomen extra aandacht moeten krijgen? Met andere woorden, moeten deze verplicht geïntegreerd worden zodat ze wel bij iedere student aan bod komen? \*

Ja

Neen

Andere

**9. Welk profiel hoort iemand volgens u te bezitten om het traject werkpleklers succesvol te doorlopen? (meerdere antwoorden mogelijk) \***

- Maturiteit: voldoende volwassen zijn
  - Zelfstandigheid
  - Zelfzekerheid
  - Reflectievermogen over eigen gedrag en dat van anderen
  - Kritische zin
  - Voldoende gemotiveerd zijn voor het traject
  - Geen specifiek profiel vereist
  -
- Andere

**10. Bent u het eens met onderstaande stellingen? \***

	Helemaal niet	Eerder niet	Eerder wel	Helemaal wel
Ik vind dat iedereen de kans moet krijgen om deel te nemen aan het traject werkpleklers.	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Ik vind dat iedereen verplicht moet worden om deel te nemen aan het traject werkpleklers.	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>

11. Heeft u het gevoel dat u voldoende voorbereid bent op de job als leraar in al zijn facetten?

Bron: [klasse.be](http://klasse.be) (<http://klasse.be>) \*

	Ze er onvoldoend e	Onvoldoend e	Neutraal	Voldoende	Ze er voldoende
Begeleider van leer- en ontwikkelingsprocessen (1): Creëren van een krachtige leeromgeving	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Begeleider van leer- en ontwikkelingsprocessen (2): Omgaan met diversiteit o.a. leerlingen met leer- en ontwikkelingsstoornissen dyslexie, dyscalculie, ASS, ...), verschillende sociale-economische afkomst, ...	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Opvoeder: Je bewaakt en bevordert het welbevinden van alle leerlingen en hebt oog voor attitudevorming.	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Vakinhoudelijk expert: Je kent je vak en je verbreedt en verdiept voortdurend de leerinhouden, je weet hoe ze over te brengen, je brengt samenhang tussen leergebieden.	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>

Organisator (1): Je bent goed in het opstellen en onderhouden van een praktische organisatie en planning.

Organisator (2): Je hebt aandacht voor een goed klasmanagement en bewaakt dit in elke les.

Vernieuwer – onderzoeker (1): Professionele ontwikkeling: je stelt je eigen functioneren in vraag en stelt het bij.

Vernieuwer - onderzoeker (2): Innovatieve werkvormen of materialen integreren

Partner van ouders en verzorgers: Je kan discreet omgaan met gegevens, op zoek gaan naar hoe je met (anderstalige) ouders communiceert, je kan ook overweg met ontevreden ouders.

Lid van een schoolteam (1): Communicatie en samenwerken met collega's, vakgroep en directie

Lid van een schoolteam (2): Je denkt met het schoolteam na over wat gebeurt op school, over je eigen pedagogische en didactische aanpak.

Lid van de onderwijsgemeenschap : Je neemt deel aan het maatschappelijke debat over onderwijskundige thema's, je bent op de hoogte van recente ontwikkelingen in onderwijs en referentiekaders om die ontwikkelingen te duiden.

Partner van externen: Je legt contacten met externen en werkt ermee samen, je kan verschillende soorten gesprekken voeren afhankelijk van de klas- en schoolcontext.

Cultuurparticipant: Je kan actuele maatschappelijke thema's en ontwikkelingen onderscheiden en kritisch benaderen.

**12. Welke meerwaarde heeft het traject werkpleklers volgens u? (meerdere antwoorden mogelijk) \***

- Studenten verwerven competenties in een reële arbeidssituatie
  - Er is veel ruimte voor studenten om te werken aan differentiatie en diversiteit van de leerlingen
  - Betere integratie van theorie en praktijk om de praktijkschok tegen te gaan
  - Studenten zijn beter voorbereid op de brede job, het leraarschap
  - Creëren van een gedeelde visie op goed leraarschap (lerarenopleiding en stagescholen)
  - Verhogen van de kwaliteit van de stageplaatsen
  - Verhogen van de kwaliteit van de lerarenopleiding
  - Gericht op de professionele ontwikkeling van alle deelnemers (student, mentor, collega-leerkrachten, lectoren, ...)
  -
- Andere

**13. Mogen wij u terug contacteren bij verdere vragen? Indien ja, gelieve uw e-mailadres in te vullen bij de optie 'Andere'. \***

- Neen
  -
- Andere



## **Bijlage 5: Enquête 3**

*Steekproef: studenten aan de educatieve bacheloropleiding secundair onderwijs aan de Hogeschool PXL, traject werkpleklers LIGHT.*

*Onderzoeksvragen:*

*DEELVRAAG 4.2: Welke motieven zijn er om al dan niet te kiezen voor het traject werkpleklers?*

*DEELVRAAG 4.3: Wat zijn de voordelen en belemmeringen van het traject werkpleklers?*

*DEELVRAAG 4.5: Is werkpleklers wel voor iedereen?*

*DEELVRAAG 4.6: Welke meerwaarde biedt het traject werkpleklers?*

# Werkplekieren binnen de educatieve bacheloropleiding secundair onderwijs.

Studenten werkplekieren Light

\* Vereist

1. Wat is uw geslacht? \*

Man

Vrouw

2. In welk jaar bent u geboren? (YYYY) \*

De waarde moet een getal zijn

### 3. In welk schooljaar heeft u het traject werkplekleren doorlopen? \*

- 2017-2018
- 2018-2019
- 2019-2020
- 2020-2021

### 4. Waarom heeft u gekozen voor het traject werkplekleren? (meerdere antwoorden mogelijk) \*

- Nagaan of het leraar zijn iets voor mij is
- Beter voorbereid zijn op de job als leraar in al zijn facetten
- Ervaring opdoen om sneller aan een job te geraken
- Kennismaken met alle facetten in een school (vakoverschrijdend werken, lid van de cel leerlingenbegeleiding, secretariaatsstage, ...)
- Ik was het studentenleven beu, tijd voor iets anders
- Meer verantwoordelijkheid en zelfstandigheid hebben
- Eén vaste stageschool hebben
- Meer vrijheid hebben
- 

Andere

5. Welke van onderstaande nadelen heeft u ervaren tijdens uw traject werkplekieren? (meerdere antwoorden mogelijk) \*

- Geen nadelen
  - Te intensief
  - Er waren veel onduidelijkheden i.v.m. de samenwerking met de PXL: organisatie, reflectie, beoordelingen, ...
  - Er waren veel onduidelijkheden i.v.m. de samenwerking met de stageschool: communicatie, planning, ...
  - Ik miste het contact met de andere studenten
  - De combinatie leren op de werkplek en leren op de hogeschool was moeilijk
  - Ik had geen goede connectie met de stageschool (mentoren, directie, collega's, ...)
  - De stap van de lerarenopleiding naar de stageschool was te groot
  - Gebrek aan motivatie
  -
- Andere

6. Waarom heeft u niet gekozen voor werkpleklers full? \*

7. Welk profiel hoort iemand volgens u te bezitten om het traject werkpleklers succesvol te doorlopen? (meerdere antwoorden mogelijk) \*

- Maturiteit: voldoende volwassen zijn
- Zelfstandigheid
- Zelfzekerheid
- Reflectievermogen over eigen gedrag en dat van anderen
- Kritische zin
- Voldoende gemotiveerd zijn voor het traject
- Geen specifiek profiel vereist

- 

Andere

**8. Bent u het eens met onderstaande stellingen? \***

	Helemaal niet	Eerder niet	Eerder wel	Helemaal wel
Ik vind dat iedereen de kans moet krijgen om deel te nemen aan het traject werkplekieren.	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Ik vind dat iedereen verplicht moet worden om deel te nemen aan het traject werkplekieren.	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>

**9. Heeft u het gevoel dat u voldoende voorbereid bent op de job als leraar in al zijn facetten?**

Bron: [klasse.be](http://klasse.be) (<http://klasse.be>). \*

	Ze er onvoldoend e	Onvoldoend e	Neutraal	Voldoende	Ze er voldoende
Begeleider van leer- en ontwikkelingsprocessen (1): Creëren van een krachtige leeromgeving	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Begeleider van leer- en ontwikkelingsprocessen (2): Omgaan met diversiteit o.a. leerlingen met leer- en ontwikkelingsstoornissen dyslexie, dyscalculie, ASS, ...), verschillende sociale-economische afkomst, ...	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>

Opvoeder: Je bewaakt en bevordert het welbevinden van alle leerlingen en hebt oog voor attitudevorming.

Vakinhoudelijk expert: Je kent je vak en je verbreedt en verdiept voortdurend de leerinhouden, je weet hoe ze over te brengen, je brengt samenhang tussen leergebieden.

Organisator (1): Je bent goed in het opstellen en onderhouden van een praktische organisatie en planning.

Organisator (2): Je hebt aandacht voor een goed klasmanagement en bewaakt dit in elke les.

Vernieuwer – onderzoeker (1): Professionele ontwikkeling: je stelt je eigen functioneren in vraag en stelt het bij.

Vernieuwer - onderzoeker (2): Innovatieve werkvormen of materialen integreren

Partner van ouders en verzorgers: Je kan discreet omgaan met gegevens, op zoek gaan naar hoe je met (anderstalige) ouders communiceert, je kan ook overweg met ontevreden ouders.

Lid van een schoolteam (1): Communicatie en samenwerken met collega's, vakgroep en directie

Lid van een schoolteam (2): Je denkt met het schoolteam na over wat gebeurt op school, over je eigen pedagogische en didactische aanpak.

Lid van de onderwijsgemeenschap : Je neemt deel aan het maatschappelijke debat over onderwijskundige thema's, je bent op de hoogte van recente ontwikkelingen in onderwijs en referentiekaders om die ontwikkelingen te duiden.

Partner van externen: Je legt contacten met externen en werkt ermee samen, je kan verschillende soorten gesprekken voeren afhankelijk van de klas- en schoolcontext.



Cultuurparticipant: Je kan actuele maatschappelijke thema's en ontwikkelingen onderscheiden en kritisch benaderen.



10. Welke meerwaarde heeft het traject werkplekleren volgens u? (meerdere antwoorden mogelijk) \*

- Studenten verwerven competenties in een reële arbeidssituatie
- Er is veel ruimte voor studenten om te werken aan differentiatie en diversiteit van de leerlingen
- Betere integratie van theorie en praktijk om de praktijkshock tegen te gaan
- Studenten zijn beter voorbereid op de brede job, het leraarschap
- Creëren van een gedeelde visie op goed leraarschap (lerarenopleiding en stagescholen)
- Verhogen van de kwaliteit van de stageplaatsen
- Verhogen van de kwaliteit van de lerarenopleiding
- Gericht op de professionele ontwikkeling van alle deelnemers (student, mentor, collega-leerkrachten, lectoren, ...)



Andere

11. Mogen wij u terug contacteren bij verdere vragen? Indien ja, gelieve uw e-mailadres in te vullen bij de optie 'Andere'. \*

Neen

Andere

## Bijlage 6: Interviewleidraad

### INTERVIEW 1

Soort interview	Gestructureerd (+ halfgestructureerd interview)
Duurtijd	15 – 30 minuten
Respondenten	Lectoren van de vakken Professionele context en Digi-Taal in onderwijs aan de educatieve
Onderwerp	Het traject werkpleklers
Doelen	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Inzicht krijgen in de gemiste leerinhouden;</li> <li>– Polsen naar hun mening van het traject werkpleklers.</li> </ul>

### VRAGEN

- 1 Is het mogelijk om mij mee te delen welke leerinhouden studenten werkpleklers precies gemist hebben?
- 2 Komen deze leerinhouden voor binnen het traject werkpleklers?
- 3 Bent u van mening dat er binnen dit traject extra aandacht moet gaan naar deze inhouden zodat deze verplicht aan bod komen binnen het traject? Indien ja, hoe ziet u dit concreet?
- 4 Wat is uw mening over het traject werkpleklers? Welke voor-/nadelen brengt dit traject volgens u met zich mee?
- 5 Hoe belangrijk vindt u het samen opleiden en het feit dat mentoren en directies uit het werkveld mee bepalen hoe toekomstige leerkrachten opgeleid worden?

### INTERVIEW 2

Soort interview	Gestructureerd (+ halfgestructureerd interview)
Duurtijd	40 – 60 minuten
Respondenten	Opleidingshoofd
Onderwerp	Het traject werkpleklers
Doelen	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Inzicht krijgen in het traject werkpleklers;</li> <li>- Dieper ingaan op het profiel wat voorhanden ligt;</li> </ul>

- Nagaan waarom studenten vrijgesteld worden voor de vakken professionele ontwikkeling en Digi-Taal in onderwijs.

---

## VRAGEN

Introductie: Ik werk voor mijn bachelorproef rond het traject werkplekieren. Aan de hand van enquêtes heb ik al heel wat gegevens kunnen verzamelen van de studenten, maar ik zou graag uw mening over volgende zaken ook willen aanhalen binnen dit onderzoek.

- 1 Het traject werkplekieren wordt nu al voor het vierde academiejaar ingericht, we weten ondertussen dat het tal van voordelen met zich mee brengt. Wat is volgens u de meerwaarde van het traject?
- 2 Welke pijnpunten kent het traject op dit moment nog?
- 3 Niet elke student mag deelnemen aan dit traject. Er ligt een profiel op tafel waaraan studenten moeten voldoen:
  - geslaagd zijn voor alle opleidingsonderdelen uit trajectschijf 1 en 2;
  - beschikken over een goede attitude;
  - beschikken over de nodige zelfregulerende vaardigheden
  - beschikken over een grote mate van zelfstandigheid.
- 4 U krijgt de eindbeslissing hierover. Hoe strikt wordt dit profiel toegepast? En is het noodzakelijk om een profiel voor ogen te hebben?
- 5 De studenten kregen twee stellingen voorgelegd. Welke mening vormt u hierover?
  - Stelling 1: Ik vind dat iedereen de kans moet krijgen om deel te nemen aan het traject werkplekieren.
  - Stelling 2: Ik vind dat iedereen verplicht moet worden om deel te nemen aan het traject werkplekieren.
- 6 Het traject werkplekieren leidt naar het concept samen opleiden waarbij de samenwerking en verantwoordelijkheid van het opleiden van leraren gedeeld wordt tussen de lerarenopleiding en het werkveld. Ziet u het belang van dit concept toenemen doorheen de jaren?
- 7 Om ten volle aan dit concept bij te dragen, is het belangrijk dat er meer studenten deelnemen aan het traject werkplekieren. Op welke manier lijkt het u haalbaar om meer studenten te motiveren voor het traject?
- 8 De studenten werkplekieren full missen de leerinhouden van professionele context en Digi-Taal in onderwijs. Waarom worden zij hiervoor vrijgesteld? (Komen deze inhouden voldoende voor binnen het traject werkplekieren?)

## Bijlage 7: Kerncompetenties werkpleklers (2020-2021)



### Kerncompetenties werkpleklers

#### STAGE (in een school, BR-georiënteerde organisatie of cultureel-educatieve instelling)

---

##### Begeleider

- De leraar realiseert een krachtige en doelgerichte leeromgeving (= inclusief gebruik van passende werkvormen, motiverende aanpak, didactisch materiaal en ICT)
- De leraar beheerst de vakinhoudelijke expertise van elk onderwijsvak
- De leraar kan de vakinhoudelijke expertise vertalen naar het niveau van de klasgroep
- De leraar stelt gepaste evaluatie-instrumenten op en gebruikt die doelgericht in de klasgroep
- De leraar beoordeelt leerresultaten en leerhoudingen van leerlingen op een objectieve en adequate manier
- De leraar volgt het leerproces van leerlingen op en remedieert/verbreedt/verdiept waar nodig.
- De leraar kan leer- en ontwikkelingsprocessen opzetten vanuit de eigen expertise, maar met aandacht voor vakoverschrijdend leren
- De leraar besteedt aandacht aan eigen taalgebruik en stimuleert correct en gepast taalgebruik bij de leerlingen

##### Opvoeder

- De leraar realiseert een stimulerend leef- en werkklimaat in de klas
- De leraar kan gepast inspelen op de diversiteit binnen de klasgroep

##### Organisator

- De leraar werkt planmatig en is nauwkeurig op vlak van administratie in functie van de onderwijsopdracht (bijv. lesvoorbereidingen, kopieën voor leerlingen, ...)
- De leraar is nauwkeurig op vlak van administratie in functie van de opvolging en begeleiding van leerlingen (bijv. leerlingvolgsysteem, handelingsplan, ...)

##### Kwaliteitsontwikkelaar

- De leraar kan nieuwe vakdidactische of maatschappelijke ontwikkelingen integreren in de lesuitwerking

#### OPVOEDER

---

##### Opvoeder

- De leraar bewaakt en/of verhoogt het welbevinden van de leerlingen
- De leraar bewaakt en/of verhoogt de fysieke veiligheid van de leerlingen
- De leraar toont een positieve en respectvolle basishouding naar alle leerlingen toe
- De leraar stimuleert een respectvolle manier van omgaan tussen leerlingen onderling
- De leraar stimuleert zelfstandigheid, verantwoordelijkheid en participatie bij de leerlingen
- De leraar bevordert de studiehouding en studievaardigheden van leerlingen
- De leraar ondersteunt leerlingen bij het studiekeuzeprocess



- De leraar gaat op een gepaste manier om met leerlingen met specifieke onderwijs- of opvoedingsbehoeftes
- De leraar communiceert op een correcte en gepaste manier met interne ondersteuners (bijv. leerlingbegeleiders)
- De leraar kan zich informeren over en discreet omgaan met gegevens over de lerende en de context van de lerende
- De leraar kan in gedeelde verantwoordelijkheid deelnemen aan teamoverleg over de lerende in de onderwijsinstelling

**Partner van ouders**

- De leraar communiceert op een correcte en gepaste manier met ouders
- De leraar kan ouders informeren over en betrekken bij de begeleiding van de lerende

**Partner van externen**

- De leraar communiceert op een correcte en gepaste manier met externe, onderwijsbetrokken partners (bijv. CLB)

**Vakoverschrijdende competenties**

---

**Begeleider**

- De leraar kan dringende verzorgingstaken uitvoeren en indien nodig hulp invoeren (EHBO)

**Organisator**

- De leraar kan intra- en extramuros (vakoverschrijdende) activiteiten met leerlingen begeleiden

**Kwaliteitsontwikkelaar**

- De leraar reflecteert kritisch over het eigen functioneren als toekomstig leraar en zijn professionele identiteit
- De leraar onderneemt initiatieven in het kader van levenslang leren (nascholingen, literatuurstudies, ...)
- De leraar kan in gedeelde verantwoordelijkheid meewerken aan kwaliteitszorg op school

**Lid team**

- De leraar communiceert en overlegt op een gepaste manier met collega's tijdens formele en informele overlegmomenten
- De leraar kan vakoverschrijdend in team samenwerken in functie van een specifiek project
- De leraar neemt deel aan schoolse en buitenschoolse activiteiten in teamverband

**Onderwijsgemeenschap**

- De leraar kan deelnemen aan het maatschappelijk debat over onderwijskundige thema's

**Cultuurparticipant**

- De leraar heeft een ruime blik op de wereld

**OPMERKING:**

Voor studenten bewegingsrecreatie (BR) of project kunstvakken (PKV) is een deel van hun stagecontext anders dan een school. Zij doen dan naast hun werkpleklers in een school, ook werkpleklers in een sportdienst of sportorganisatie (BR) of in een cultureel-educatief centrum (PKV). Bovenstaande kerncompetenties dienen derhalve in die context geïnterpreteerd te worden.

### Bijlage 8: Mobility window werkpleklersen full 2020-2021

Werkpleklersen	SP
Stage vak 1	8
Stage vak 2	8
Pedagogische stage	3
Professionele context	4
Digi-Taal in onderwijs	4
Professionele ontwikkeling	4
Vakoverschrijdend werken	5
Keuzemodule	6
	<b>42</b>

Opleidingsonderdelen	FG	SP
stage vak 1	begeleider organisator innovator	12
stage vak 2	begeleider organisator innovator	12
de leraar als opvoeder	opvoeder partner ouders partner externen	9
vakoverschrijdende competenties	begeleider organisator innovator lid team onderwijsgemeenschap cultuurparticipat	9
vakinhoudelijk expert vak 1	expert	6
vakinhoudelijk expert vak 2	expert	6
bachelorproef	onderzoeker	6
		<b>60</b>

Inhoud	# SP*27,5u	Schatting #u	Evaluatie
<b>Stage vak 1 en stage vak 2</b>	660	646	
Lesgeven	15u/week (20 lesweken)	300	2 lesbezoeken vanuit stageschool per vak 2 lesbezoeken door vaklector PXL per vak Bevragingen bij leerlingen (formatief)
Lesvoorbereidingen	15u/week (verkort sjabloon)	300	2 stagemappen voor vaklector PXL
Toetsen opstellen	3 toetsen per jaar x 1u	12	Nazicht door vakgroepverantwoordelijke
Toetsen verbeteren	3 toetsen per jaar x 2u	6	P/F
Examens opstellen	1 examen x 2u	4	Nazicht door vakgroepverantwoordelijke
Examens verbeteren	1 examen x 8u	16	P/F
Examentoezicht	2 keer 2u	8	P/F
<b>LERAAR ALS OPVOEDER/PARTNER VAN OUDERS EN EXTERNEN</b>	247,5	240	
Oudercontact (minstens 2)			Beoordeling door vakmentor
Klassenraden (minstens 2)			Beoordeling door directie
Speelplaats- en studietoelicht (minstens 5)			P/F
Leerlingbegeleiding (leren leren, leren kiezen, leren leven)			Beoordeling door leerlingbegeleider
Voorbereidingen/nabesprekingen/invullen leerlingvolgsysteem/communicatie via smartschool			Beoordeling door begeleider
<b>Vakoverschrijdende competenties</b>	247,5	200	
<b>Formele overlegmomenten</b>		30	
Personneelsvergadering			P/F
Vakgroepvergadering			Beoordeling door vakgroepverantwoordelijke
Werkgroepvergadering			Beoordeling door werkgroepverantwoordelijke
Minstens 1 beleidsorgaan (schoolraad, LOP, LOC, ...)			P/F
Andere			
<b>Innovator/onderzoeker</b>		70	
Reflectie			Beoordeling door coach
Pedagogische studiedag			P/F
Bijscholing			P/F
EHBO (extern te behalen)			P/F
Traject beginnende leraar			Beoordeling door mentor
Gericht (vak)literatuur doornemen			Beoordeling door collega's
Zelf workshop organiseren voor collega's			Beoordeling door collega's
<b>Profilering/vakoverschrijdende projecten</b>		100	
Excursie begeleiden			Beoordeling door excursieverantwoordelijke
Vakoverschrijdend project begeleiden			Beoordeling verantwoordelijke
Excursie voorbereiden			Beoordeling verantwoordelijke
Meerdaagse uitstappen			Beoordeling verantwoordelijke
Vakoverschrijdend project uitwerken			Beoordeling verantwoordelijke
Secretariaatsstage			Beoordeling door secretariaatsmedewerker / directie
ICT coördinatie			Beoordeling ICT-coördinator
Workshops leerlingen omtrent mediawijsheid, gezondheid, verkeers...			Beoordeling verantwoordelijke



### Bijlage 9: Mobility window werkpleklersen full 2020-2021

Werkpleklersen light (12 weken)	SP
Stage vak 1	6
Stage vak 2	6
Pedagogische stage	3
Professionele ontwikkeling	3
Vakoverschrijdend werken	3
Keuzemodule	3
	24

Inhouden	# SP*27,5u	Schatting	Evaluatie
<b>Stage vak 1 en stage vak 2</b>	<b>330</b>	<b>181</b>	
Lesgeven			1 lesbezoek vanuit stageschool per vak 1 lesbezoek door vaklektor PXL per vak Bevragingen bij leerlingen (formatief)
Lesvoorbereidingen			1 stageportfolio voor vaklektor PXL
Toetsen opstellen	2	120	Nazicht door vakgroepverantwoordelijke
Toetsen verbeteren	4	8	P/F
Examens opstellen		2	Nazicht door vakgroepverantwoordelijke
Examens verbeteren (indien examens met Pasen)		8	P/F
Examentoezicht (indien examens met Pasen)		4	P/F
Stage uitvoeren eerste semester vak 1			Evaluatie zie BB/ECTS
Stage voorbereiden eerste semester vak 1			Evaluatie zie BB/ECTS
Stage uitvoeren eerste semester vak 2			Evaluatie zie BB/ECTS
Stage voorbereiden eerste semester vak 2			Evaluatie zie BB/ECTS
<b>Pedagogische stage</b>	<b>82,5</b>	<b>84</b>	
Stage in cel leerlingebegeleiding op stageschool of leerlingebegeleiding in ruime zin voor dezelfde studiebelasting		84	verslag + driehoeksgesprek (zie BB)
<b>Professionele ontwikkeling</b>	<b>82,5</b>	<b>85</b>	
Reflectiesessies semester 1 op PXL			begeleidende pedagoog beoordeeld
Reflectie semester 2 op stageschool		13	afsluitend driehoeksgesprek
PE op stageschool		72	afsluitend driehoeksgesprek
EHBO extern te behalen			richtlijnen zie BB
<b>Vakoverschrijdend werken</b>	<b>110</b>		
IR via PXL			evaluatie zie BB
Vakoverschrijdend project			afsluitend driehoeksgesprek
<b>Keuzemodule</b>	<b>82,5</b>	<b>64</b>	
Lessen op PXL			evaluatie zie ECTS
Stage indien mogelijk op stageschool		64	evaluatie zie BB

Activiteiten op PXL (eerste semester)

## Bijlage 10: Resultaten enquête 1

Vragen	Antwoorden <b>9</b>
--------	---------------------

Werkpleklers binnen de educatieve bacheloropleiding secundair onderwijs.

<b>9</b> Antwoorden	<b>14:07</b> Gemiddelde tijd om te voltooien	<b>Actief</b> Status
------------------------	---	-------------------------

Resultaten weergeven

 Openen in Excel

### 1. Wat is uw geslacht? (V1)

[Meer details](#)

<span style="color: blue;">●</span> Man	3
<span style="color: orange;">●</span> Vrouw	6



### 2. In welk jaar bent u geboren? (YYYY) (V2)

[Meer details](#)

**9**  
Antwoorden

Meest recente antwoorden

"2000"

"2000"

"1999"

### 3. Hoe goed bent u op de hoogte van het traject werkpleklers? (V3)

[Meer details](#)

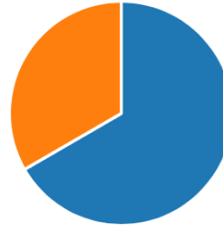
Promotors	1
Passieven	3
Critici	5



4. Voor welk traject heeft u gekozen? (V4)

[Meer details](#)

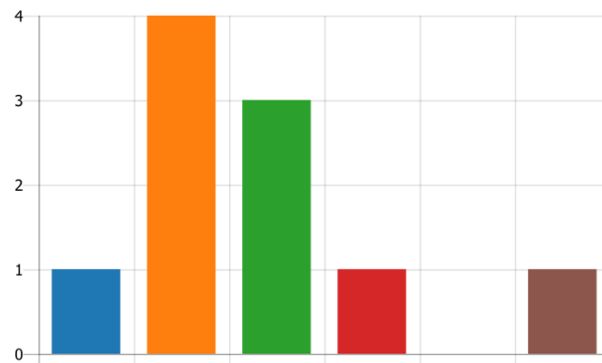
- Het reguliere stagetraject 6
- Het traject werkpleklers light 3
- Het traject werkpleklers full 0



5. Waarom heeft u niet gekozen voor het traject werkpleklers? (meerdere antwoorden mogelijk) (V5.1)

[Meer details](#)

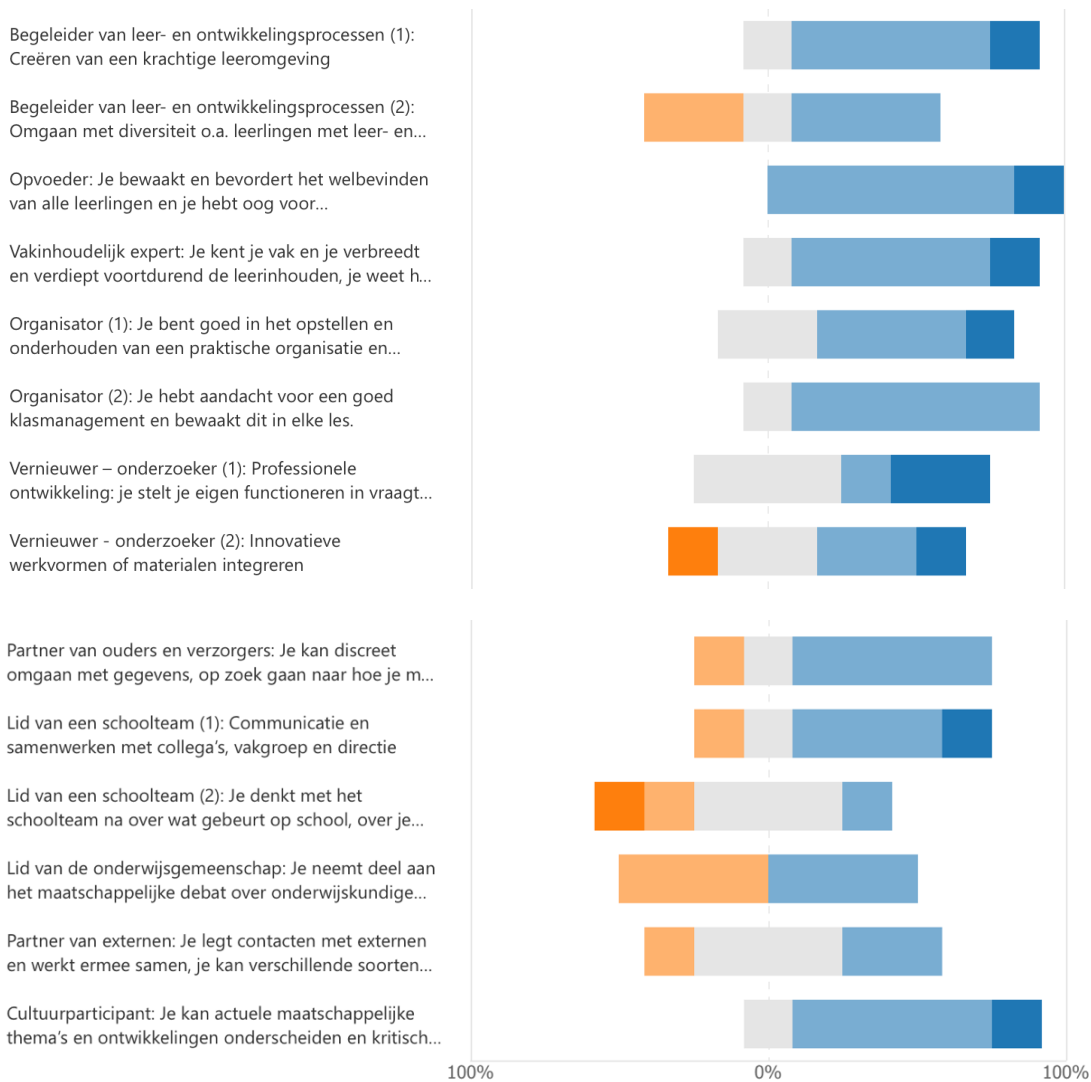
- Ik voldeed niet aan het profiel 1
- Ik wist hier niet voldoende over 4
- Het lijkt mij een te intensief tr... 3
- Ik ben nog niet klaar om zo ze... 1
- Ik had bang om mijn studente... 0
- Andere 1



6. Heeft u het gevoel dat u voldoende voorbereid bent op de job als leraar in al zijn facetten? (V6.1) Bron: klasse.be

[Meer details](#)

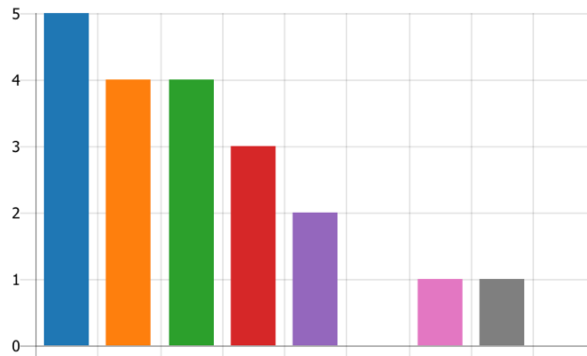
■ Zeer onvoldoende 
 ■ Onvoldoende 
 ■ Neutraal 
 ■ Voldoende 
 ■ Zeer voldoende



7. Welke meerwaarde heeft het traject werkpleklers volgens u? (V7.1) (meerdere antwoorden mogelijk)

[Meer details](#)

- Studenten verwerven compet... 5
- Er is veel ruimte voor studente... 4
- Betere integratie van theorie e... 4
- Studenten zijn beter voorberei... 3
- Creëren van een gedeelde visi... 2
- Verhogen van de kwaliteit van... 0
- Verhogen van de kwaliteit van... 1
- Gericht op de professionele o... 1
- Andere 0



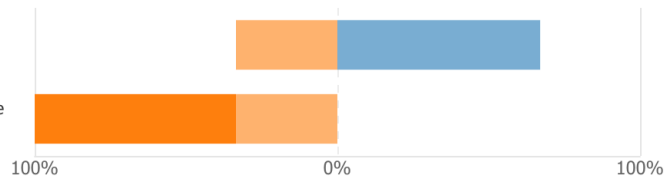
8. Bent u het eens met onderstaande stellingen? (V8.1)

[Meer details](#)

- Helemaal niet
- Eerder niet
- Eerder wel
- Helemaal wel

Ik vind dat iedereen de kans moet krijgen om deel te nemen aan het traject werkpleklers.

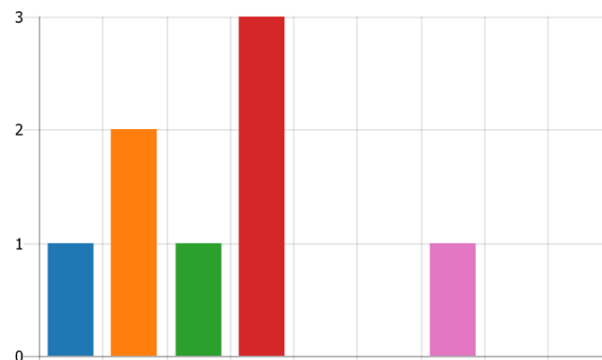
Ik vind dat iedereen verplicht moet worden om deel te nemen aan het traject werkpleklers.



9. Waarom heeft u gekozen voor het traject werkpleklers? (V5.2) (meerdere antwoorden mogelijk)

[Meer details](#)

- Nagaan of het leraar zijn iets v... 1
- Een betere voorbereiding op ... 2
- Ervaring opdoen om sneller a... 1
- Kennismaken met alle facet... 3
- Ik was het studentenleven beu... 0
- Meer verantwoordelijkheid en... 0
- Eén vaste stageschool hebben 1
- Meer vrijheid hebben 0
- Andere 0



10. Heeft u het gevoel dat u voldoende voorbereid bent op de job als leraar in al zijn facetten? (V6.2) Bron: www.klasse.be

[Meer details](#)

■ Zeer onvoldoende 
 ■ Onvoldoende 
 ■ Neutraal 
 ■ Voldoende 
 ■ Zeer voldoende

Begeleider van leer- en ontwikkelingsprocessen (1): Creëren van een krachtige leeromgeving

Begeleider van leer- en ontwikkelingsprocessen (2): Omgaan met diversiteit o.a. leerlingen met leer- en...

Opvoeder: Je bewaakt en bevordert het welbevinden van alle leerlingen en je hebt oog voor...

Vakinhoudelijk expert: Je kent je vak en je verbreedt en verdiept voortdurend de leerinhouden, je weet h...

Organisator (1): Je bent goed in het opstellen en onderhouden van een praktische organisatie en...

Organisator (2): Je hebt aandacht voor een goed klasmanagement en bewaakt dit in elke les.

Vernieuwer – onderzoeker (1): Professionele ontwikkeling: je stelt je eigen functioneren in vraag...

Vernieuwer - onderzoeker (2): Innovatieve werkvormen of materialen integreren

Partner van ouders en verzorgers: Je kan discreet omgaan met gegevens, op zoek gaan naar hoe je m...

Partner van ouders en verzorgers: Je kan discreet omgaan met gegevens, op zoek gaan naar hoe je m...

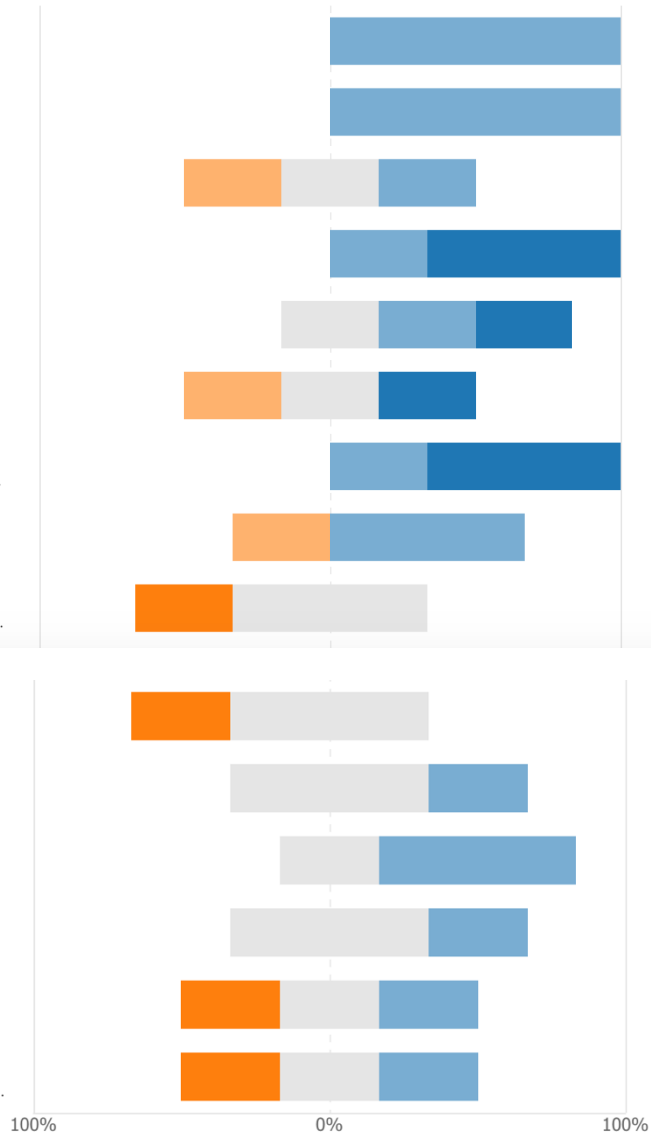
Lid van een schoolteam (1): Communicatie en samenwerken met collega's, vakgroep en directie

Lid van een schoolteam (2): Je denkt met het schoolteam na over wat gebeurt op school, over je...

Lid van de onderwijsgemeenschap: Je neemt deel aan het maatschappelijke debat over onderwijskundige...

Partner van externen: Je legt contacten met externen en werkt ermee samen, je kan verschillende soorten...

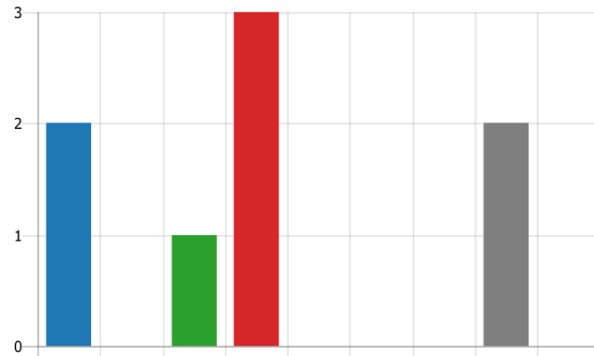
Cultuurparticipant: Je kan actuele maatschappelijke thema's en ontwikkelingen onderscheiden en kritisch...



11. Welke meerwaarde heeft het traject werkplekleren volgens u? (V7.2) (meerdere antwoorden mogelijk)

[Meer details](#)

<span style="color: blue;">●</span> Studenten verwerven compet...	2
<span style="color: orange;">●</span> Er is veel ruimte voor studente...	0
<span style="color: green;">●</span> Beter integratie van theorie e...	1
<span style="color: red;">●</span> Studenten zijn beter voorberei...	3
<span style="color: purple;">●</span> Creëren van een gedeelde visi...	0
<span style="color: brown;">●</span> Verhogen van de kwaliteit van...	0
<span style="color: pink;">●</span> Verhogen van de kwaliteit van...	0
<span style="color: grey;">●</span> Gericht op de professionele o...	2
<span style="color: yellow;">●</span> Andere	0



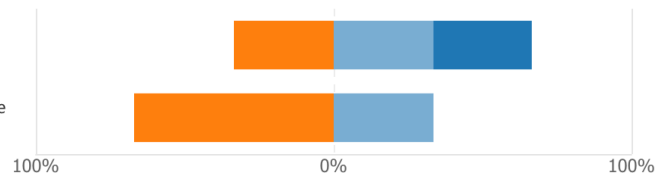
12. Bent u het eens met onderstaande stellingen? (V8.2)

[Meer details](#)

■ Helemaal niet  
 ■ Eerder niet  
 ■ Eerder wel  
 ■ Helemaal wel

Ik vind dat iedereen de kans moet krijgen om deel te nemen aan het traject werkplekleren.

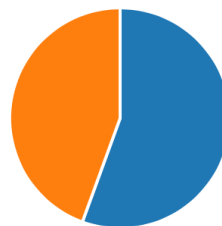
Ik vind dat iedereen verplicht moet worden om deel te nemen aan het traject werkplekleren.



13. Mogen wij u terug contacteren bij verdere vragen? Indien ja, gelieve uw e-mailadres in te vullen bij de optie 'Andere'. (V9)

[Meer details](#)

<span style="color: blue;">●</span> Neen	5
<span style="color: orange;">●</span> Andere	4





## Bijlage 11: Resultaten enquête 2

Vragen	Antwoorden <b>20</b>
--------	----------------------

Werkpleklers binnen de educatieve bacheloropleiding secundair onderwijs.

<b>20</b> Antwoorden	<b>16:20</b> Gemiddelde tijd om te voltooien	<b>Actief</b> Status	...
-------------------------	---	-------------------------	-----

[Resultaten weergeven](#)
 Openen in Excel

### 1. Wat is uw geslacht?

[Meer details](#)

<span style="color: blue;">●</span> Man	4
<span style="color: orange;">●</span> Vrouw	16



### 2. In welk jaar bent u geboren? (YYYY)

[Meer details](#)

**20**  
Antwoorden

Meest recente antwoorden

"1998"  
"1980"  
"1999"

3. In welk schooljaar heeft u het traject werkplekleren doorlopen?

[Meer details](#)

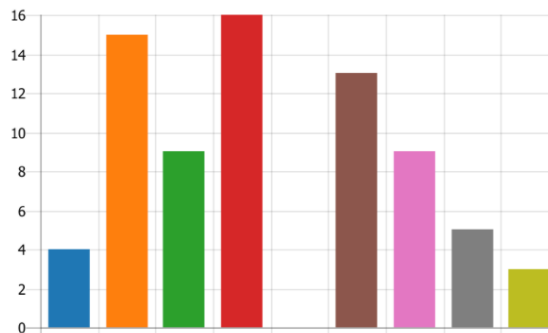
<span style="color: blue;">●</span> 2017-2018	2
<span style="color: orange;">●</span> 2018-2019	5
<span style="color: green;">●</span> 2019-2020	2
<span style="color: red;">●</span> 2020-2021	11



4. Waarom heeft u gekozen voor het traject werkplekleren? (meerdere antwoorden mogelijk)

[Meer details](#)

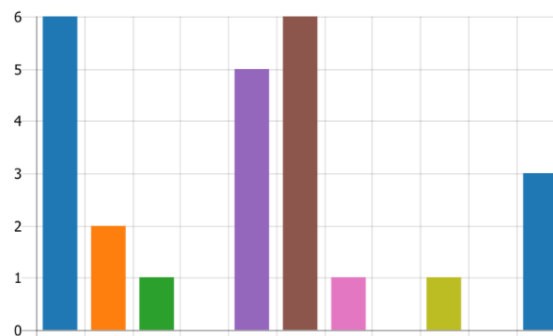
<span style="color: blue;">●</span> Nagaan of het leraar zijn iets v...	4
<span style="color: orange;">●</span> Beter voorbereid zijn op de jo...	15
<span style="color: green;">●</span> Ervaring opdoen om sneller a...	9
<span style="color: red;">●</span> Kennismaken met alle facette...	16
<span style="color: purple;">●</span> Ik was het studentenleven beu...	0
<span style="color: brown;">●</span> Meer verantwoordelijkheid en...	13
<span style="color: pink;">●</span> Eén vaste stageschool hebben	9
<span style="color: grey;">●</span> Meer vrijheid hebben	5
<span style="color: yellow;">●</span> Andere	3



5. Welke van onderstaande nadelen heeft u ervaren tijdens uw traject werkplekleren? (meerdere antwoorden mogelijk)

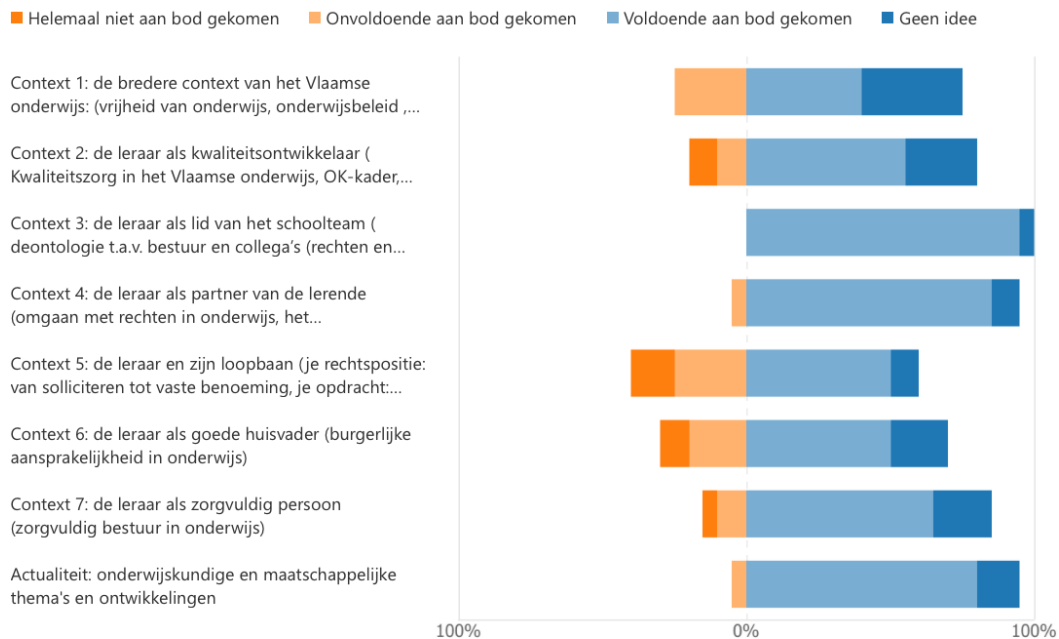
[Meer details](#)

<span style="color: blue;">●</span> Geen nadelen	6
<span style="color: orange;">●</span> Te intensief	2
<span style="color: green;">●</span> Er waren veel onduidelijkhede...	1
<span style="color: red;">●</span> Er waren veel onduidelijkhede...	0
<span style="color: purple;">●</span> Ik miste het contact met de an...	5
<span style="color: brown;">●</span> De combinatie leren op de we...	6
<span style="color: pink;">●</span> Door het traject heb ik een de...	1
<span style="color: grey;">●</span> Ik had geen goede connectie ...	0
<span style="color: yellow;">●</span> De stap van de lerarenpleidi...	1
<span style="color: cyan;">●</span> Gebrek aan motivatie	0
<span style="color: blue;">●</span> Andere	3



6. Door het traject werkpleklerin full heeft u een deel van de vakken gemist. Zijn de leerinhouden van het vak 'professionele context'/ het vroegere 'opvoedkunde 3' (hieronder opgesomd) aan bod gekomen tijdens uw traject werkpleklerin?

[Meer details](#)



7. Ook de leerinhouden van 'Digi-Taal in onderwijs'/ gedeeltelijk het vroegere 'Taal 3' heeft u gemist. Zijn onderstaande leerinhouden aan bod gekomen tijdens uw traject werkpleklerin?

[Meer details](#)



8. Bent u van mening dat de leerinhouden (uit vraag 6 en 7) die niet of onvoldoende aan bod zijn gekomen extra aandacht moeten krijgen? Met andere woorden, moeten deze verplicht geïntegreerd worden zodat ze wel bij iedere student aan bod komen?

[Meer details](#)

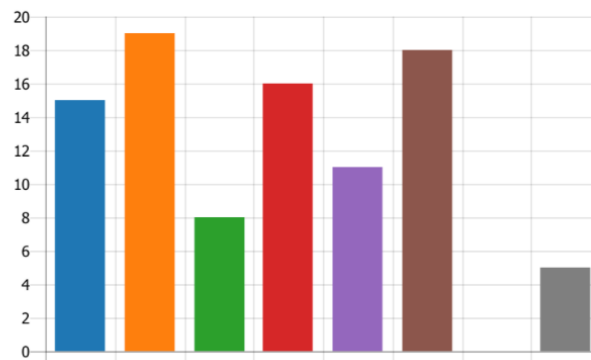
● Ja	8
● Neen	9
● Andere	3



9. Welk profiel hoort iemand volgens u te bezitten om het traject werkplekleren succesvol te doorlopen? (meerdere antwoorden mogelijk)

[Meer details](#)

● Maturiteit: voldoende volwass...	15
● Zelfstandigheid	19
● Zelfzekerheid	8
● Reflectievermogen over eigen ...	16
● Kritische zin	11
● Voldoende gemotiveerd zijn v...	18
● Geen specifiek profiel vereist	0
● Andere	5



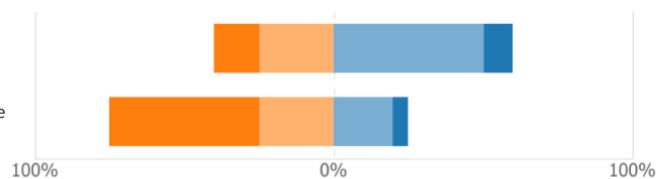
10. Bent u het eens met onderstaande stellingen?

[Meer details](#)

■ Helemaal niet   ■ Eerder niet   ■ Eerder wel   ■ Helemaal wel

Ik vind dat iedereen de kans moet krijgen om deel te nemen aan het traject werkplekleren.

Ik vind dat iedereen verplicht moet worden om deel te nemen aan het traject werkplekleren.

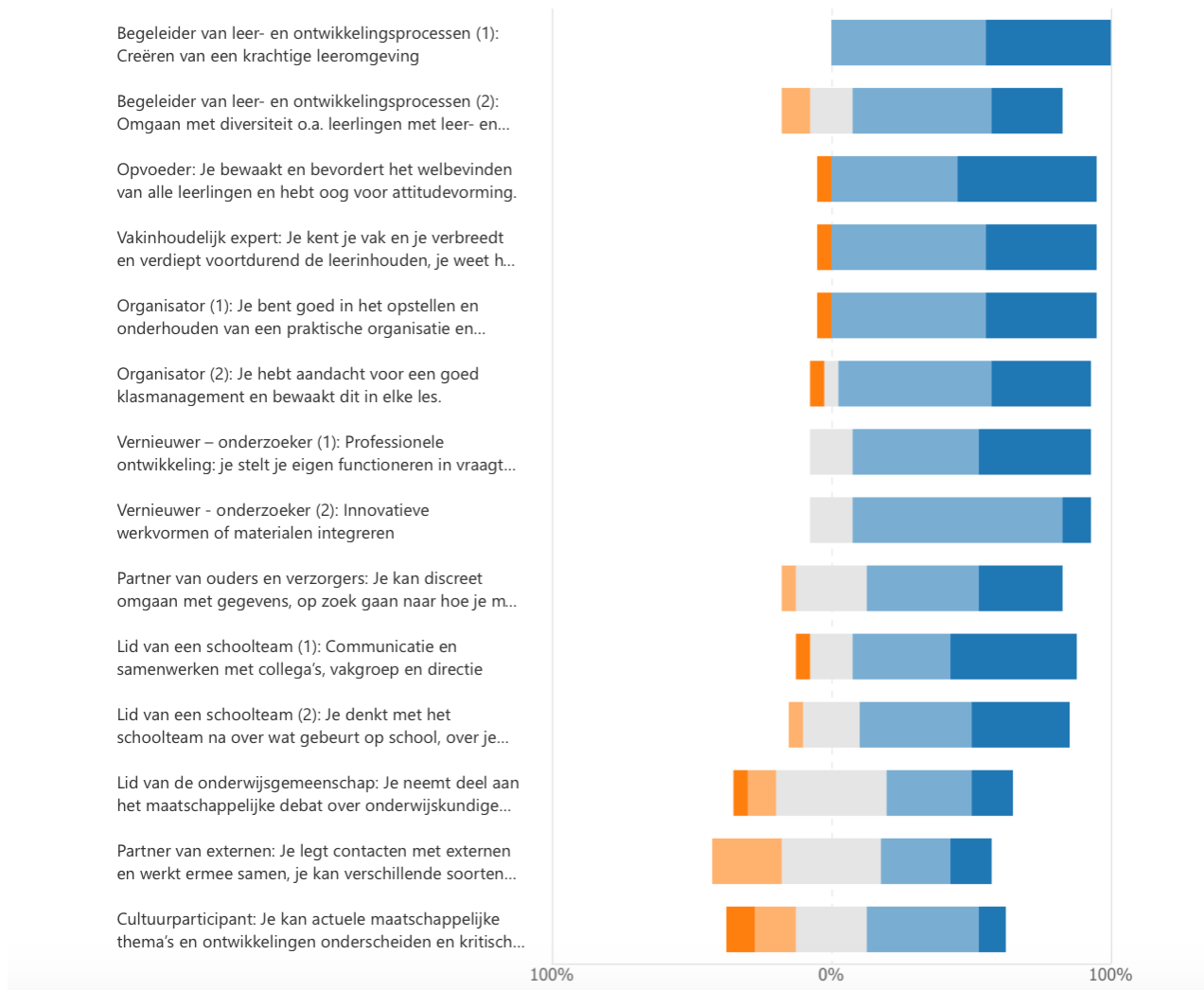


11. Heeft u het gevoel dat u voldoende voorbereid bent op de job als leraar in al zijn facetten?

Bron: klasse.be

[Meer details](#)

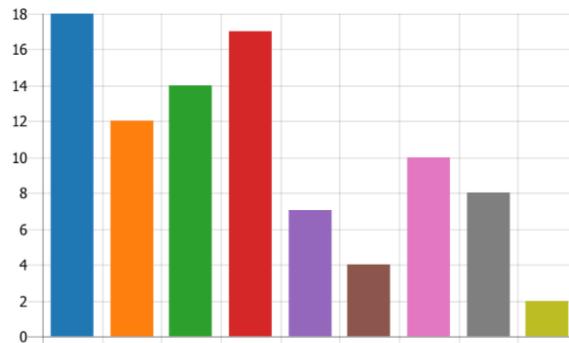
■ Zeer onvoldoende 
 ■ Onvoldoende 
 ■ Neutraal 
 ■ Voldoende 
 ■ Zeer voldoende



12. Welke meerwaarde heeft het traject werkplekleren volgens u? (meerdere antwoorden mogelijk)

[Meer details](#)

● Studenten verwerven compet...	18
● Er is veel ruimte voor studente...	12
● Betere integratie van theorie e...	14
● Studenten zijn beter voorberei...	17
● Creëren van een gedeelde visi...	7
● Verhogen van de kwaliteit van...	4
● Verhogen van de kwaliteit van...	10
● Gericht op de professionele o...	8
● Andere	2



13. Mogen wij u terug contacteren bij verdere vragen? Indien ja, gelieve uw e-mailadres in te vullen bij de optie 'Andere'.

[Meer details](#)

● Neen	4
● Andere	16



## Bijlage 12: Resultaten enquête 3

Vragen	Antwoorden <b>9</b>
--------	---------------------

Werkpleklers binnen de educatieve bacheloropleiding secundair onderwijs.

<b>9</b> Antwoorden	<b>05:57</b> Gemiddelde tijd om te voltooien	<b>Actief</b> Status	...
------------------------	---	-------------------------	-----

[Resultaten weergeven](#)
 Openen in Excel

### 1. Wat is uw geslacht?

[Meer details](#)

<span style="color: blue;">●</span> Man	3
<span style="color: orange;">●</span> Vrouw	6



### 2. In welk jaar bent u geboren? (YYYY)

[Meer details](#)

**9**  
Antwoorden

Meest recente antwoorden

"1998"  
"1997"  
"1998"

3. In welk schooljaar heeft u het traject werkplekleren doorlopen?

[Meer details](#)

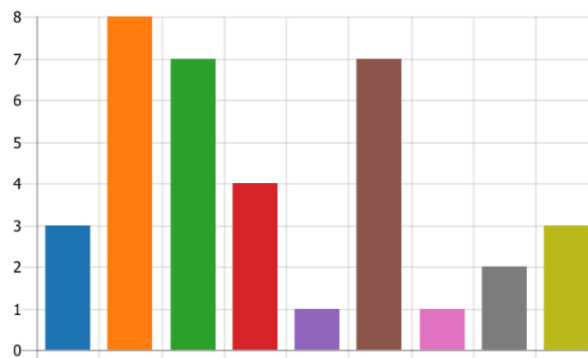
<span style="color: blue;">●</span> 2017-2018	0
<span style="color: orange;">●</span> 2018-2019	3
<span style="color: green;">●</span> 2019-2020	1
<span style="color: red;">●</span> 2020-2021	5



4. Waarom heeft u gekozen voor het traject werkplekleren? (meerdere antwoorden mogelijk)

[Meer details](#)

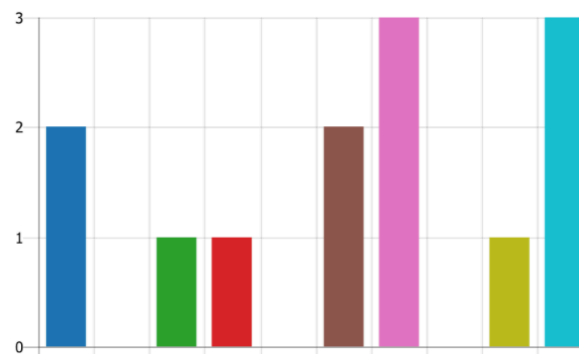
<span style="color: blue;">●</span> Nagaan of het leraar zijn iets v...	3
<span style="color: orange;">●</span> Beter voorbereid zijn op de jo...	8
<span style="color: green;">●</span> Ervaring opdoen om sneller a...	7
<span style="color: red;">●</span> Kennismaken met alle facette...	4
<span style="color: purple;">●</span> Ik was het studentenleven beu...	1
<span style="color: brown;">●</span> Meer verantwoordelijkheid en...	7
<span style="color: pink;">●</span> Eén vaste stageschool hebben	1
<span style="color: grey;">●</span> Meer vrijheid hebben	2
<span style="color: yellow;">●</span> Andere	3



5. Welke van onderstaande nadelen heeft u ervaren tijdens uw traject werkplekleren? (meerdere antwoorden mogelijk)

[Meer details](#)

<span style="color: blue;">●</span> Geen nadelen	2
<span style="color: orange;">●</span> Te intensief	0
<span style="color: green;">●</span> Er waren veel onduidelijkhede...	1
<span style="color: red;">●</span> Er waren veel onduidelijkhede...	1
<span style="color: purple;">●</span> Ik miste het contact met de an...	0
<span style="color: brown;">●</span> De combinatie leren op de we...	2
<span style="color: pink;">●</span> Ik had geen goede connectie ...	3
<span style="color: grey;">●</span> De stap van de lerarenpleidi...	0
<span style="color: yellow;">●</span> Gebrek aan motivatie	1
<span style="color: cyan;">●</span> Andere	3





6. Waarom heeft u niet gekozen voor werkplekieren full?

[Meer details](#)

9  
Antwoorden

Meest recente antwoorden

"Ik studeer af in januari."

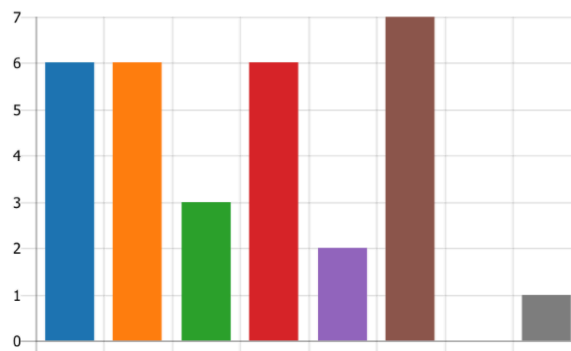
"Binnen het L.O-AV traject was dit een moeilijk gegeven vermits ...

"Omdat ik de inhoudsvakken op mijn eigen tempo wou verwerke...

7. Welk profiel hoort iemand volgens u te bezitten om het traject werkplekieren succesvol te doorlopen? (meerdere antwoorden mogelijk)

[Meer details](#)

- Maturiteit: voldoende volwass... 6
- Zelfstandigheid 6
- Zelfzekerheid 3
- Reflectievermogen over eigen ... 6
- Kritische zin 2
- Voldoende gemotiveerd zijn v... 7
- Geen specifiek profiel vereist 0
- Andere 1



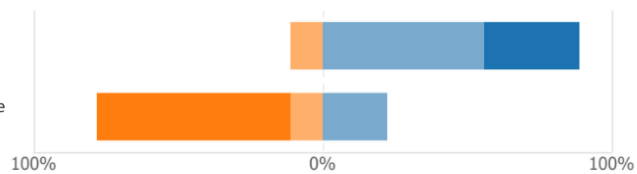
8. Bent u het eens met onderstaande stellingen?

[Meer details](#)

- Helemaal niet
- Eerder niet
- Eerder wel
- Helemaal wel

Ik vind dat iedereen de kans moet krijgen om deel te nemen aan het traject werkplekieren.

Ik vind dat iedereen verplicht moet worden om deel te nemen aan het traject werkplekieren.



9. Heeft u het gevoel dat u voldoende voorbereid bent op de job als leraar in al zijn facetten?

Bron: klasse.be

[Meer details](#)

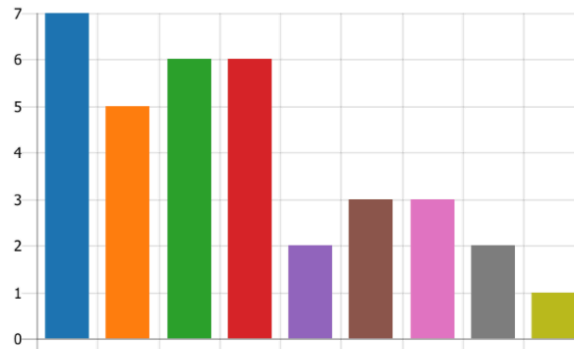
■ Zeer onvoldoende 
 ■ Onvoldoende 
 ■ Neutraal 
 ■ Voldoende 
 ■ Zeer voldoende



10. Welke meerwaarde heeft het traject werkplekklaren volgens u? (meerdere antwoorden mogelijk)

[Meer details](#)

● Studenten verwerven compet...	7
● Er is veel ruimte voor studente...	5
● Betere integratie van theorie e...	6
● Studenten zijn beter voorberei...	6
● Creëren van een gedeelde visi...	2
● Verhogen van de kwaliteit van...	3
● Verhogen van de kwaliteit van...	3
● Gericht op de professionele o...	2
● Andere	1



11. Mogen wij u terug contacteren bij verdere vragen? Indien ja, gelieve uw e-mailadres in te vullen bij de optie 'Andere'.

[Meer details](#)

● Neen	1
● Andere	8

